

FÜZESABONYI HÍRMONDÓ

FÜZESABONY ÖNKORMÁNYZATÁNAK IDŐSZAKI TÁJÉKOZTATÓJA
2014. JÚLIUS - KÜLÖNSZÁM

VIII. ÉVFOLYAM

I. világháborúban elesett hősök emlékére emelt szobor egykor és ma

KEDVES OLVASÓINK!

Szomorú aktualitása van 2014. júliusi számunknak. Mai kiadványunkat az I. világháború centenáriuma jegyében szerkesztettük. A korábbi évek helytörténeti gyűjtőmunkája, a legújabbban fellelt újságcikkek és levéltári források alapján szeretnénk emléket állítani azoknak a személyeknek, akik elszenvetődő voltak a történelem egyik legpusztítóbb háborújának.

Különkiadásunk legyen intelme is az utókornak, emlékezete egy fájdalommal teli időszaknak, s magyarság legfájdóbb nemzeti tragédiájának, a háború következményeként létrejött ország csonkításnak, Trianonnak.

Az évforduló kapcsán a hadisíroknál, emlékműveknél egy szál virággal, virágcsokorral emlékezzünk

meg a háborúban elhunyt rokonainkról, a füzesabonyi katonáinkról. A gondoskodó kezekre egész évben szükség van! Gyermkeinknek is példát mutatta helyezük el közös ünnepségünkön is az emlékezés koszorúit!

2000-ben sok füzesabonyi kísérte figyelemmel a háborús korszak emlékeinek gyűjtőmunkáját. Szeretnénk, ha olvasóink rokonaikra ismervé felkutatnák a családi levéltárakat, képes albumokat, hogy újabb információkkal gazdagíthassuk intő emlékeink tárárt.

Várjuk azok jelentkezését, akik emlékeiket szeretnék közkinccsá is tenni.

Sipos Attila szerk.

MIRE A FALEVELEK LEHULLANAK...

1914 -2014

100 ÉVE TÖRT KI AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ

FÜZESABONYI ÉS AZ I. VILÁGHÁBORÚ

Milyen is volt Füzesabony a 20. századfordulón és az I. világháború előestéjén? Élte megszokott falusias életét. A vasúton érkezőket az 1893-ban épült vasútállomás impozáns épülete fogadta, amely nagyságával, eklektikus jellegével kiemelkedett az évszázados, zömében zsúpfedeles házak parasztportái közül. A begördülő gőzmozdony szerelvényeiből kiszállókát a forgalmi iroda kolomphangja köszöntötte. Hiányzott a villanyvezetékek erdeje, a kövezett járda.

A tágas várótermen áthaladva a poros, széles fő- utcára érünk. Jobboldalt, a mai vasbolt helyén vasút- állomás építészetéhez illeszkedő boltozatos ablakos Központi Szálloda és Vendéglő fogadta a fáradt utaso- kat. A már cseréptetős épület mutatta a változásokat a főutca néhány épületével egyetemben – Füzesabonyt sem hagyták érintetlenül az új technológiák...

Mellette – a régi tejbolt helyén – Metzner Henrik üzlete volt, közvetlenül mellette Hrasztik Sándor borbély vállalt hajvágást. Az út bal oldalán (Metropool) Sandik József vendéglője fo- gadta a megéhezőket. Nem sokkal távolabb egy fehér ház falán falreklám kívánt propagandát teremteni az Emmi kávénak... A mai OTP Bank előtt a falu legrégebbi köztéri alkotása, Nepomuki Szent János szobra jelentett látványosságot 1842-től. (Ma a templomkertben található a Tárkányi út mellett.)

Nem messze az állomástól az alap nélküli, fehérre meszelt, döngölt földes padlójú alacsony vályogházak egy-egy pinciny ablakkal tekintettek a poros utcák gyalogosaira. A századelőn nem volt még villanyáram, csak a petróleumlámpa fénye mellett betűzgette a papírosok anyagait a paraszti lakosság. A rádió is csak az 1930-as évektől terjedt el; nemrég volt, pontosan 1913-ban, hogy a falu megkapta az első villanyvezetékeket és megkezdte munkáját Kelemen István villanyszerelő; ugyanekkor Budapesten megalapították az első magyar repülőgépgyárat.

A háború kitörésekor két repülőgépra volt Magyarországnak, csak 1918-ban indult meg a menetrendszerű légi posta járat Budapest és Bécs között. Füzessabonyiak leghamarabb csak 1920-as években láthattak repülőt a község felett.

1931. márc. 29-én repült el Füzessabony felett az első Zeppelin léghajó, melyről Magnin Alfréd községi főjegyző is megemlékezett eseménynaplójában.

Nepomuki Szent János szobra egykori helyén

A vasútállomástól balra a mai Metropol felé

Községháza

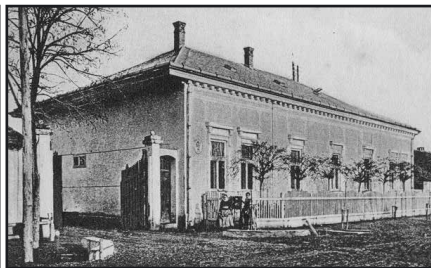

Rákóczi út 47. alatti lakóház

Utcarészlet

A mai posta épülete

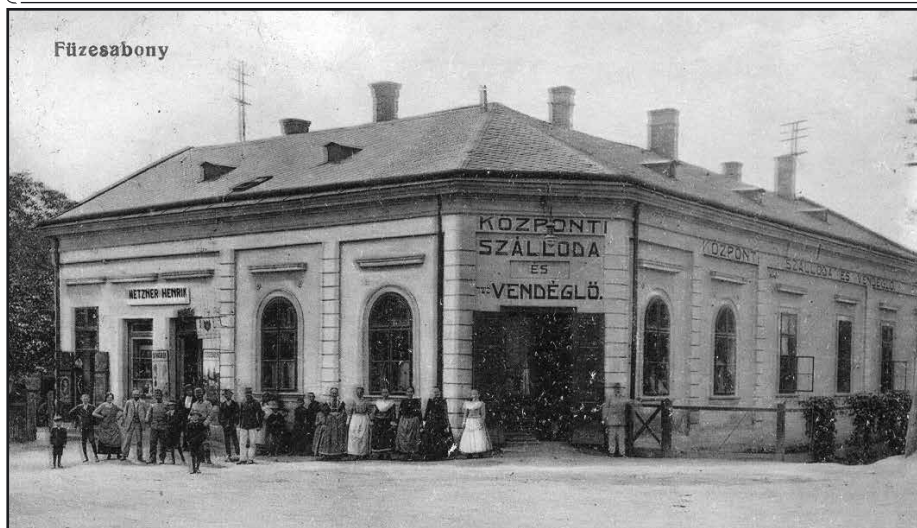
M. Kir. postahivatal

Füzesabonyi Fogyasztási Szövetkezet

Fő utca: gyógyszertár

A vasútállomástól jobbra a mai vasbolt felé

A következőkben **Gál Gabriella** volt füzesabonyi középiskolás tanulmányi versenyre készült dolgozatából idézzük fel a községi háborús eseményeket!

Az első világháborút megelőzően nagyobb, tömegeket foglalkoztató üzem nem volt Füzesabonyban. A családok többnyire földműveléssel foglalkoztak, még akkor is, ha esetleg a családfő iparos, vagy közlekedési alkalmazott volt. Csak néhány tucat családnak jelentett a vasút teljes megélhetést, társadalmi rangot.

A mezőgazdaságon belül az egri érsekség két helybéli majorsága adott munkalehetőséget. A tanyaközpontok cselédlakásaiban lakó konvenciók cselédek, dohányosok, valamint kovácsok, kerékgyártók, szíjgyártók és egyéb mesteremberek, pásztorok mind szerződéses viszonyban álltak. Mivel a gazdaság közel volt az egri érseki hivatallhoz és helyben épült egy érseki nyaraló is, igyekeztek a majorságból mintagazdaságot teremteni, amely nemcsak a major és a határ rendjének fenntartásában nyilvánult meg, hanem a munkaviszonyban és a bérezésben is. A vezetők kényszerrel ügyeltek rá, nehogy elégedetlenség, zúgolódás legyen úrrá a munkásaikon. Ennek köszönhetően nagyarányú mozgás a cselédek változásában igen ritkán fordult elő, a közösség kitermelte a maga utánpótlását. A birtok tulajdonosa miatt csak római katolikus vallású alkalmazottakat foglalkoztattak. A családok zárt közösséget alkottak, de kialakult egy, a hagyományokon, a munkatípuson alapuló rangsor: külön csoportot alkottak az iparosok, a béresek, a pásztorok. Vasárnaponként azonban mindenki templomba járt, / az 1930-as években már koránt sem volt így / a fiatalság a fonó és kártyaházakban szórakozott. A munkalehetőség hiánya miatt sokan, főleg a fiatal vállalkozó szelleműek más megyékben próbáltak megélhetést találni. Elszegődtek summásnak, idénymunkásnak...

Vallásosság tekintetében római katolikus vallást gyakorolta a lakosság túlnyomó része, nagyon kevés izraelita vallású is élt a településen.

Füzesabony látképe

AZ I. VILÁGHÁBORÚ KITÖRÉSE ELŐZMÉNYEK:

A 15-17. sz. folyamatos háborúi és annak következményei – törökök és Habsburgok elleni harcok, valamint korabeli járványok folyamatosan ritkították az ország lakosságát. A 18. sz. elejére országrésznyi területek néptelenedtek el. A Rákóczi szabadságharc bukásával az ország nemzeti függetlenségének eszméje is veszendőbe került. A Habsburgok birodalmi beolvasztó politikája érvényesült a gazdaságban és a politikában egyaránt. A merkantilista gazdaságpolitika szolgálatában III. Károly, Mária Terézia, II. József hajtott végre az elnéptelenedett területekre betelepítéseket a spontán betelepülések erősítésére.

A sikeres betelepítő munka, a kedvező gazdasági feltételek a lakosságszám nagymértékű emelkedéséhez vezetett, melynek folyamatában a nemzetiségek aránya Magyarországon folyamatosan emelkedett. Magyarországon már a XIX. század közepétől súlyos nemzetiségi problémával küszködik. Az ország lakosságának az összetétele a kiegyezéskor, nemzetiségek 54%, magyarok 46%-ot tettek ki. Már 1867-ben is felmerült, hogy nemcsak a két állam – Ausztria és Magyarország megegyezésére lenne szükség, hanem be kellene vonni a nagyobb nemzetiségi csoportok képviselőit is. A Horvát-Magyar 1868-as kiegyezés – bár leghaladóbb volt korában Európában - nem elégítette ki a nemzetállamok önállósági törekvéseit.

A szlovákok Turczószentmártonban, románok Balázsfalván, a szerbek Nagybecskerek stb. központtal kezdek el szervezkedni, mind hangosabban követelték nemzeti jogaik érvényesítését. Németország megalakulása után (császárság létrejött, 1871) különböző hatalmi átrendeződések voltak Európában. A XIX. század végén és a XX. század elején kezdett kialakulni a két nagy hatalmi csoportosulás: központi (1882) és antant (1904) néven.

A megerősödő Osztrák-Magyar Monarchia a nyersanyagban gazdag balkáni területeken kívánt erősödő gazdasági pozíciókat szerezni a térség régi ura, a Török Birodalom hanyatlásával. A hatalmi versengésben előbb Oroszországgal, majd az önállósodási törekvésekkel mind erősebben jelentkező nemzeti törekvésekkel találta szemben magát.

A Monarchia a 20. századra példátlanul fejlődő nagyhatalmi terveket szövögető Németországban talált politikai szövetségesre.

A balkáni puszkaporos hordó 1875-től 1886-ig többször is robbant, rámutatott a térség problémáira. Az I világháború előszeleként 1912-13-ban az első és a második balkáni háború tört ki.

Az 1880-as évektől elinduló, államilag támogatott magyarosítási törekvés - asszimiláció (főképp a zsidók) megtette hatását, melynek eredménye az lett, hogy a magyarság újra többségbe került 1914-re, igaz csak a szűkebb, mai, - Horvátország nélküli - Magyarországon (54,6%).

A magyar korona országainak egészében még mindig a nem magyar népek voltak többségben. A magyarokon kívül öt etnikum – a románok, németek, szlovákok, horvátok, szerbek – száma haladta meg a milliót, a ruszinoké megközelítette a félmilliót. A kisebb, de 10 ezret meghaladó népcsoportok száma pedig hat volt (cigányok, bunyevácok és sokácok, szlovének, lengyelek, csehek és morvák, bulgárok).

A számarányok eltolódásában szerepet játszott az a tény is, hogy a magyarok természetes szaporodása gyorsabb ütemű volt, mint a többi népé együttvéve. Még nagyobb súllyal esett latba a kivándorlás: a másfél milliós kivándorlási veszteség háromnegyede a nemzeti kisebbségek számát csökkentette.

Tisza István miniszterelnök tisztában volt azzal, hogy a nemzetiségek és a magyarok számaránya 1914-re igaz megfordult, de ez még mindig nagyon nagy veszélyforrás. 1848-49-es események tanulságai megmutatták, a nemzetiségek lakta vidékek politikai fenntartása külső segítség nélkül szinte lehetetlen.

A Szláv népek körében a századfordulón a pánszlávizmus eszme terjedése okoz gondot, Oroszország segítségére akármikor számíthattak. Szerb nacionalisták már előzőleg is célként tűzték ki, hogy elszakadnak az Osztrák-Magyar Monarchiától. Az anarchista politikai ideológia térnyerése, a nemzetállami törekvések és hatalmi harcok szinte törvényszerűen vezettek a puszkaporos hordó robbanásához.

A sarajevói merénylettel vége szakadt a „Boldog Békeidőknek”.

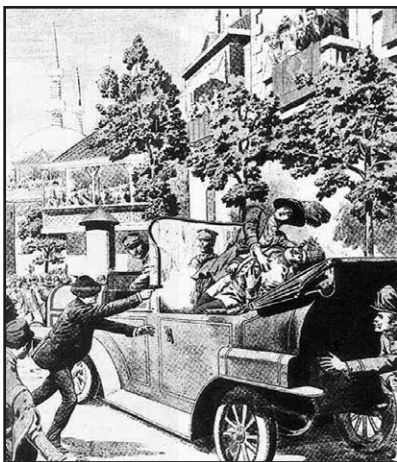
EGY MERÉNYLET – EGY VILÁGHÁBORÚ

1914. június 28-án Sarajevóban **Gavrilo Princip** szerb diák, a Fekete Kéz nacionalista szervezet tagja meggyilkolta a Monarchia trónörökösét - Ferenc Ferdinándot - és feleségét. Robbanásig feszült helyzet alakult ki Európában. A Balkán Európa felrobbantott puszkaporos hordója lett...

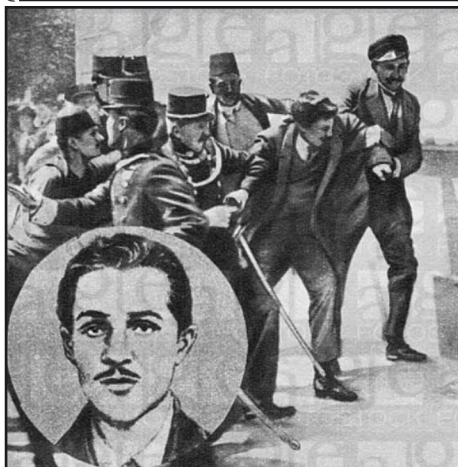
Egy hónappal később, Németország kvázi politikai biztatásával, július 28-án megtörtént a hadüzenet az Osztrák-Magyar Monarchia részéről Szerbiának. A hadi cselekményekkel kitört helyi háború rövidesen világháborúvá szélesedett, mely sok minden megváltozott Füzesabonyban is...

Ferenc Ferdinánd 1863 december 18-án született Grazban, Mária Annunziata nápolyi királyi hercegnő legidősebb fiaként. Apja, Károly Lajos főherceg, Ferenc József testvére volt.

Ferenc Ferdinánd Rudolf trónörökös 1896-ban bekövetkezett halála után lett az Osztrák-Magyar Monarchia trónörökös. Céltudatos, erős, ambíciós politikai volt, aki igyekezett egyre nagyobb befolyást gyakorolni a Monarchia ügyeire, ami

Gyilkosság, mely megváltoztatta a világot.

Gavrilo Princip, a merénylő elfogása

főként a hadseregre irányult. Célja a centralista birodalom létrehozása volt a Monarchia addigi dualista politikáját elutasítva.

A magyarok befolyását a Monarchiára azzal igyekezett gyengíteni, hogy a délszláv területeket hasonló autonómiával ruházta volna fel, mint Magyarországot, ezzel trialista szerkezetűvé alakítva a birodalmat. Igen agresszív, szélsőséges, militarista külpolitikát folytatott, amelyet sokan rossz szemmel néztek.

Ferenc Ferdinánd

AUSZTRIA-MAGYARORSZÁG HADÜZENETE SZERBIÁNAK 1914. JÚLIUS 28.

„Miután a szerb király nem adott kielégítő választ arra a jegyzékre, mely az osztrák-magyar követ Belgrádban 1914. július 23-án nyújtott át, a császári és királyi kormány kénytelen maga gondoskodni jogainak és érdekeinek védelméről és e célból a fegyverek erejére hivatkozni.

Ausztria- Magyarország e pillanattól fogva hadiállapotban levőnek tekinti magát Szerbiával.”

Osztrák- Magyar monarchia hadat üzent Szerbiának, Tisza István akkori miniszterelnök csak egy kis határkiigazításra gondolt, elítélte a háború továbbterjedését. Nagyon nehéz helyzetben volt már az agg Ferenc József császár is, de II. Vilmos Német császár megígérte neki:

„... mire a falevelek lehullnak, otthon lesznek katonáink.”

Ezerkilencszáztizennégyben

*Ezerkilencszáztizennégyben,
még az Úristen is lenézett a földre,
Ferenc Jóska ej-haj, háborút indított,
de sok édesanyát örökre megszomorított.*

Imádkozik a király

*Anyám, anyám, kedves édesanyám,
de szomorú vasárnap virradt rám,
házunk előtt jaj, de szépen muzsikálnak,
engemet pedig visznek katonának.*

Július 23-án Szerbia mozgósította katonai erejét. Július 25-én részleges mozgósítást rendeltek el a Monarchia tartományaiban is. Füzesabonyban júl. 26-án délelőtt 9 órakor dobszóval hirdették ki az azonnali bevonulásra való felhívást. A lakosság egy részét a behívóparancs a **Hanyi menti Szent Anna kápolnánál** érte utol, ahol épp az Anna-napi búcsút tartották.

A pap – talán Less Lajos füzesabonyi plébános, de valószínűbb, hogy az erdélyi plébános – a szószékről szólva figyelmeztette híveit, hogy megkezdődtek a behívások, véget ér az addigi békés élet, már a búcsút sem tartathatják meg. Mindenki siessen haza, hogy el tudjon búcsúzni szeretteitől.

A búcsús tömeg jajveszékélő sírásba tört ki, az emberek dülöutakon, tarlókon keresztül rohantak haza. A füzesabonyiak egy fiatalabb

Hanyi kápolna

csoportja már 11 óra előtt hazaért, de nem mindenkit találtak már otthon. Az **1891**-es korosztályt a kora délelőtti órákban az egri Szarvas laktanyába vonultatták be. Az igazi riadalom csak a déli harangszó után érte a falut, amikor behívták az 1890-es korosztályt az egri új laktanyába. A szomszédos községekből egymás után érkeztek a bevonulókkal teli lovaskocsik a vasútállomásra, ahonnan nyitott tehervagonokon szállították őket Egerbe. Délután 4 órakor újból megverték a dobot az 1889-es születésűek bevonultatására. Sötétedés előtt már örök kíséretében érkeztek a felszerelt katonák, egész szerelvényekkel, utaztak tovább Budapest, Miskolc és Kassa felé.

A visszaemlékezések szerint a füzesabonyi lányok ezt énekelték:

*Bárcsak bennünket is soroznának,
Minket honvédoknak osztanának,
Meggvénéénk szép magyar hazánkat,
Kiporolnánk a muszkákat.*

Morvai Andrásról feljegyzett dalrészlet:

*Levelet hozott a tábori posta,
minden kislány a magáét olvassa,
egy kislánynak a rózsája
azt írta a rózsaszín lapjára,
úgy harcoljál édes rózsám,
hogy a cárnak ne maradjon kozákja.*

Július 31-én általános mozgósítást rendeltek el a Monarchia tartományaiban. Augusztus 1-jén Füzesabonyban további hat korosztályt hívtak be. A bevonultatásokat 3 -3 korosztállyal hetenként megismételték, az 50. életévüket be nem töltött hadköteles férfiak behívásáig. Abonyból mintegy 1250 fő vonult be, a lakosság kb. 20 %-a. A felmentéseknél különösebb visszaélés nem volt tapasztalható, néhány esetet kivéve.

A háború első évének végén a **MÁV** személyzete felmentést kapott a bevonulás alól. A módosabb gazdák csúsztatott pénzzel pályafenntartási munkáknál helyezték el egy -egy fiúgyermeküket, megmentve ezzel őket a frontra küldéstől. A hadkötelesekből 6 -8 ilyen személy maradt itthon. Augusztus 5-től katonákkal, ágyúkkal, lovakkal teli vonatszerelvények robogtak az északi, keleti határ felé, illetve Szerbia irányába...

A Monarchia rendszerében a hadkötelezettség a 18. életév betöltésétől az 50. évig terjedt, időtartama a császári és királyi közös gyalogezredekben 3, honvédeké 2 év volt. A sorozások ideje minden tavasszal április utolsó napjaiban, a bevonulások október 25-én történtek. Ez a rendszer a kiegyezést követően jött létre.

A Monarchia különböző tartományaiban a sorozással behívott katonák kiképzésére katonai körzeteket, álmóshelyeket szerveztek, laktanyákat építettek. A birodalom soknyelvűsége miatt figyelembe kellett venni a legénység és a tisztek nemzetiségi hovatartozását, mert bár a szolgálati és vezényleti nyelv a közösöknél a német, a honvédeké a magyar volt, az oktatást, a fegyverek kezelését a behívottak anyanyelvén kellett ismertetni. A behívottak nagy része és „java” a közösökhöz került, a kisebbik részt - az épphogy alkalmasakat és családosokat - a honvédekhez osztották be. A háború kitörésének évében az 1892, 1893 és az 1994-es korosztály töltötte tényleges katonai idejét. Az 1892-93-asokkal vezényelték bevetésre az általános mozgósítás során behívott tartalékosokat a keleti és déli határrészekben. A gyors győzelem reményében indított háború nem hozta meg a várva várt sikert....

Antal Sándort / Rákóczi u. 78. / 1915 februárjában az 1896-os korosztállyal a 60. császári és királyi közös gyalogezredbe sorozták be, és már augusztusban keletre vezényelték. Ő így emlékezett a fronton történetekre:

„A hatvanasokhoz soroztak be, legelé Egerbe, de vótak azok Krakkóba, meg Szerbiába is. Ahol szorult a kapca, oda viték minket. Sok kikerült az orosz frontra: Hídvégi Péter, Hídvégi József, Zele József, Román Sándor, Gál József...

Aztán meg augusztusban a menetszázaddal a Kárpátokhoz, Munkács fölé, ki a frontra. Hollós százados volt a századparancsnok. Télen- nyáron a magunk ásta árokban aludtunk. Hol az orosz, hol a magyar támadott; gyalogság a gyalogsággal, a huszárok meg a kozáksággal küzdöttek. A sógor 6-os huszár volt, Klagenfurtnban rukkolt be, úgy került a frontra. Erősen támadott az orosz, annyian vótak, mint a hangya,- jöttek befele, a magyarok meg tölták vissza őket. Rengeteg meghalt, akkora vót az orosznak a vesztesége a géppuska aprítástól, hogy két méter magosan vótak a halottak. Mink a németekkel vótunk, megszorítottuk őket, úgy mentünk át a határon. Becsaltak minket egy lápra, ami be vót gyepesedve. Ha valaki ráment, onnan többet ki nem bírt jönni. Nagy nehezen menekedtünk meg... 8 fillér zsoldot kaptunk, amit nem tudtunk hazaküldeni, mert az se vót elég, néha meg kukoricakenyér sem vót. Ha vót valakinek felesége az hazament a családjához... 16 hónapig vótam a fronton, aztán 1916 őszén a vasút felmentetett, és hazahozatott pályamunkásnak.”

Mikor megyek Galícia felé

*Mikor megyek Galícia felé,
még a fák is sírnak.
Rezgő nyárfa hullatja levelét,
az is engem sirat.
Sirass, sirass rezgő nyárfa,
boruljál a babám vállára.
Súgd meg néki bele a fülébe,
fáj, fáj, fáj a szívem érted babám,
fáj, fáj, fáj a szívem érted.*

*Édesanyám legszebb rózsafája,
én vagyok az ága.
Én vagyok az első Ferenc József
vitéz katonája.
Százhusz éles nyomja a vállam,
szívemet a fekete bánat.
Itt kell hagyni a jó édesanyám,
fáj, fáj, fáj a szívem érted anyám,
fáj, fáj, fáj a szívem érted.*

Magyarország sem politikailag, sem gazdaságilag nem volt felkészülve a háborúra. Egyre nőtt a halottak, a sebesültek, a fogságba esettek száma.

A Monarchia alakulatai szinte minden csatájukat elvesztették, és nemcsak a katonai utánpótlás lehetőségei, hanem az élelmiszertermékek is kimerültek. A kormány arra kényszerült, hogy meghatározatlan összegű **hadi kölcsönt** bocsásson ki. 1914. aug. 9-én a kereskedelmi miniszter a gyárparban és a kereskedelemben felfüggesztette a vasárnapi munkaszünetet. Nov. 28-án maximálták a termény - és gabona

A frontra induló katonavonat búcsúztatása

árakat, 1915 februárjában a kenyérlisztnak fele arányú keverését rendelték el gabonapótló kukorica, árpa vagy burgonya hozzáadásával. Március közepén elrendelték az élelmiszerárak emelését és egy hónappal később liszt utalványt vezettek be, személyenkénti 20 dkg fejadaggal. Júl. 5-én elrendelték a hetenkénti kétszeri hústalan napot és az év végén a kenyér jegyre történő árusítását. Lefoglalták a raktárakban lévő gabona-és egyéb élelmiszerkészleteket, a falvakban megindult a kényszerbegyűjtés, a rekvirálás.

A városokkal ellentétben - Füzesabony és sok más falu - önellátó volt **élelmiszerekből**. A lakosság megtermelte magának a szükséges gabonát, zöldséget, gyümölcsöt. Így a városokban, az ipar - és gyárvidékeken súlyos nélkülözéseket okozó háború, a **jegyrendszer** bevezetése nem érezte hatását, bár itt is nőtt a szegénység a rekvirálások miatt. A fejadagon felül minden élelmiszert, takarmányt elvittek a hadseregnek. A parasztnak nem maradt felesleg, amit a piacon értékesíthettek volna. Amíg kezdetben csak gabonát, takarmányt **rekviráltak**, a községek a gazdák bemondása szerint szedték be a terményeket. Később, egészen 1918 végéig fokozódtak a követelések, kiterjesztették jószágokra és az állati termékekre is. Ekkor már szigorúan felmérték a termőterületeket, ellenőrizték a cséplést, nehogy a gazdák letagadhassák készleteiket.

1918. áprilisában készített kimutatás szerint Füzesabonyban:

	Búza	Rozs	Árpa	Zab
Bevetett terület Fa-ban /kat.hold/	2539,5	23,5	668,7	92,5
Ténylegesen termett /métermázsa/	7967,9	110,69	1821,29	235,59
-haditerménynek eladott /m/m /	682			
-vásárlási igazolvány alapján eladott	973,17			
Gazdáké maradt m/m	7269,04	82,93	1789,43	542,49
Terményfeleslegként átvettek /m/m/	258,1	6,82	59,96	

Nemcsak az egyéni gazdától rekviráltak, hanem az érseki majorságból is. 1918. márciusában a pusztaszikszói majorságnak 63 mázsa búza kényszerbegyűjtését írták elő, amit két rekviráló biztos - Szabó Miklós vadász és Csátó Albert besenyőtelki lakos - segítségével hajtottak végre. Májusban újabb 24 mázsát szállítottak el.

Jelentős marha rekvirálások is történtek a községben. Így pl. 1918 áprilisában 14 db szarvasmarhát követeltek, de a leszállított marhákat nem vették át, mert egyrészt nem volt meg a kívánt mennyiség, másrészt nem volt megfelelő azok minősége. Új rekvirálást tűztek ki júniusra. Júliusban a Heves vármegyére eső 1294 darabból 16-ot Füzesabonyban hajtottak be: pl. Tóth Károlytól 4 db-ot, Kakuk Sándortól 4-et, Szabó Antaltól 3-at, Szabó Imrétől 1-et, Szabó Istvántól 1-et.

Bevezették a zsír és a szalonna begyűjtését. Az 1918. júniusi rekvirálásokkor többek között Zele Pétertől, Szabó Antaltól, Szűcs Józseftől, Kovács Pétertől vittek el.

A lakosság ellenségesen viselkedett a rekvirálásokkal szemben. Az amúgy sem könnyű háborús években megpróbálták kis készleteiket megmenteni. Amint megérkezett a szomszéd faluból a hír, mindenki sietett elrejtteni mindent - gabonát, zsírt, szalonnát - a padlás elfalazott zugába, udvari vermekbe. A hatóságok pedig katonasággal, szigorú megtorlásokkal akarták megfélemlíteni a gazdákat. Ehhez adott utasításokat az egri főszolgabírói körrendelet:

„A községi előjárásnak - szigorúan bizalmas!

...Értesítem az előjárásokat, hogy minden egyes községbe előreláthatólag már április 3-án egy altiszt és 5 katonából álló járőr fog kivezényeltetni, abban a községben pedig, ahol a rekvirálás folyik, mintegy 30 főből álló szakasz lesz jelen. Ennek elszállásoltatása és élelmezése tekintetében megfelelő intézkedés teendő...

...végül felhívom figyelmüket azon körülményekre, amely tulajdonképpen ezen körrendelet kiadását célozza. Köztudomású, hogy a lakosság mindennemű rekvirálással szemben a legnagyobb fokú bizalmatlansággal viselkedik, s a magyar nép intelligenciájának alacsony fokánál fogva a rekvirálások tulajdonképpeni célját megérteni nem tudta, abban inkább rosszakaratot látott, s azzal szemben felfogásának megfelelő, meg nem engedhető magatartást tanúsított.

Azt megakadályozni, hogy ez újabb rekvirálás híre egyik faluból a másikba el ne terjedjen, - lehetetlen. A hír szárnyakon jár. Az elérendő eredmény érdekében tehát minden eszközzel és módon oda kell hatnunk, hogy a lakosság gabonakészletét a rekvirálás alól el ne vonja, el ne rejtse...

Ha pedig a lakosságból valakinek efféle magatartását vagy kísérletét észrevennék az illető egész készlete azonnal zár alá veendő s biztos helyen további intézkedéséig jegyzőkönyv egyidejű felvétele mellett elraktározandó.

Eger, 1918. márc. 29.”

A katonákat példás gyorsasággal vonultatták be, a frontokon elszenvetett nélkülözéseiket, nyomorúságos életüket már sok forrásból ismerhetjük. Az itthon maradtakra is egyre **nehézedő teher, nélkülözés** hárult:

Már az I. világháború I. szakaszában a gazdaságokban asszonyok, lányok, öregek, 12-14 éves gyerekek végezték a szántás, vetés, a betakarítás munkáit.

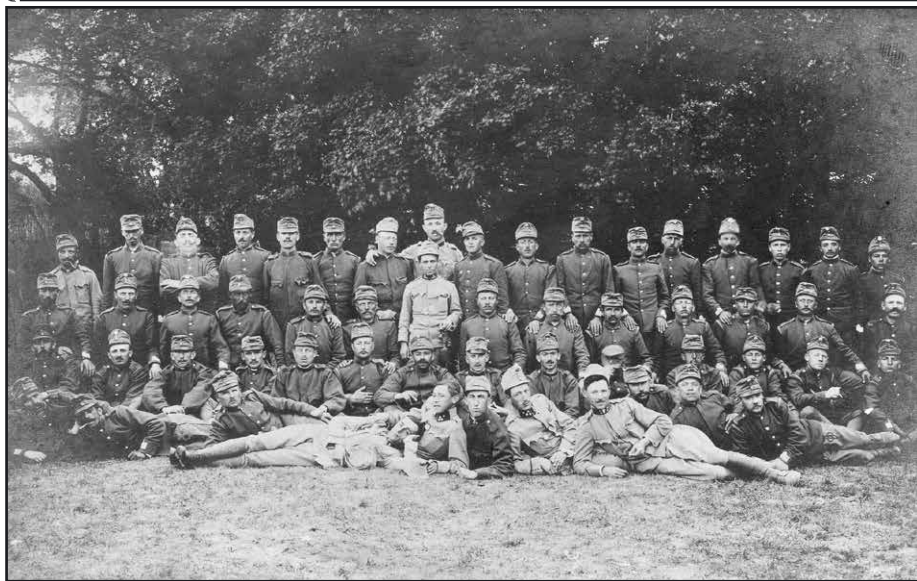
A bevonultatott férfiak hiányát nagyon megérezték a családok. A földeket ellepte a gyom, késett az aratás, az asztagok behordása, a cséplés. Jelentős kárt okozott 1915 augusztusa végén a 2 hétig tartó eső. A terméshozamok a háború előttinek a felére estek vissza, viszont az ipari termékek árai a többszörösére emelkedtek.

1915 augusztusában ismét két korosztályt rendeltek sorozásra és a korábbi sorozásoknál kimaradtak felülvizsgálatát rendelték el. Míg korábban 20-25 főből 7-8-an voltak alkalmatlanok, a felülvizsgálások után ez a szám lecsökkent 4-5-re.

1916 februárjában a hadkötelezettség korhatárát felemelték 50-ről 55 évre, de még ez sem volt elég. Az év nyarán bevonultaták a népfelkelők egy részét is, 60 éves korig.

1915 tavaszától három éven át Füzesabonyban állomásoztak a 67-es császári és királyi közös gyalogezred katonái. A fél ezrednyi alakulat **felvidéki szlovákokból** állt. A 8-10 kiképzőtiszt végig a faluban maradt. A legénység, ill. az egy-egy ciklushoz tartozó tisztjelöltek 6 hónapi, később már csak 12-16 heti kiképzés után kerültek ki a frontra. A mintegy 5-600 fő, családokhoz volt kihelyezve, házanként 2-3-an. Csak szállást kaptak, élelmezésüket saját konyhájuk útján biztosították.

A kiképző tiszték parancsnoksága a Mátyás király úton, **Bocsi Sándor** lakásán volt, a konyhát és az élelmiszer-raktárakat is oda telepítették. Minden reggel a községháza előtti téren egy kürtös fújta a sorakozót a reggelihez. A fekete kávéból és a „profuntból” álló reggeli után 7 órakor a legénység tagjai felvételezték a fegyvert, majd zárt rendben a községi legelőre, a kiképzés helyére vonultak. A gyakorlatról fél 12-kor jöttek be és sorakoztak az ebéd kiosztásához (rendszerint egytál étel), majd mindenki a szállására vonult. 14 órakor újból sorakozót fújtak, és a fegyvereket felvéve ismét a gyakorló térré meneteltek. A foglalkozás 17 óráig tartott. Zárt egységekben, nótázva jöttek haza, megvacsoráztak és a szállásra mentek. A takarodó után a katonák már nem hagyhatták el a házakat. Este 10 h körül a parancsnokságról egy parancsnok és 6 fős őrség indult el, járták a falu utcáit, ellenőrizték, hogy katonák takarodó után az utcán vagy a kocsmában ne tartózkodjon.

Füzesabonyi népfelkelők bevonulásra készen 1914-ben

- A helyi katonai szervezet 1918. novemberében felbomlott, a katonákat szélnek eresztették, mindenki mehetett haza - mondta Bartholy Zoli bácsi / Dózsa György u. 76./, aki Löcséről került Egerbe a 67-esekhez.

1915-ben érkezett először egy 60 fős **osztrák leánycsoport** Füzesabonyba. A 8-10 éves gyerekek két osztrák tanítónővel jöttek június első napjaiban, és az iskolaév kezdete előtt, augusztus utolsó napjaiban utaztak el. A két tanítónő egy-egy tanítócsaládnál / Révász Kálmán és Bögös Ferenc /, a tanítványok házáknál voltak elhelyezve. Reggelenként a két tanítónő összeszedte a növendékeket és a vasúton túli Berekbe - amely a falu pihenőhelye volt - vitte őket játszani, sétálni. Délben visszajöttek ebédelni. A gyerekek családtagként éltek, étkeztek, a szállásadó gondozta őket, csekély térítés mellett. Bekapcsolódtak a magyar gyerekek játékába, tanulgattak magyarul, vidáman teltek napjaik. Évekkel később is szeretettel gondoltak vissza az itt töltött nyári szünetükre - képeslapjaik szerint.

1915 nyarán már nemcsak katonák, osztrák gyerekek, hanem **hadifoglyok** is voltak a faluban. A pusztaszikszói gazdaságban mintegy 150 olasz, a belső majorban pedig 100-200 **orosz** hadifogoly is dolgozott. A két érseki majorba kihelyezett foglyok elszállásoltatásáról, élelmezéséről az ottani vezető intéző, Turner Dezső és Ficzer György gondoskodott, ők intézték a foglalkoztatásukat is. A munkát közvetlenül egy konvenció cseléd, a kertgazda irányította, aki egy szlovákul tudó béresgyerek tolmácsolásában adta ki az utasításokat.

A nagyobb parasztgazdaságokban is voltak hadifoglyok. Az előjáróság kidoboltatta, hogy amelyik gazdának igénye van munkásra, nyújtson be kérelmet. Amennyiben ezt jogosnak találták, a legközelebbi fogolytáborból a megyei illetékes katonai parancsnokság a munkára jelentkezőket kihelyezte.

Zeke Imréék családja / Zrínyi út /, gazdasági munkára 1916-ban kért hadifoglyot, mert a családfő orosz hadifogságba esett, a feleség terhes, a szülők idősek voltak, így ők már nem tudták elvégezni a nyári teendőket. A **szerb** az idős apóssal járt ki a határba, segített az időszerű munkákban.

A családokhoz kihelyezett hadifoglyok teljes ellátását a gazda biztosította, ő rendelkezett velük, milyen munkát végezzenek. A kihelyezett parancsnokságtól egy csekély összegű zsebpénzt kaptak a foglyok. Szabad idejükben 5-10-en összejöttek, anyanyelvükön beszélgettek, megtárgyalták a híreket, az otthon maradtokra gondolva reménykedtek a mielőbbi hazajutásban. Általában családtagként éltek.

1918 végén az orosz hadifoglyok már mehettek haza, de a Gál Jánoséknál /Mátyás király u./ lévő spanyolnáthában megbetegedett. Ő betegen nem akart elindulni, így kérte a szállásadót, hogy míg felgyógyul, hadd maradjon a családnál. Sajnos nem gyógyult meg, meghalt azon a télen. Gálék családtagként temették el. Előfordult, hogy ugyanannál a családnál hadifogoly kiképzés alatt álló szlovák katona és osztrák gyerek is volt. A vasárnapi ebédnél együtt ült az asztalnál a magyar, tót, német, orosz, nem volt békétlenség. A háború utolsó évében tömegessé vált a barátkozás a fronton is a szembenálló alakulatok között....

A katonaszökevények száma csaknem elérte a félmilliót.

1916-ban a munkaerőhiány miatt országszerte veszélybe kerültek a tavaszi munkák. Márciusban a gyöngyösi császári és királyi 6. huszárezred pótszázadának parancsnoksága Heves vármegye községeinek katonai lovakat utalt ki, mintegy négy hétre, a mezőgazdaság időszerű teendőihez. Hadifoglyok mellett tényleges **katonákat** is kihelyeztek az aratáshoz. Füzesabonyba több mint félszáz családhoz, 60 fő érkezett Kuttenbergből, a 60. császári és királyi közös gyalogezredtől. Ilyen családok voltak: a Szabó Imréné, Antal Jánosé, Sári Béné, a Kakuk Sándoré. A megváltozott hadihelyzet miatt egy részüket július közepén visszarendelték az ezredükhöz, a többiek a hónap végéig maradtak.

Sári Béni bírőhoz kihelyezett orosz hadifogoly Nyikoláj, akit hazautazáskor, egy alagút a vonatvagon tetejéről lesodort és több társával együtt a helyszínen meghalt.

A háború alatt tovább folyt az **iskolai oktatás**, bár nem folyamatosan, főleg télen, a tüzelőhiány miatt voltak rövidebb szünetek.

- Néha tanító sem volt és a vizsgák is elmaradtak - emlékszik Csányi Imréné, Annus néni / Baross u. / - Nagyon mérges voltam, mert Petőfi és Arany verseket tanultam meg, de a fellépés elmaradt. Ócska vászonlepedőkből, agyonmosott ingekből tépést csináltunk, az volt a mi kézimunkánk. Fényképeket is készítették rólunk, az iskola udvaron - három osztály van rajta.

Március 15-ét mindig megünnepeltük. A tanító néni előtte elment egy nagyon öreg, összetöpreődött bácsihoz, Mlinkó bácsihoz, - aki részt vett a szabadságharcban - és meghívta az ünnepségünkre. Mi iskolások a vasúthoz közeli erdőbe, a Berekbe a honvéd emlékműhöz vonultunk, ahol megemlékeztünk a 48-as hősről, verseket szavaltunk, a dalárda a Nemzeti Dalt adta elő.

A piactéri iskola egy részét igénybe vette az egri kórház, a lábadozó betegek kihelyezésére. Az itt meghalt sebesülteket, a községben elhalálozott hadifoglyokhoz hasonlóan, a falu temetőjében temették el.

48-as emlékmű

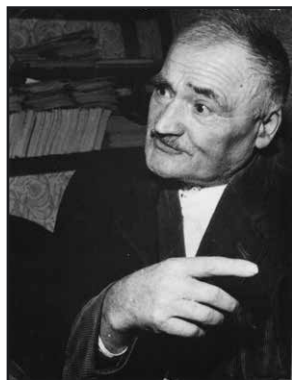
1914-18-as magyar- szlovák emlékmű

A **munkásmozgalom** első hírei az eljáró munkavállalók útján jutottak el Füzesabonyba, de csak nagyon szűk körben terjedtek tovább. Tudatosabb szervezőmunka 1917 közepe után indult meg, amikor Hídvégi Pétert - a fronton szerzett sebesülése miatt - a katonai szolgálat alól felmentették, és hazatérve korábbi munkahelyére, Budafokra került. Kapcsolatba lépett a MÁV Északi Főműhely szakszervezeti vezetőivel, Pásztai Károllyal és Korényi Vilmostal, akik szervezési feladatokkal bízták meg Hídvégit.

Tevékenységük eredményeként csaknem minden dolgozó a szakszervezeti szövetség tagja lett. Kiharcolták, hogy a munkaidőt egy órával csökkentsék, majd elérték a szombat délig tartó munkát. Később különvonatokat indítottak a munka befejezéséhez igazodva, így a legtöbb dolgozó, családja körében tölthette vasárnapját. Hídvégit követve pár hét múlva Kerekes Sándor is bekapcsolódott a szervező munkába, aki a pályafenntartásnál dolgozott. Együtt jártak be a Szociáldemokrata Párt budapesti Conti utcai központjába.

Blau Ernő vasúti mérnök, képzett és jól tájékozott régi mozgalmi ember volt, szabad idejét a nagyobb városokban folyó szervező munka eredményeinek felmérésére és füzesabonyi alkalmazására fordította. Jó kapcsolatai voltak a diósgyőri vasgyári és a salgótarjáni szakszervezeti vezetőkkel.

1918 novemberének utolsó napjaiban megalakult a helyi Nemzeti Tanács. Magvát Hídvégi Péter, Kerekes Sándor és Kácsor Antal asztalos alkotta.

Hídvégi Péter

Az 1915-ös **gorlicei áttörésnél** még komoly sikereket értek el a központi hatalmak, de májusban Olaszország belépésével az erőket több helyszínrre kellett összpontosítani. **Doberdónál és Isonzónál** nagyon sok füzesabonyi katona vesztette életét. Itt állóháború alakult ki, mint a legtöbb frontszakaszon.

Antal István (szül. 1891.) - az 1. világháborúban esett el. A katona a 6. árckász zászlóalj 3. századának katonája volt. A Doberdó tövében, az olasz-szlovén határ közelében temették el, Nova Gorica város Solkan nevű köztemetőjében. Antal István 3 katonatársával – Jáger Jánossal, Jancsó Józseffel, Gyurcsák Jánossal - lett eltemetve, az emléktábla tanulsága szerint 1915.10.23-án hősi halált haltak Monte Sabotinán. (Forrás: dr. Bedécs Gyula tanár, helytörténész, Szombathely)

A német tengeri blokádnak miatt, 1917-ben az **Egyesült Államok** hadba lépett és ezzel megpecsételte a központi hatalmak sorsát. Már nyilvánvalóvá vált ki nyerheti meg a háborút. Igaz ebben az évben Oroszország az októberi forradalom után kilépett az első világhégesből, de ez már nem befolyásolta a végkimenetelét az eseményeknek. Az antant fölénye érvényesült minden frontszakaszon.

A kilátástalanság, a rossz élelmezés, a kimerültség megváltoztatta a katonák hozzáállását a háborúhoz, tömegesen hagyták ott a frontot. A háború kezdetén az antant nem akarta a Habsburg birodalmat felszámolni, de a háború előrehaladtával a Monarchia különböző népeinek kormányai elérték, hogy ez legyen a hadi cél.

1918 októberében a magyar ellenzék vezetői a háború befejezését, a **fegyverszünet** megkötését követelték. Október 17-én - részben belső politikai nyomásra, részben a katasztrofális katonai helyzet miatt - Tisza István gróf, min. elnök a képviselőházban elismerte, hogy a központi hatalmak elvesztették a háborút. November 2-án **Padovában** Weber tábornok az Osztrák-Magyar Monarchia nevében aláírta a nov. 4-én életbe lépett fegyverszüneti megállapodást. A megállapodás után 1918. év november 04. megindulhatott a hadifoglyok cseréje. A Monarchia katonai alakulatait visszavonták az 1914-es határok mögé.

A háború súlyos veszteségeket okozott az országnak. Magyarország - az 1914-es határok mögül - mintegy 3,8 millió katonát küldött a harcterekre. Ebből elesett 661 ezer, megsebesült 743 ezer, fogságba esett, eltűnt 734 ezer - összesen a mozgósítottak több mint a fele. Füzesabonyban a bevonult kb. 1250 főből 90-95-en fogságba estek, 235-240-en megsebesültek és 136-an meghaltak.

1. világháborús katona, Csuhai Imre

1914 – Lakodalmás csoportkép a templom előtt

Abonyi husár 1909-ben. Antal József édesapja Mezőhegyesen, az akkori katonai mentelepen.

Kóródi Miklós és Kovács Julianna

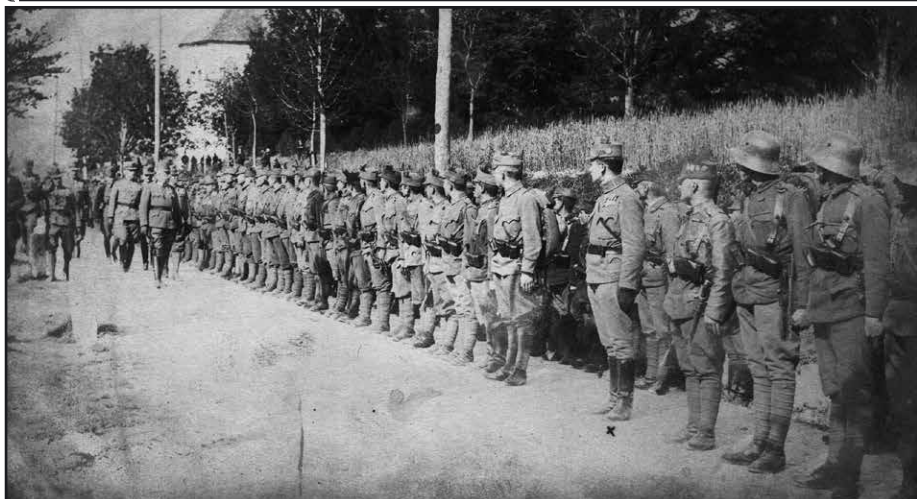
1920-as évek Sári Beni községi bírósága és családja

Csányi Ferenc

Antal Szidónia kisgyermekként 1914-ben

Péter Ferdinánd főherceg szemléje. Tecse, 1918. május 4.
Vitéz Orsovay Ede özv. Vitéz Orsovay Edénétől 1998.

1910-es évek fűzesabonyi pár népviseletben:
Gál János és Gál Ilona

1913-14 - Tóth Irma

1904. év: Gál Andrásné, Antal Mária 30 éves korában

1916 - Pál (Szenci) Júlia, Kakuk Sándor, Sári Anna Terézia

1916-17. év: Császár Lajosné, szül. Pásztor Mária és gyermekei

Gál Andrásné (Jegesné) és édesanyja

Csányi Ferenc

Kovács Ilonka

Kaló Jánosné, szül. Csuha Mária 4 gyermekkel - 1908. júl.

AZ I. VH. KÖVETKEZMÉNYEI

Európa legtöbb háborúban érintett államában törvényesen rendezték a hadirokkantak és hadiárvak járandóságát. Magyarországon erre csak 1930-ban került sor, amikor a parlament elé vitték a súlyos kérdést a társadalmi nyomás hatására. Igaz, csak látszatmegoldás született, mert a megszavazott összeg megközelítőleg sem igazodott a létfenntartás költségeihez.

Havonta:

25%-ot meghaladó rokkant	10 pengő
hadiözvegy 2 gyerekkel	6,5 pengő
teljes árva	3,5 pengő
félárva	0,77 pengő

kapott.

A legtöbb családban 4-5 gyermek maradt apa nélkül. Ha figyelembe vesszük, hogy pl. 1 kg cukor 1 pengő 12 fillér volt, akkor könnyen láthatjuk, hogy mire volt elég ez az összeg. A szomszédos országokban a rászorulóknak ennek a 15-20 szorosát kapták. Még elszomorítóbb képet kapunk, ha megnézzük az állami gondozásba vett gyerekekre fordított pénzt: 1 gyerekre 1 év alatt 35 pengő költsétek.

Nem sokat segített a hadirokkantakon és hadiárvakon az sem, hogy a Nagyatádi-féle földreform során egy-egy ilyen személynek, ill. családtagjának 800 négyszögöl földet juttattak / proletárföld /. Füzesabonyban 48 ilyen család kapott ilyen módon földet.

Voltak olyan családok, ahol a fiú vagy az apa évek múltán sem tért haza. Vártak rájuk 4-5 évig, mert a fogságból hosszú volt az út. A családtagok szerettek volna bizonyosat tudni, így a hatóságokhoz fordultak. A járásbíróság hirdetményt bocsájtott ki, keresván olyan személyeket, akik látták, vagy tudtak valamit az illetőről. Ha ilyen személy nem volt, vagy a halált bizonyítani nem lehetett, a keresettet holtán nyilvánították.

Füzesabonyban ilyen ügy volt pl. **Hegedűs Imre** / szül. 1883. június 4-én / esete, aki 1914. aug. 1-én vonult be a császári és királyi 60. gyalogezredbe. Az orosz fronton harcolt, 1916. júl. 5-e után tűnt el. Felesége 1922-ben kezdte keresetni, mivel ez nem járt eredménnyel, ezért férjét 1917. dec. 31-i dátummal holtán nyilvánították.

A dicsőséges 20. sz. eme tragikus időszaka sem hozott hát mást a nemzetnek mint a korábbi háborúk, vagy a későbbi II. világháború: - vért, könnyeket, fájdalmat, szenvedést, tengernyi kint, megaláztatást - pont azoknak, akik amúgy is húzóerejét jelentették az országnak. A nemzet gerince tört el a családapák tömeges elvesztésével, amit a kor megfelelő generációi gyógyíthatatlan sebként viseltek egész életükben. Mi, utókor hajtsunk fejet előttük!

Ha ti azt tudnátok

*Ha ti azt tudnátok, hogy merre járunk,
Millió sóhajtatást küldenének utánunk.
Mást nem is tennének csak imát hoznátok,
Rettegve suttogná nevünket a szátok.
Aggódva, ijedve várnátok a póstát,
Hátha egy napon holt hírünket hozzátok.*

Ha ti azt tudnátok ...

Szöveg: **ÖRÖSY CSABA** Zene: **DÉNES (Drakler) ÖRÖS**
13. Nemzeti dalnag.

Ha ti azt tudnátok, hogy merre járunk,
Millió sóhajtatást küldenének utánunk.
Mást nem is tennének csak imát hoznátok,
Rettegve suttogná nevünket a szátok.
Aggódva, ijedve várnátok a póstát,
Hátha egy napon holt hírünket hozzátok.

Ha ti azt tudnátok, hogy merre járunk,
Millió sóhajtatást küldenének utánunk.
Mást nem is tennének csak imát hoznátok,
Rettegve suttogná nevünket a szátok.
Aggódva, ijedve várnátok a póstát,
Hátha egy napon holt hírünket hozzátok.

*Ha ti azt tudnátok, hogy mi merre járunk,
Havasok tetején hóba, fagyba hálunk.
Tudom nem volna egy nyugodt éjszakátok,
Mindig felsírnátok, miránk gondolnátok,
Szemeteket kerülné az álom,
Lelketek itt járna az orosz határon.*

*Ne is tudjátok meg, ne is éreztétek,
A híre se szálljon soha ti felétek,
Ti csak álmokatok szépeket felőlünk,
Lessétek, várjátok a levelet tőlünk,
A lelketekre a szó friss balzsamot hintsen,
Ti csak higgyétek, hogy semmi bajunk nincsen.*

HÁBORÚS NÉPOKTATÁS

Írta: Igó Elek, községi jegyző

Abban a rettenetes ember és vagyonpusztításban, amely már 19 hónap óta 3 világrészben folyik, a legnehezebben orvosolható sebet bizonyára a hadviselő államok legnagyobb kincse és legértékesebb anyagai: az **emberanyag** kapja. A leglassabban pótolható veszteség bizonyára ezt az igen értékes emberanyagot éri. Minden más téren mutatkozó károsodás és veszteség előbb hamarabb pótolható a háború után igen erős tempóban megkezdődő gazdasági és ipari tevékenység által, de az elpusztuló emberanyag pótlására évtizednek kellene még akkor is, ha már gyakran emlegették amerikai visszavándorlási, visszatelepítési akció jó eredménnyel járnia...

Az óriási ember- és vagyonvesztésén kívül azonban van egy terület, mely a dühöngő világháborúban szintén igen nagy veszteségnek van kitéve. Talán azt is mondhatjuk, hogy olyan veszteségeknek, amelyek soha nem lesznek pótolhatók. Ez a terület az oktatásügy és pedig elsősorban az **alsófokú oktatás**, a népművelés ügye.

Tudvalevő dolog, hogy mindjárt az általános mozgósítás a háború legelső napjaiban a tanítószágunk egy igen nagy részét... a harcterekre vitte. Ezek a derék tanítók, legnagyobb részben, mint kitűnő tartalékos altisztek, de elég nagy számban, mint tartalékos tisztek, zászlósok, a háború kitörése óta a különböző harctereken szolgálnak megszakitás nélkül... kivívva a társadalom megbecsülését.

A háború folyamán aztán még újabb és újabb nagy hézagok támadnak az itthon maradt... tanítók soraiban az által, ... hogy 50 éven aluli korosztályhoz tartozó része lassan- lassan szintén elvonatott a tanítói hivatás gyakorlásától és népfelkelő katonai szolgálatra hivatott be...

Mindezek a különféle katonai intézkedések és behívások azt eredményezték, hogy ma már az egész országban alig van iskola, amelynél a tanítónak a legszükségesebb létszáma teljes és kielégítő lenne, ellenben az iskolák legnagyobb részében (mindig elemi iskolákról beszélünk) az oktatás csak erősen redukált tanítói személyezettel folyik, sőt legtöbb helyen egyes osztályok - nevezetesen a felsőbb IV- VI. osztályoknak tanítása - az iskolák oktatás évi programjából ki is van kapcsolva.

Vagyis az ország elemi iskoláinak... nagy százalékot kiadó részében az elemi iskolák IV. V. VI. osztályaiban tanítóhiány miatt részint már a háború kezdetétől a tanítás teljesen szünetel.

Ez, hogy az oktatás folytonosságában micsoda rettenetes deficitet, micsoda nehéz és nagy visszaesést fog okozni, azt kinek- kinek megítélésére bízom. Azt azonban hozzáértő, tapasztalt tanítóemberek véleménye után állíthatom, hogy az elemi iskolai oktatás folytonosságában a háború által okozott tanító hiány... egészen pótolhatatlan veszteségeket fog okozni, az alsóbb osztályoknak oktatásában is olyan visszaesés várható, amely talán egy évtized nehéz munkájának lefolyása után lesz csak pótolható.

Fájdalom, mi magunk itt, kis községünkben közvetlen tapasztalatokat tettünk arról a szomorú oktatási közállapotról, melyek a háború folytán adódott. 1914. év őszétől kezdve egyetlen egy öreg, beteges tanító vezetésére

van bízva három első osztályunknak körülbelül 240- 250 tanulója. Nem kell annak szakértő pedagógusnak lenni, egyszerű józan ész is elég annak megítélésére, hogy egy tanító 240-250 tanulót eredményesen tanítani vagy ilyen nagyszámú növendék között csak a szükséges iskolai fegyelmet fenntartani teljesen képtelen. Ez meghaladja egy ember teljesítőképességének a határát, még akkor is, ha a tanító teljes erőben lévő fiatalember.

Ha még tekintetbe vesszük azt is, hogy az itthon lévő tanerők 95%-a idős, az előrehaladott kor által is megtört és a hosszú tanítói szolgálat által munkakedvét veszített emberekből áll, akkor igazán várható tanítási eredményekkel is tisztában lehetünk és nem kell csodálkozni a mostani háborús iskolai oktatásban résztvevő tanulóknak igen nagy százaléka a tanév végén éppen olyan kevés tudománnyal kerül haza az iskolából, mint amilyen kevés bölcsességgel a tanév elején bekerült.

De hát ez még hagyján is, hogy a tanító az írni, olvasni, számolni absolute vagy a tantervnek meg nem felelni tudó növendékét nem engedi felsőbb osztályba, hanem az osztályismétlésre visszatarthatja az I. vagy III. osztályokba. Későbbi időkben a háború után, pedig némiképpen utánpótolható lesz ez . . .

Azonban lesznek, sőt már most is vannak pótolhatatlan tanítási hiányok, amelyek a mostani elemi iskolai tanulóknak egész életére kedvezőtlen és igen hátrányos hatással lesznek. . .

Ezek a nagy tanításbeli hiányok, pedig IV- VI. osztálybeli és ezen túl az ismétlőiskolai osztályokba tartozó növendékeknél állanak elő. Ezek már az 1914-15. folytatódólagosan a mostani 1915-16. tanévben az iskolai oktatásból kimaradtak, nálunk tehát a törvényekben és azokon nyugvó elemi oktatás folytonossága megszakadt, de a már az V. és a VI. osztálybeli tanulókra nézve be sem fejezhető.

Ezekre nézve ugyanis folyó évi szeptember hónapban elmúlik az a kor, melyet az elemi oktatási törvények és szabályok a mindennapi iskolázásra nézve kötelezőnek előírtak. . .

Mi azt hisszük, hogy nagyon kevés lesz azoknak a száma, akik ezt a tanuláshoz szükséges szorgalmukból pótolni fogják. Falun egyáltalán ilyesmiről szó sem lehet, csak a kulturális központokban, a városokban lehet erről beszélni, ahol további képző és pótló tanfolyamok bizonyára lesznek a háború befejezése után.

Az általános nevelési deficiten kívül lesz még egy nagy hátránya, ha idejében ennek elhárításáról nem gondoskodnak a kormányzó körök. A leírtakra nézve, akik most saját hibájukon kívül nem végezhetik el és még aztán, a háború tartalma alatt nem végezhetik el az elemi iskola VI. osztályú kötelező mindennapi tanfolyamát, idők multával, ha majd az országgyűlési képviselőválasztásra jogosító kort elérik, nem fogják tudni igazoltatni az előírt iskolai képzettséget, mellyel tényleg nem is fognak bírni. Ennek következményeként viszont elveszithetik az őket egyébként megillető választói jogosultságot vagy pedig az előírt pótvizsgát kell letenni, ami nem igen kellemes már 30 éves korban lévő földmíves stb. embernek.

Mindezeket a bajokon lehet segíteni. Ha pedig van módja a segítségnek, akkor azt az állami hatalomnak, kinek a népnevelés csak olyan elsőrendű feladata, mint a katonaság fenntartása és a haza határainak a megvédése.

Meg is kell keresni a módokat és eszközöket, amelyekkel el lehet hárítani azokat az igen nagy bajokat, melyről e sorokban beszélünk. Persze a segítség, bármilyen módon is legyen azt keresztül vezetve, pénzbe, újabb nagy kiadásokba kerülne, de elérendő nagy eredményekkel szemben az újabb pénzátfordulat nem lenne nagy, sőt határozottan igen jó befektetés lenne!

Legegyszerűbb módja a segítségnek az, ha a katonai szolgálatra való bevonulások folytán ideiglenesen üresen maradt tanítói állások női tanerőkkel töltenék be, annyi állásnélküli tanítónő szerte az országban, hogy minden üresedésben lévő tanítói állásra akadna női tanító.

Ezeknek a szakképzettsége semmivel sem áll hátrább, mint a férfi tanítók hasonló kvalifikációját.

Hogy ez a módja a bajokon való segítségnek, nagy pénzekbe kerülne az államnak, az kétségtelen. Mert hiszen az még csak supponálni (létesíteni) sem akarjuk, hogy az ideiglenes helyettes tanítónők fizetését a bevonulva lévő tanítók illetményének redukálásával fedezné az állami pénztár. De ha számba vesszük azt a multhatatlan előnyt, amely e módon a népoktatás folytonosságát és teljességét a háború idején a még a hátralévő esetleges éveken keresztül is biztosítaná, akkor bátran elmondhatjuk, hogy a várható nagy eredmény megéri a hozandó nagy áldozatot.

HÁBORÚS GYERMEKKERTEK

Életrealó mozgalmat kezdeményezett a Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület. A mozgalomnak az a vezető gondolata, hogy miután az ország férfi lakossága a harcra teljesíti a kötelességét és az asszonyokra hárul az föld megmunkálásának a feladata, a társadalom viszont addig, amíg az asszony verejtékes munkáját végzi, gondoskodik a gyermekek felügyeletéről, hogy azok föl ne gyűjtsák a házat, a pusztulás veszedelmébe ne ejsék a községeket.

Az FMKE elnöksége mindjárt a kérdés megoldásának is megadja a kulcsát, amikor fölveti az eszmét, hogy amíg a családanyák a mindannyiunk kenyeréért munkában állanak, azokban a községekben, ahol óvodák nincsenek, gyűjtsék össze a gyermekeket (például a májustól- októberig szünetet tartó iskolákban) és tartsák őket reggeltől estig felügyelet alatt. Az iskolák mindenestre ingyen engedi át erre a nemes célra az állam, a község vagy a felekezet.

A felügyeletet szintén ingyenesen elvállalná a község intelligenciája fölváltva vagy az iskolai szünetet élvező tanító vagy tanítónő, legrosszabb esetben, pedig a község előregedett, munkaképtelen lakossága. Az intelligencia végezné a szellemi és lelki vezetését, a község öreg és munkaképtelen lakossága, pedig a gyermekek személyi (tisztasági, stb.) gondozását. Élelmezést szívesen ad a gyermekeknek az anyjuk vagy a hozzátartozójuk vagy pedig a község melegsívű lakossága, amelynek bizonyára mindig lesz egy-egy kanálka leveze vagy főzeléke a szegényebb gyermekek számára. Az FMKE. elnöksége megtiszteltetésnek venné, ha a tervét a testvér közművelődési egyesületek s a működési területén kívül álló vármegyék egyházi és politikai hatóságai magukévá tennék.

Beérkezett jelentések szerint az ország területén lévő fosztogatások, rablások legtöbb esetben a kezdeményezői idegen hadifoglyok és egyes harctérről visszatérő katonák. Ennek enyhítésére utasította a hadügyminiszter a katonai parancsnokságokat, hogy az átvonuló és leszerelő legénységnek meg legyen a megfelelő fogadása, élelmezése és elhelyezése valamint útbaigazítása.

1918. OKTÓBER 31-E UTÁN

Isaák Gyula Heves megye alispánja így számol be a füzesabonyi eseményekről: A kitört forradalomról múlt hónap utolsó napján szereztünk tudomást (október 31-én), amely azonnal éreztette hatását Heves megyében is. Reggel tudomásomra jutott, hogy a vasútvonal fontosabb állomásain utazó fegyveres katonák törnek, zúznak és erőszakoskodnak. Azonnal magamhoz kérttem a helybeli pótzászlóaj parancsnokát, és vele megállapodtam, hogy délelőtt 150 főből álló karhatalom különvonaton leutazzon Füzesabonyba a rend helyreállítása végett...

Ezen intézkedésnek nem volt kellő fogantatja, mert a Füzesabonyba kirendelt karhatalom az utazó fegyveres katonák terrorja folytán részben önként visszajött Egerbe, részben, pedig lakóhelyére távozott. Nagyobb rendezés, rablás, fosztogatás volt községben”.

A MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG FELHÍVÁSA BUDAPESTEN, 1918. NOVEMBER 06-ÁN

Most érkeznek haza éhezve és többnyire kifosztva a harctérről testvéreink, akik négy és negyed éven át dicsőséggel küzdöttek a hazáért. Fogadjuk őket a legnagyobb szeretettel, mint hősokeket, akik a világ legcsodálatosabb harci cselekményét vívták ki: az egész világ rohamát tartóztatták fel az utolsó pillanatig, mikor az események súlya alatt abba kellett hagyniuk a harcot, mindenütt ellenséges földön.

Köszönet és dicsőség illeti meg őket, örök dicsőség, melynek még a késő nemzedékek tudatában is élni kell! Elismeréssel tartozik nekik az egész világ, de elsősorban mi tartozunk nekik elismeréssel, akiknek a tűzhelyeit, életét, gyermekink életét és mindenünket védték meg saját testükkal, amikor az oroszok rettenetes hadserege a Kárpátokban, a szerbek pedig a Dunán törtek be. Ha akkor jól esett az, hogy megvédték bennünket, most és mindenkor meg nem szűnő hálával tartozunk nekik!

Ha már megállapodott rend és biztonság lenne az országban, virágokkal és zászlódíszítéssel fogadnánk őket. De mivel abnormis viszonyok közt élünk, azt tegyük meg értük, mit megtehetünk. Minden faluban a földművelő tanácsok, melyeket a Magyar Gazdaszövetség helyi csoportjai, szövetkezetek, gazdaköreinek s több szervezeteinek alkottak meg, szervezzék a frontról hazatérő katonák ellátását. A vasút állomásokon a község népének lehetősége szerint lássák el őket élelemmel, ruházattal és fűtőanyaggal. Ezt közadakozásból és községi pénzekből kell eszközölni, de meg kell tenni nem azért, mert különben jogos elkeseredésükben a falu nyugalma veszélyeztethetik, hanem azért, mert tőlünk, akiknek vagyonát éveken át védték, megkövetelik.

Különösen fontos, hogy a vagyontalan visszatérők élelmezéséről huzamosabb ideig gondoskodjanak a földművelő tanácsaink, mindaddig míg kenyérkereset nem biztosított számukra. Nyugtassák meg őket, hogy a földművelő nép legnagyobb országos szervezete, a Magyar Gazdaszövetség, mely a harctérről visszatérő katonáknak földhöz juttatását először vetette fel, őrt áll, hogy sorsuk jelentősen javuljon, és gazdaságilag gyorsodjanak. Hozzák tudomásukra azonban, hogy földdel való ellátásra a kormány elhatározása szerint igényük csakis azoknak lesz, akik magukat kielégítően viselik, ellenben a rendbontó, gyújtogató és fosztogató elemek ki lesznek zárva.

Általában mindent kövessenek el, hogy érezzék, miszerint nem vették kárba dicsőséges áldozatuk, melyet leginkább a magyar tűzhelyekért hoztak! Örökre leköteleztek bennünket és amint értünk éltek és harcoltak, most mi is értük élünk testvéri szeretetben!

I. VILÁGHÁBORÚS EMLÉKMŰ FELIRATA

Pro- Pátia (Hazáért)

*„Küzdöttünk halálig, leáldozott a napunk,
A porban is hazánk, terőlad álmodunk.
Seregek istene, mindenható urunk.
Életben, halálban téged magasztalunk.”*

EZEK A FÜZESABONYI FÉRFIAK ADTÁK AZ ÉLETÜKET A
HAZÁÉRT, FÜZESABONYÉRT:

Antal András (Koha), Antal András (Kurcel) Antal András (Máté), Antal Ferenc (Lencsés), Antal György (Szitka), Antal István (Vak), Antal István (Mázsás), Antal István (Szitka), Antal János (Máró), Antal János (Paki), Antal József (Lencsés), Antal József (Göndör), Antal József (Koha), Antal József (Szitka), Antal József (Szitka), Antal D. László, Antal Péter, Antal Sándor (Lencsés), Ádám István, Baráz Imre, Bágyi Béni, Bágyi István, Belón József, Bernát Ádám, Bernát Béni, Bíró András, Bíró Sándor, Bocsi János, Bocsi János (Fekete), Bocsi József, Bocsi József (Kosztos), Bocsi József (Pisze), Czeglédi György, Csajbók József, Csanálosi Dezső, Csanálosi József, Csanálosi Lajos, Csanálosi Péter, Csányi András, Császár Gáspár, Császár

Gusztáv, Cseh János, Cserven Lajos, Csirkés Károly, Csuha Imre, Csuha István, Csuha József, Farkas János, Fazekas István, Fekete Antal, Fekete Ferenc, Fekete János, Gál András (Hosszú), Gál András (Szélső), Gál Béni (Kis), Gál Imre (Guhin), Gál Imre (Nyeste), Gál Kálmán (Vertel), Geda János, Goldschild Lipót, Goldschild Mór, Gulyás András, Gulyás András (Bozsik), Gulyás Imre, Gulyás József (Bander), Gulyás Sándor, Győri Béni, Győr György, Hegedűs Imre, Hegedűs József (Manó), Hegedűs Vendel, Hidvégi János, Hidvégi Sándor, Vitéz Hollós János, Horváth János, Jaskó András, Jónás János, Juhász Gáspár, Kaló József (Pohola), Kis Károly, Kovács András, Kovács József Bence, Kovács József (Kisgazda), Kovács Kálmán, Kovács László, Kriston János, Lajtner József, Laskovics István, Laskovics Kálmán, Lázár Lajos, Mlinkó Fauszt, Monok Béni, Nagy András Donát, Nagy Isván, Nagy János (Nepec), Nagy János (Nene), Nagy József, Nahócki János, Német Bertalan, Német Sándor (Barócsi), Pataki János, Pásztor Béni, Pásztor István, Pásztor József, Pásztor Péter, Perge Ádám, Perge Géza, Perge István, Péter János, Pruzsinszki Pál, Ratkovács Albert, Reisz Herman, Rendler Gyula, Sári János, Szabó András, Szabó Ferenc, Szabó Imre, Szabó József, Szajlai József (Muci), Szajlai Sándor, Szerencs János, Székely Imre (Butyok), Székely István, Szögedi István, Tasi József, Varga József, Zagyvai Gáspár, Zagyvai János, Zagyvai Péter, Zele Béni, Zele István, Zele József (Bolya). Baranyi Demeter Péter egy éves önkéntes őrmester.

Akik nem szerepelnek az emlékművön: Both Imre, Hanuszka István, Hegedűs József, Juhász Mihály, Mayer János.

Az emlékmű 136 nevéből 1914-1935 között a következő 70 bejegyzés szerepel a füzessabonyi polgári halotti anyakönyvben:

Halál éve	Elhunyt neve	Elhunyt foglalkozása	életkora	Elhunyt házastársa	Elhunyt anyja neve	Elhalálozás helye	A halál oka
1917	Ádám István	npsz.	32	Vince Margit	ismeretlen	-	-
1917	Antal András	földműves	31	Császár Rozál	Kakuk Veron	orosz harctér	-
1915	Antal István	földműves	24	Kud Mária	dormándi Boros Anna	"olasz harctér „Sabatinó” magaslat"	fejlövés
1921	Antal István	közüvitéz volt a m. kir. 10. honvéd gyalog ezredben	27	-	néhai Sári Fáni	Oroszország	-
1920	Antal János	-	47	Kóródi Rozál	Gál Etel	-	-
1915	Antal József	népfelkelő a m. kir. 10. honv. gyal. ezredben (földműves)	21	Győri Ilona	Pápai Mária	Jaroslav Galliczia	-
1914	Antal József	gyalogos a cs és kir. 60. ezredben (fm.)	20	Barta Gizella	néhai Gál Fáni	Igriczka (Bosznia Hercegovia)	-
1917	Antal László	-	21	-	néhai Bocsi Borbála	orosz harctér	-
1917	Antal Péter	közüvitéz a volt cs. és kir. 60. gyalogezredben	35	Simon Julianna	Bernát Julianna	szerb harctér	-
1914	Antal Sándor	tiszti szolga a cs. és kir. 60ik gyal. ezredben (fm.)	23	-	Gál Mária	Stroza	kolera
1915	Bernát Ádám	népfelkelő a m. kir. 10. honv. gyalog ezredben (pályamunkás)	20	Antal Rézi	Fekete Katalin	Staszukowka (Galliczia)	-
1915	Bíró András	B. népfelkelő a m. kir. 10. honvéd gyalogezredben (napszámos)	25	Orsó Julianna	Kovács Mária	Perm orosz harctér	-
1915	Bocsi József	honvéd a m. kir. 10. honvéd gyalog ezredben (községi rendőr)	27	Szajlai Rozália	Kovács Borbála	Rósembam körüli csatatér (Galliczia)	-

Halál éve	Elhunyt neve	Elhunyt foglalkozása	életkora	Elhunyt házastársa	Elhunyt anyja neve	Elhalálozás helye	A halál oka
1917	Bocsi József	-	38	Tokai Erzsébet	néhai Pásztor Margit	-	-
1917	Both Imre	.	25	Bódi Ilona	Pápai Rozália	-	-
1917	Czeplédi György	közüvitéz a volt cs. és kir. 60. gyalogezredben (napszámos)	32	Perge Rozália	néhai Szilágyi Mária	orosz harctér	-
1915	Csajbók József	fm.	24	Perge Ilona	néhai Gál Krisztina	-	-
1915	Csanálosi Dezső	vasúti munkás	24	Kalo Mária	néhai Kakuk Czigelle	orosz harctér Krasznó mellett 3/6-os sz. tábori kórház	harctéri sebesülés
1916	Csanálosi József	népfelkelő a cs. és kir. 60. gyal. ezredben (földmives)	30	Bíró Julianna	Vincze Juliánna	Trient (Tirol)	lövésből eredő sebesülés
1914	Csanálosi Péter	közülegény a m. kir. 10. honvéd gyalog ezredben (fm.)	22	-	Kaló Anna	Rohaczym (Galicia)	-
1917	Csányi András	földmives	40	Varga Julianna	néhai Bot Anna	orosz harctér	-
1917	Császár Gusztáv	közüvitéz a volt m. kir. 10. honvéd gyalogezredben (napszámos)	39	Kakuk Franciska	néhai Gulyás Borbála	Oroszország	-
1915	Cseh János	népfelkelő a cs. és kir. 60. gyalog ezredben (földmives)	19	-	Szabó Mária	Novovivlec (Oroszország)	-
1920	Csipkés Károly	-	39	Császár Julianna	néhai Siroki Juli	orosz harctér	-
1917	Csuhai Imre	földmives	27	Nagy Rozália	néhai Kakuk Anna	-	-
1917	Csuhai István	-	34	Sári Anna	Gál Ilona	orosz harctér	-
1917	Farkas János	volt m. kir. 9. század-beli honvéd gyalogos (napszámos)	43	Szögedi Julianna	néhai Császár Julianna	-	-
1916	Fekete Antal	népfelkelő a cs. és kir. 60. gyalog ezredben (földmives)	20	-	Gulyás Juliánna	Halic (Galicia)	tüdőgümőkór
1915	Fekete Ferencz	vasúti pályamunkás	32	Bocsi Gizella	néhai Győr Margit	San folyó partján Galiciában	ellenséges golyótól találva
1914	Gál András	fm.	30	Lakó Terézia	Császár Julianna	szerb harctér Igrisyre nevű magaslat	ellenséges lövedéktől találva
1917	Gál Kálmán	őrsvezető a volt cs. és kir. 15. gyalogezredben (földmives)	35	Baráz Julianna	néhai Baráz Mária	olasz harctér	-
1916	Geda János	földmives	34	Gál Terézia	Antal Anna	Chabarovsk	-
1916	Goldschild Lipót	-	38	Fensterstein Róza	-	-	-
1916	Goldschild Móríz	czimzetes őrsvezető a cs. és kir. 60. gyalog ezredben (kereskedő)	23	-	Weisz Borbála	Doberdó (osztrák tengeremellék)	-

Halál éve	Elhunyt neve	Elhunyt foglalkozása	életkora	Elhunyt házastársa	Elhunyt anyja neve	Elhalálozás helye	A halál oka
1915	Győr Benedek	-	26	Nagy Rozál	Kalo Borbála	3/6 sz. tábori kórház	-
1917	H. Fazekas István	közüvitéz a volt cs. és kir. 34. gyalogezredben (napszámos)	24	Antal Ilona	néhai Kovács Mária	Manilov melletti csatatér	-
1920	Hanuszka István	-	23	Mondok Julianna	Schnellerpergelt Anna	olasz harctér	-
1917	Hegedűs Imre	-	34	Újházi Mária	néhai Hanyi Mária	orosz harctér	-
1917	Hegedűs József	a volt m. kir. 10. honvéd gyalogezred közvitéze (napszámos)	36	Kalo Franciska	Csuhai Fáni	Oroszország	-
1917	Hegedűs József	földmíves	40	Hegedűs Fáni	néhai Hanyi Mária	Przemysl	-
1914	Hegedűs Vendel	6. lovas tűzér hadosztály 3. oszlopának tűzére (vasúti munkás)	31	Kerekes Rozál	Gál Mária	a kárpáti harcokban	gránát által okozott sebesülés
1915	Hidvégi János	-	40	Vincze Margit	néhai Hegedűs Mária	Turkesztán	harctéren szerzett betegségében
1915	Hidvégi Sándor	népfelkelő a cs. és kir. 34. gyalogezredben (fm.)	25	-	-	Gaj (Oroszország)	-
1914	Jaskó András	póttartalékos gyalogos a cs. és kir. 60. gyalogezredben (kovács)	26	Jaskó Mária	Birinyi Rozália	kosczielniki tábori kórház	lövésből eredő sebesülés
1917	Jónás János	-	29	Hídvégi Ilona	Tóth Éva	orosz harctér	-
1915	Juhász Gáspár	népfelkelő a cs. és kir. 43. gyal. ezredben (földmíves)	38	-	Piller Róza	Viczentini (osztrák tengermellék)	lövésből eredő sebesülés
1917	Juhász Mihály	uradalmi ígás kocsis (hadi fuvaros)	28	Bauman Erzsébet	Nagy Mária	Galicia	-
1917	Kalo János	földmíves	33	Bágyi Teréz	Katona Mária	-	-
1917	Kalo József	gyalogos a volt cs. és kir. 60. gyalogezredben	31	Geda Franciska	néhai Szajlai Piroska	orosz harctér	-
1914	Kovács József	gyalogos a cs. és kir. 60ik gyal ezredben (fm.)	29	Kovács Ilona	néhai Perge Mária	Schiemiechow	-
1914	Kovács László	czimzetes őrzető a cs. és kir. 60. gyalog ezredben (fm.)	22	Gulyás Mária	Antal Fáni	-	-
1914	Mayer János	fm.	34	Kalo Teréz	Kovács Julianna	Ravaruszka melletti csatatér	ellenségtől golyótól találva
1916	Mondok Benő	népfelkelő a cs. és kir. 62. gyal. ezredben (földmíves)	32	Veres Gizella	Antal Mária	Powlowecz melletti csatatér (Oroszország)	-
1920	Nagy János	-	43	Gál Rozália	néhai Geda Franciska	román harctér	-
1916	Nagy József	népfelkelő a cs. és kir. 15. tábori vadász zászlóaljban (földmíves)	20	-	-	olasz harctéren	-

Halál éve	Elhunyt neve	Elhunyt foglalkozása	életkora	Elhunyt házastársa	Elhunyt anyja neve	Elhalálozás helye	A halál oka
1917	Német Sándor	fm.	33	Szilágyi Rozál	Tasi Julianna	-	-
1917	Perge Ádám	-	20	-	Zeke Teréz	orosz harctér	-
1917	Perge Géza	-	34	Bocsi Etel	néhai Antal Julianna	orosz harctér	-
1920	Perge István	-	43	Szabó Veron	néhai Gulyás Erzsébet	orosz harctér	-
1918	Sári János	asztalos	25	-	Sári Rozália	"Oroszország	Penza város"
1916	Szabó (mótyogó) Ferenc	gyalogos a cs. és kir. 60. gyalogezredben (fm.)	24	-	Kakuk Julianna	Kirlibaba körüli csatatér	-
1914	Szabó Imre	örvezető címzetes tizedes a cs. kir. 60. gyalogezredbe (vasúti munkás)	22	-	-	Hopky	-
1916	Szabó József	népfelkelő a cs. és kir. 60. gyalog ezredben (rendőr)	36	Borsos Gizella	Jakab Julianna	Tribuchanotz	-
1917	Szajlai József	-	34	Bocsi Julianna	néhai Gulyás Rozál	orosz harctér	-
1917	Székelly István	-	41	Györ Rozál	néhai Antal Mária	Dukla mellett orosz harctér	-
1915	Szerencs János	gyalogos a m. kir. 10. honvéd gyalog ezredben (npsz.)	22	Sári Ilona	Czeplédi Eszter	Dominoloskva (orosz harctér)	-
1917	Tasi József	földműves	30	Bakos Anna	Juhász Borbála	-	-
1920	Zagyvai Gáspár	földműves	43	Perge Julianna	néhai Gulyás Rozál	orosz hadifogság	-
1917	Zagyvai János	-	29	Bocsi Anna	néhai Bocsi Borbála	orosz harctér	-
1917	Zeke István	földműves	44	Pápai Mária	néhai Tasi Borbála	-	-

FALUSI TEMETŐBEN LÉVŐ HŐSI HALOTTAK AZ I. VILÁGHÁBORÚS SZLOVÁK-MAGYAR EMLÉKMŰN, 1914-1918

Frantisek Zatrepalet: tűzér 1892- 1914
 ? Emléktáblája hiányzik
 ? Emléktáblája hiányzik
 Floreni Mihály: gyalogos 1886-1914
 Drinyovszki János: gyalogos 1891- 1915
 Csetko Micsevis: gyalogos 1892-1915
 Kaschlau József: gyalogos 1891- 1915
 Máver ?: gyalogos 1892- ?
 Gyurkó Pál: tizedes 1886- 1915
 Johan Stegel: vadász 1890 - 1914

Kachovszki Stefán: orosz fogoly 1917. jún. 27.
 Fedor Sile: orosz fogoly 1878 - 1918
 Tóth Károly: gyalogos 1869 - 1916
 Nemetz Mátyás - tűzmester 1890 - 1915
 Heincz Péter: gyalogos 1890 - 1915 ?
 József: fegyverkovács 1873 - 1915
 Nagy András örvezető 1890 - 1919
 Gáber Ferenc: huszár 1879 - 1915
 Franz Vitzehofer - szekérsz 1887 - 1914

TRIANON, 1920. JÚNIUS 4. – ÖRÖKKÉ SAJGÓ FÁJDALOM

A fegyverletételt követő békekötések levezénylése Clemenceau francia miniszterelnökre hárult. Az Egyesült Államokat az érdekei az amerikai kontinensre szőlítetták, Anglia pedig gyarmataira koncentrált (India, Egyiptom, Szudán, Kenya, Dél-Afrika, Kelet-Afrika, Kanada, Ausztrália. Közép-Afrika és Kairó - Fokváros), így a közép-európai határainak eldöntése a franciákra maradt. Így érvényesült a kisantant akarata.

A magyar küldöttség Gróf Apponyi Albert vezetésével hiába bizonyította különböző térképek segítségével milyen védőbástyája volt Európának Magyarországnak, nem hatotta meg a tárgyalóteremben lévőket.

„Összesen 12 ember érzett velem” - írja visszaemlékezésében Apponyi az a 12 fő, aki a magyar küldöttséggel érkezett. Történelmi, földrajzi érvek nem érdekelték a háború nyerteseit, akaratukat erőfölényük tudatában érvényesítették.

A magyar delegációt vezető Gróf Apponyi Albert elsőként franciául, majd ezt követően angolul is el akarta mondani a teljes védőbeszédet, de 10 perc után Clemenceau leállította, hogy ez így ilyen formában nem lesz megfelelő a franciául nem értők számára. Túlságosan hosszú idő kívárni az angol változatot, ezért megszakította a franciából angolra, majd fordítva kellett a beszédét elmondania, ami igen megterhelő volt.

Beszédem közben észrevettem, hogy Lloyd George egy cédulát adott át Clemenceaunak, tartalmát csak később tudtam meg, emlékszik vissza a szónok Apponyi, az állt benne: *Felszólítom, hogy részletesen beszéljen a nemzetiségi eloszlásról!*

Az angol miniszterelnök szimpatizált a magyarokkal, talán ez abból is leszűrhető a beszéd végén angolul mondta Apponyinak „*You have been very eloquent*” (Nagyon ékesszólóan beszélt.), mire ő azt felelte: „*If there was any eloquence at all, it was not mine but it was the eloquence of fast*” (Ha szavaim ékesszólóak voltak, úgy az nem az én érdemem: maguk a tények beszélnek ékesszólóan).

Angol és olasz oldalról is erős kritikák érték a már kész béketervet, de meg kellett hajolniuk a francia terv előtt, mert bármilyen változás a békeszerződés kártyavarárt döntene össze.

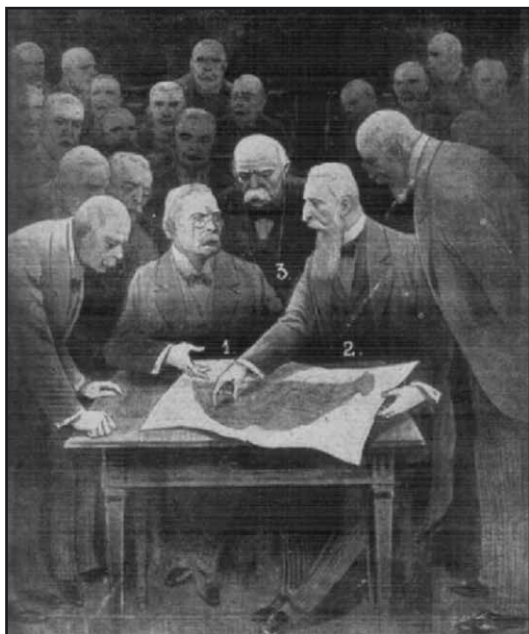
Igen a kártyavár, mert ez nem egy biztos alapon nyugvó béke!

A békét rákényszerítők is jól tudták - ez csak egy ideiglenes állapot - sokáig nem tartható fenn.

Ennek a legjobb bizonyítéka az 1938-as első, majd az 1940-es bécsi második döntés ellen egyetlen egy nagyhatalom nem fejezte ki aggodalmát, hallgattak!

Gazdaságunk ellehetetlenítésére egy vasúti példát hagy hozunk fel:

Kötegyán vasúti állomás felvételi épülete magyar területen maradt, ellenben a raktár a raktári mérleggel együtt eredetileg román megszállta területre jutott. Annak idején az ott járt a bizottságban résztvevő román ezredes az állomási helyszínrajzot összehajtotta, azután azt szétnyitva, az összehajtás helyét jelölte ki határnak.

Gróf Apponyi Albert védi Magyarország integritását az ötös tanács előtt.
Lloyd George, 2. Gróf Apponyi Albert, 3. Clemenceau

A HADIROKKANTAK NYÍLT LEVELE A MAGYAR NEMZETHEZ

Már hírt adtunk arról, hogy a HONSZ a hadigondozottak súlyos helyzetéről, sérelmeiről nyílt levelet intéz az ország népéhez. A levelet most juttatta el a hozzánk a HONSZ egri csoportjának vezetősége s mi készségesen adunk hangot a rokkantak panaszaiknak. Mindnyájan emlékszünk még a felvirágzott katonavonatokra, azokra a lelkes fiúkra, akik örömmel és hazaszeretettől áthatva indultak a világ mind a négy tája felé, hogy az 1000 éves határokat megvédelmezzék, s akiket az az ünnepélyes ígéret kísért, hogy a haza nem fog elfeledkezni róluk és esetleg árván maradó hozzátartozóikról.

Mindez 18 esztendővel ezelőtt történt. A magyar fiúk megették kötelességüket. Sokan pusztultak közülük, özvegyeket és árvákat hagyva maguk után, ezren és ezren jeltelen sírokban alusszák örök álmukat, sokan kezüket, lábukat, a szemük világát, egészségüket áldozták a haza oltárára és megrokknva kerültek haza a szörnyű világégből.

Ezalatt itthon elfoglalták pozícióikat, elfeledkeztek róluk, majd jött a nagy lelki összeomlás s hiába győztek ők a harctereken, csúfosan feldarabolták országunkat. Azóta már egy új generáció nőtt fel az ifjú özvegyek havi 5 Pengő járattal biztosított száraz kenyérük javát már megették, s a szülőtlén kis árvák havi 3 Pengő 25 fillér állami támogatás mellett ifjakká serdültek, s a csonka hősök, némán túrva a nyomort férfakká lettek, már aki még él közülük, mert a nagyobb részük közben meghalt.

Mindezidáig hiába kértük ügyünk törvényhozási rendezését, hiába mutattunk rá ismételt arra, hogy az a nemzet, mely nem gondoskodik azokról, akik érte életüket és vérüket áldozták, saját jövője ellen vét, hiába hangoztattuk, hogy nem privilégiumokat kérünk, csak háborús veszteségeinknek igazságos kiegyensúlyozását és annak lehetővé tételét, hogy a polgári társadalomban újból elhelyezkedhessünk s az újjáépítés munkájában részt vehessünk.

Megdöbbenéssel és aggodalommal látjuk a két évtizedes, még Trianonnal sem indokolható súlyos közönyt s a hadigondozottaknak nemzetünk nagy céljai megvalósítása szolgálatában való megtartása, ifjúságunk nemzeti irányban való nevelése s a boldogabb nemzeti jövő megalapozása érdekében nyomatékosan kérjük a magyar társadalom minden tagját, hogy teljes erejével hasson oda, hogy a rokkantkérdés a legrövidebb időn belül kielégítő módon törvényhozásilag rendeztessék, még mielőtt az erősen fogyatkozó hős tábor kálváriajárás útján végleg kipusztulna. Amikor is már földi segítségre nem lesz szüksége, de az igaztalan közöny által okozott erkölcsi kár sem lesz többé helyrehozható. Meltányolva megcsonkított országunk válságos helyzetét, s a hadigondozottak elállottak attól, hogy az ő ellátásukra szolgáló költségvetési fedezet emeltessek, mindössze azt kérték, hogy a kihalás folytán keletkező feleslegekből a túl alacsony özvegyi és árvajáradékok, továbbá a kisebb fokú hadirokkantak járadékai emeltessenek.

Ezzel szemben a pénzügyi kormány ezeket a kihalási feleslegeket elvonni és más célokra felhasználni kívánja. Így attól az utolsó reményünnktől is megfosztanának, hogy a vigasztalanul alacsony járadékok legalább a kihalás arányában megjavítsanak és erre a jövőben már semmiféle kilátásunk nem lehetne.

Igaz, hogy mi a segítség módját elsősorban abban látjuk, hogy bizonyos állami és községi könnyebb munkalkalmak kizárólag a hadigondozottaknak biztosítsanak. Ezen kívül a hadigondozási intézményeket is már a végletekig leépítették, úgyhogy ez idő szerint már az egész országban csak egy szűkre méretezett állami művétaggyár áll rendelkezésünkre, s féltő, hogy a tervezett költségvetési redukció e téren is további hiányokat fog előidézni.

Mindezekért ezen az úton is kérjük a magyar kormányt, hogy a hadigondozási ügy költségvetési ügy költségvetési fedezetét ne csökkentse le és kérjük a magyar társadalom minden tagját, hogy ez irányú törekvéseikben legyen segítségünkre. Még a jelenlegi gazdasági és pénzügyi viszonyok között is lehet olyan intézkedések foganatosítani, amelyek elkerülhetővé teszik a világháború élő áldozatainak túlnyomórészt csekély anyagi ellenállását szolgáló tétel csökkentését, anélkül, hogy azok a közteherviselésre súlyosbítólag hatnának.

Hisszük, hogy jalkiáltásunk nem lesz pusztába elhangzott szó, s a nemzet lelkiismerete az utolsó pillanatban eszébe jutatja az illetékeseknek, hogy a hadigondozás ügy terén történt mulasztásokat egyetemes nemzeti szempontokból sürgősen orvosolniuk kell s ennek a sokat szenvedett és a nélkülözött hősi tábornak az ellátmányi csökkenteni semmi esetre sem szabad.

Sajnos ez a probléma nem talált támogatásra, pedig ezek a rászorult emberek és hozzátartozóik igazán megérdemelnék az állam törődését. A II. világháború kitörése előtt néhány hónappal íródott ez a kérelem, talán utóljára, mert kérelem az volt több is, csak intézkedés hiányt szenvedett. . .

AZ EGRI HONSZ DRÁMAI HANGÚ FELIRATA AZ ORSZÁGOS ELNÖKSÉGHEZ A HADIÖZVEGYEK ÉS HADIÁRVÁK ÉRDEKÉBEN

A HONSZ egri csoportjának közgyűléséről beszámolva közöltük, hogy a közgyűlés határozati javaslatot fogadott el, amely szerint feliratban kéri a HONSZ országos elnökségét nyomatékos közbelépésre a kormánytól a hadiözvegyek és hadiárvák fokozottabb gyámolítása érdekében. A felirat előljáróban drámai hangon mutat rá a hadigondozottak elviselhetetlen helyzetére. A felirat szövege a következő:

A HONSZ Országos Elnökségének, Budapest.

A világháború legsúlyosabb áldozatai közé tartoznak azok a magyar hadiözvegyek, akik még fiatal, életerős asszonyok, hogy maguk s gyermekeik részére az élethez szükséges létminimumot előteremtsék, nem válogatva a munkanemben, az élet nehéz keresztjét vállalkra vették. Az évek múltak s ez a kereszt egyre nehezebb lett és a hordozóik megviselve a sok nélkülözéstől egyre gyengébbek lettek. A kormányzat több esetben felügyelt a nagy hadiözvegynyomorra és igyekezett sietségre sietni. Azonban a nemzeti célok mindig megakadályozták, hogy a hadiözvegyek végre érdemhez mérten megsegítenek. S a hadiözvegyek megmutatták, hogy igaz magyarok s a hazát mindeneke előtt valónak tartják és türelemmel viselték nehéz sorsukat.

Elérkezettnek látjuk az időt, hogy ez a régen rendezésre váró kérdés végre elintézését nyerjen s a sokat szenvedett özvegyek legalább öregnapjaikra nyugalmas életet élhessenek.

Teljes tisztelettel kérjük, tehát a közgyűlés határozata értelmében, az Országos Elnökséget, hogy tekintélyének egész súlyával odahatni méltóztassék

1, A hadiözvegyi járulék oly nagyságúra emeltessenek, hogy abból élvezőik a létminimumot biztosítani tudják.

2, Fokozottabb mértékben tartassék be a hadiárvák megsegítését célzó törvény, miszerint ők az elhelyezkedési lehetőségeknél mindenki előtt előnyben részesüljenek.

Midőn fentiekre még egyszer teljes tisztelettel felhívjuk az Országos Elnökség figyelmét és a közgyűlés fenti határozatának teljesítését kérjük, maradunk.

Eger, 1939. április 27.

Antal József feleségének nagyanyja - Antal Ilona - az unokával. 1910-es évek.

Mint olvashatjuk nem ritka volt egy családban több halott. A következmények nagyon súlyosak voltak Magyarország számára. Sokan harcoltak Doberdónál és Isonzónál Füzesabonyból, tiszteletükre ez a dal csendüljön fel emlékünkből:

*Ha kimegyek a doberdói harctérre
Feltekintek a csillagos nagy égre
Csillagos ég merre van a magyar hazám
Merre sirat engem az édesanyám*

*Feladom a levelem a postára
Rátalál az édesanyám házára
Olvasd anyám vérrel írott leveletem
Doberdónál hagyom az életemet*

*Én Istenem, hol fogok én meghalni
Hol fog az én piros vérem kifolyni
Olaszország közepében lesz a sírom
Édesanyám arra kérem ne sírjon*

*Édesanyám nem írok több levelet
Puskagolyó lőtte el a szívemet
Eltemetnek az erdei gyöngyvirágok
Megsiratnak a falumbeli leányok*

Felvidéki szövegváltozat :

*Édesanyám ne sirasson engemet,
Ellenséges golyó engem nem érhet,
Mert az Isten maga vigyáz a honvédre,
Drága annak a földre hulló vére.*

*Édesanyám ha fel akarsz keresni,
Olaszország határába gyere ki.
Megtalálod síromat egy szikla alatt,
Édes anyám ott sirasd ki magadat.*

ELSŐ VILÁGHÁBORÚS EMLÉKMŰ ÉPÍTÉSE

A Füzesabonyi Hírmondó 2010. év novemberi számában már foglalkoztunk a füzesabonyi Hősök Szobrának az átadásáról, akkor az ünnepségről számolt be a Füzesabonyi Hírmondó.

Az Eger Újság 1926. évi cikke kimarad az összeállításból. Annál is érdekesebb lehet, hogyan is teremtetten meg akkor a képviselőtestület az emlékműhöz szükséges forrást.

A szobor a régi és a mai füzesabonyi képeslapokon kiemelt szerepet kap, ezzel hirdeti a mindhalálig való kitartást a hazáért, Magyarorszáért!

Ennek okán az akkori képviselőtestület örökre bevészte magát szívünkbe és városunk történelmébe.

Magnin Alfréd főjegyző, mint az akkori község mozdítórugója, ismét kiemelt szerepet vállalt az emlékmű létrehozásában, a megyében elsőként itt avattak bronz világháborús katonaszobrot!

A hősi halottak szobrának felállítása többszörös tanácskozás tárgyát képezi. A község kéri Varga Lászlót, Budapest székesfőváros városrendezőjét, ki a szobornak a piactéren való elhelyezésére tanácsokat ad.

Az esperes, bíró és főjegyző a szobor ügyében tanácskozásokat folytatnak a kultuszminisztériumi művészeti osztályában, országházban lévő szobrász gazdasági hivatalnál Kisfaludi Strobllal. A képviselőtestület a szobor előrelátható költségeinek a beszedését úgy biztosítja, hogy adóalapon kivetésszerűleg mindenkinek előírja. Fel-szólalás nélkül mindenki befizeti.

1925.okt. 3-i gyűlésén kimondja a világháború elesett hőseinek emlékére szobor emelését. A szobor felállítását a testület 62-2656/1925. számú rendeletében elhatározta. Tudomásul veszi az előjáráságnak ez ügyben tett intézkedéseit. Kimondja, hogy bronz szobrot emel. A szobor kiválasztására később fog határozatot hozni. Tetszést

nyert Kisfaludi Strobl Zsigmond szobra, mely egy Szűz Máriás zászlótartó, harcba induló lelkesedő katonát ábrázol. A szobor helyéül a Piacter közepét jelölte ki.

A szobornak mintegy 140 millió koronás költségét a képviselőtestület a következőképpen biztosítja:

A községi lakosok adófizetése formájában, mintegy 70 millió korona értékben. Ezt vagyoni helyzet alapján, arányosan kell kivetni. Ne kényszerből fizessenek az emberek, hanem hazafias kötelességtudatból. A hadigondozottak hozzájárulásait nem lehet elfogadni! További 35 millió korona fedezésére a képviselőtestület 1 vagon búzáját ajánlja fel, melyet a római katolikus hitközség, amint harang beszerzésre kapott, de fel nem használt. A hitközség, ezért felajánlotta a község javára az 1 vagon búzának az árát.

Ezen kívüli fedezetlen összeg előállt a földhordásból, fuvarból és egyéb természetbeni szolgáltatásokból.

A 1773000/1924. számú miniszteri rendelet 12.§-a alapján a képviselőtestület közmunka kötelességet állapít meg. Az igénybevételre nézve a 12§. rendelkezései alkalmazhatók. Térítési díjként egy kétfogatú igás nap után 10.000 korona fizetendő. A térítési díj csak kérelemre fizethető ki feltételezve azt, hogy ezek a munkások hazafias céllal dolgoznak. Ezek a közmunka alól mentességet kapnak, abban az értékben, melyet a világháborús emlékműnél ledolgoztak. A közmunka kötelezettség nem teljesítése esetén a mulasztó költségére az előjáróság teljesíteti!

21-454/1926. számú rendeletében a község főjegyzője bejelenti, hogy kérésére Kisfaludi-Strobl Zsigmond szobrászművész úr a mai gyűlésre megérkezett. Felkéri őt, hogy a település által felállítani szándékolt Hősi Emlékmű megalkotását és költségét a képviselőtestülettel ismertesse.

Strobl szobrász úr, főiskolai tanár előadja, hogy a község részére oly szoboralkotást készít, mely egy hadba induló katonát ábrázol. A katona abban az öltözkében lesz, melyben a harcba induló csapatok a harctérre az első napon mentek ki. A katona kezében Szűz Máriás lobogót tart. A talapzat első oldalára egy felirat, a másik három oldalára, pedig a füzesabonyi elesett hősök nevei jelennek meg.

A szobor költsége 110 millió, melyhez az ünnepség 2,6 millió költsége járult. A szobor költségeit a képviselőtestület adó arányában szétosztotta és a lakosok önként befizették. Az ünnepség költségei a költségvetésünk keretében az év folyamán elért megtakarításokból fedeztettek.

A művész a szobor elkészítését a következő feltételekkel vállalja:

Füzesabony község részére készítenő Hősök Emléksobrának megmintázása, az alak bronzba öntése, a talapzat előragú harasztí mészkőből faragva együtt 2 méter 80 cm magas. A talapzat magassága 220 cm. A vasúti szállítás költsége, valamint az állomásról való befuvarozás és a szobor alapozásának elkészítése a községre hárul. A szobor elhelyezésénél a szakszerű vezetésről gondoskodik. A szobor után járó forgalmi adó szintén a községet terheli. Fizetési feltételek: 50.000000 korona a szerződés megkötésekor, 25.000000 korona az agyagminta elkészültekor, illetőleg a talapzat kifaragásakor, az utolsó rész, pedig az átadás alkalmával fizetendő.

A talapzaton lévő betűvések természetesen a fenti összegben nincsenek benne. A szobor augusztus havában leleplezhető lesz.

Magnin Alfréd főjegyző indítványozza, hogy az ajánlatot a képviselőtestület fogadja el és jelen véghatározat, a törvényhatóság jóváhagyásától feltételezetten végleges megbízásnak tekintsék.

A szobrászművész úrral szemben, pedig azt a feltételt állapítsuk meg, hogy a belügyminiszteri rendeletek kívánta „Hősi Emlékmű Bizottság” által művészi, kiviteli anyag és költség szempontjából az engedélyezést, valamint a kész emlékműre a felállítási engedélyt megszerezze.

Strobl szobrászművész úr kijelenti, hogy a bíráló bizottságnál az engedélyezéseket vállalja és azt sürgősen megszerzi. A szerződésben leírtak alapján a Hősi Emlékmű elkészítésére a végleges megbízást a törvényhatóság és a Bíráló Bizottság jóváhagyásától feltételezetten, Kisfaludi-Strobl Zsigmond szobrászművésznak megadjuk.

Az emlékü felállítására szükséges összeg részint az 1925. évben befolyt önkéntes adományokból nyer fedezetet másrészt, pedig az 1925. évi a község háztartási alapjánál aláírt megtakarításokból.

A határozat ellen a törvényhatóságnál lehet fellebbezni. Ezt a kihirdetést követő 15 nap alatt tehető meg az előjárásnál írásban.

Megbízuk Magnin Alfréd főjegyzőt, hogy e véghatározatot a törvényhatósághoz jóváhagyás végett mutassa be, a szobornak a **Piacterre** való elhelyezését a kultuszminisztériumhoz jelezze. A művész úr részére a szerződés

szerinti összegeket folyósítsa. A szobor elkészülte iránt érdeklődjön, a felállítási engedélyezésénél és esetleg más szükséges alkalmakkor Budapestre utazzék és általában az ezzel kapcsolatos teendőket, végezze el és a leleplezési ünnepség, előkészítésével foglalkozzék. A gyűlést ifj. Gál István bíró ezzel berekeszti.

A 15-1508/1926. számú rendeletében a főjegyző a leleplezésre javaslatot tesz. A leleplezést szeptember második felében határozzuk meg. Megbízuk a főjegyzőt az ünnepség rendezésére és részére korlátlan hitelt, bocsátunk rendelkezésre, hogy az ünnepséget a hősök emlékéhez és Füzesabony községhez méltóan rendezze meg.

Az ünnepség a nagy jelentősége miatt méltó módon meg lett rendezve és **1926. év október 03-án vasárnap** átadásra került a szobor.

Magin Alfréd így emlékszik vissza az eseményre:

„A **hősi halottak szobrának** ügyében, a múlt évben tett gondos előkészítés után, a képviselőtestület február 13-i gyűlésén kimondja, hogy nem romlandó műkőből, hanem bronzból készítteti el a szobrot.

Kívánság az, hogy ne csüggedő hatást gyakoroljon, hanem azt a lelkesedést örökítse meg, mellyel a háború első napján a magyar katona hadba indult. Meghívja a képviselőtestület Kisfaludi Strobl Zsigmond szobrász főiskolai tanárt, országunk első szobrászainak egyikét. Február 12-i gyűlésen megjelenő művésznak megbízást ad egy a háború első napján viselt fegyverzetben és öltözékben lévő, jobbában Szűz Máriás zászlót tartó, lelkesülő katona szobrának elkészítésére.

A szobor agyagmintáját Budapesten az esperes, bíró és főjegyző veszik át, a Hősi Emlékművet Bíráló Bizottság tagjainak jelenlétében, kik gratulálnak a községnek a szoborhoz. Szeptember 22-én a Vignáli bronzöntődjéből teherautón a szobrot behozzák Budapestre és a piactéren felállítják. A szobor költsége 110 millió volt, melyhez az ünnepség 2,6 millió költsége járult. A szobor költségeit a képviselőtestület adó arányában szétosztotta és a lakosok önként befizették. Az ünnepség költségei a költségvetésünk keretében az év folyamán elért megtakarításokból fedeztettek.

Az október 3-án tartott leleplezési ünnepség gondosan elő volt készítve. Az állomás és főutca, valamint a piactér zászlódíszben állt, zöld füzérekkel díszítve. A villásreggeli helyéül szolgáló iskolaterem és az ebéd helyéül szolgáló Zombori féle vendéglőt a hölgyek virágokkal, rendkívül megkapó módon feldíszítették. Különös szépség volt a virágokból elkészített hatalmas magyar címer.

Az ünnepség a következőképp folyt le:

A négy feketelovas fekete hintó a díszbandérium között az alispánnal és a kerület nemzetgyűlési képviselőjével ugyanakkor érkezett meg, mikor a vonattal a küldöttségek megérkeztek. A nagyszerű diadalakpunál a képviselőtestület állt fel, egyik oldalon a díszmagyar ruhába öltözött lányok, a másik oldalon a füzesabonyi díszviseletbe öltözött menyecskék állanak.

Az út mellett a tűzoltó testület egyenruhás 43 tagja, csendőrség, pénzügyőrség, társadalmi testületek és a nagyszámú ünneplő közönség áll. Főjegyző köszönti a vendégeket, mire Okolicsányi Imre alispán válaszol, majd a menet a piactérre vonul.

Mise előtt a vendégeket szép terítésű villásreggeli várja. Majd megkezdődik a nemzeti színű selyemszalagos fehér virágkereszttel díszített oltár előtt a táborig mise, melyet dr. Barsy József esperes mond. A gyermek-lányok megkapó éneke mellett szép egyházi énekeket énekel lassú hangon a közönség.

A 134 hősi halott nevét tartalmazó szobor körül egyik oldalon a megjelent vendégek, a többi oldalakon a füzesabonyi díszviseletbe öltözött menyecskék, magyar ruhás lányok, tűzoltóság, leventék helyezkedtek el és az egész teret szélesen betöltő több ezer főnyi közönség. A misét bezáró himnusz után minden helyváltoztatás nélkül fordul a közönség a szobor felé, hol az ünnepi beszédek következnek.

Czeglédi András levente a Hősök c. alkalmi verset mondja el, utána a főjegyző ismerteti a szobor történetét. Beszédét, melyben megértő képviselőtestületről, a szobrászról, a szoborról, a lakosságról

áldozatkészségéről szól, többször szakítja félbe elismerő tetszés. A szoborleleplező beszédet **Szabó Gyula** főszolgabíró tartja, kinek remek beszéde alatt a lakosságnak az az igazi mély érzése tör könnyekben elő, mely nem valamilyen visszatetsző mód szerint, hanem belső érzelemtől fakad. Nagyhatású beszéde közben a szobrot takaró nemzeti színű zászlók lehullanak és átadja megőrzés végett a szobrot a község bírójának. A kitörő lelkesedés közepette felharsan az imára szóló kürtjel, zászlók meghajlanak és az összes csapatok tisztelegnek a szobor előtt.

Ifj. Gál István községi bíró veszi át a község nevében a szobrot, és fogadalmat tesz a lakosság lelkében a hazafias nemzeti szellem ápolására. A „Hiszekegy” elnéklése után az ünnepi beszédet **dr. Nagy János** nemzetgyűlési képviselő tartja. Ezen ünnepi beszéd után **Ádám István** hadiárva mondja el az Őrségen álló magyar vagyon c. verset, mely újra könnyeket hoz a szemekbe.

A szobrot az egri ezred nevében **Csőrgye Károly** ezredes, a Vitézi Szék nevében **Zalán Antal** tábornok, a vármegye nevében **Okolicsányi Imre** alispán, a hadiözvegyek nevében **özv. Csuhai Imréné**, a hadiárva nevében **Hídvégi Anna**, a hadirokkantak nevében **Gál Zele Péter**, a hadviseltek nevében **Bocsi Sándor**, a tanítótöbbség nevében **Simonkovics Sándor**, a levették nevében **Szánthó Ákos**, tűzoltók nevében **Feren-czy Zoltán**, polgári Kaszinó nevében **dr. Petrik Jenő**, Máv Dalkör nevében **Benke Sándor**, Iparoskör nevében **Gál Imre**, Sportklub nevében **dr. Stein Lajos**, temetkezési egyesület nevében **Baros János**, pénzügyőrség nevében **Iványi Gyula** főigazgató koszorúzza meg. A szoborra még a szomszédos községek és az elesettek hozzátartozói tesznek koszorúkat.

A Szózat zárja be az ünnepséget, mely a legkisebb túlzás nélkül mondva feltűnő szépségű volt és az ily szokásos ünnepségek fényét messze túlhaladta.

A lakosság körében feltűnő öröm és büszkeség volt tapasztalható, de a vármegye székhelyén, a községekben, sőt a miskolci vezetői körökben is nagy érdeklődést keltett fel.

Az **ünnepi banketten** 208-an vettek részt, kik közül egynegyed részt Egerből, több mint egynegyed részt pedig a környező községekből érkező vendégekből került ki. A legelső pohárköszöntőt Okolicsányi Imre alispán a Kormányzó Úrra és a katonaságra mondta. Főjegyző az alispánt, dr. Barsy József a megyei tisztikart és vendégeket, dr. Szabó Gyula az egri érsek urat és a képviselőtében megjelent Perlaky Elemér jószágigazgató és Lukács Gyula vm. Főjegyző a község vezetőségét, Czeglédy Dávid a főjegyzőt, Révász László és Ebneht Farkas a képviselőtestületet, Szentistvány Arthur a főszolgabíró, dr. Petrik Jenő Stróbl Zsigmondot, Kocsis Imre dr. Nagy Jánost, Jurassa Endre a hadiözvegyeket, dr. Barsy István a füzesabonyi hölgyeket köszöntötte.

A már említetteken kívül megjelentek még a különböző hivatalokat képviselő egyének: Hegedűs Gyula törvényszéki elnök, Marssó László járásbírósi elnök, Kóczián Gyula ügyész elnök, Szalay Pál pénzügyigazgatóság titkár, dr. Magnin Elek szolgabíró, Zahradnik József vm-i számtiszt, Szabó Oszkár árvaszéki h. elnök, vitéz Jávor Ernő árvaszéki ülnök, dr. Novák Ferenc vm-i aljegyző, Pálik Tibor vm. Aljegyző, Somos Béla, Ivány László, Ferenczy Imre, Kovordányi Sándor, dr. Mezei László, Kalmár Gyula községi főjegyzők, a szomszédos községek bírái, kiküldöttei, környékbeli intelligencia több tagja, természetesen a helyi intelligencia teljes számban, és az egész községbeli jobb közönség.

Emlékezetes szép nap volt ez, méltó a megörökítésre.

November 1-jén „újból ezrekre menő közönség fordult meg a szobor előtt, hol a koszorúk tömege a szobor talpazatát teljesen ellepte és a gyertyák ezrei égtek kora délelőttől és hová több ember zarándokolt el, mint a temetőbe.

A temetőben lévő 25 hős halott sírjait is rendbe hozattuk és gyertyákkal feldíszítettük.”

15-321/1928. számú rendeletében számol el a főjegyző a képviselőknek az I. világháborúban elesett hősök emlékére emelt szobor költségeiről.

(Időközben megtörténik a pengő bevezetése, mely a koronát cserélte le 1926-ban.)

Ezt a véghatározatot Füzesabony község képviselőtestülete egyhangúan elfogadja. 18.608 pengő 72 fillér készpénz bevétellel, 18.608 pengő 72 fillér kiadással, 5013 pengő 26 fillér értékbevétellel, 5013 pengő 26 fillér értékkiadással maradvány nélkül.

Részletezve:

I, Füzesabony község lakosai, birtokosainak önkéntes adománya: 10409 pengő 50 fillér.

II, Takarékpénztári kezelés: 5013 pengő 26 fillér készpénz, 5013 pengő 26 fillér érték.

III, Megtérítések 300 pengő 62 fillér készpénz.

IV, Háztartási alap hozzájárulása: 2885 pengő 62 fillér érték.

Bevételek összege 18608 pengő 72 fillér készpénz, 5013 pengő 26 fillér érték.

Kiadások:

I, A szobor ára: 8810 pengő 88 fillér készpénz.

II, Szállítási költségek: 621 pengő készpénz.

III, Talapzat felállítása: 331 pengő 20 fillér készpénz.

IV, Leleplezési ünnepély: 3465 pengő 25 fillér készpénz.

V, Takarékpénztári kezelés: 4719 pengő 52 fillér, 5013 pengő 26 fillér érték.

VI, Megtérítés: 669 pengő 87 fillér készpénz.

Kiadások összesen: 18608 pengő 72 fillér készpénz, 5013 pengő 26 fillér érték.

Indoklás:

A világháborúban elesett hősök iránti kegyelet külső kifejezője e szobor, melynek beszerzését és felállítását a település közönségének közóhájára a képviselőtestület 4-454, 21-454/1926 kgy. sz. alatt 1926. évi február hó 18. napján elhatározza a vármegye 278-7829/1926. számú rendelete alatt hagyta jóvá.

A község hazafias és áldozatkész emberei rövid két év alatt összehozta adományait, melyeknek összege a szobor annak szállítása, felállítása és részben leleplezési költségeire is fedezetet nyújtott. A szobor

ezredévre néző művészi alkotás, méltó a 132 elesett hős emlékéhez, a község nagyságához, messze vidékre kiható irányító szerepéhez.

Minthogy a szobor egyedüli hősi szobor a vármegyében, a leleplezési ünnepély kereteit is ehhez kellett szabni és erre a képviselőtestület Magnin Alfréd főjegyzőnek 55-1058/1926. számú rendeletében felhatalmazást adott.

Minthogy az önkéntes adományok a bronzszobor költségeit teljesen nem fedezték, részben a háztartási alapból pótlódott, mely kiadás a háztartási alap 1926. évi számadásakor már elfogadásra került. Ez a később befizetett adományokból részben már vissza is térült. A leleplezési ünnepély költségei között szerepel az a 162 db lóca, melyre az igen nagy számban megjelenő vidéki közönség elhelyezése miatt szükség volt. Ezen, lócák ma is megvannak és azokra tábori misék, hősök emlékünnepe, levente és tűzoltó ünnepnek alkalmával mindig szükség van. Tehát az erre fordított kiadás nem kizárólag a leleplezési ünnepség költsége. Ezen véghatározat ellen a szokásos módon lehet fellebbezni.

A SZOBOR ALKOTÓJÁRÓL, KISFALUDI-STROBL ZSIGMONDRÓL

Alsórajkon született 1884. július 1-én és Budapesten halt meg, 1975. augusztus 14-én. Kétszeres Kossuth-díjas, nemzetközileg is ismert és elismert, magyar szobrászművész. Rendkívül gazdag és tanulságos politikai kurzusokon és nemzeti határokon átvelő művészete. Nagy tehetsége volt a mozgásábrázoláshoz, a karakterformáláshoz, a szimbólumok megragadásához, de ha a megrendelő úgy kívánta, akkor készített „valóságábrázoló” emlékműveket.

Göcseji tanító gyermeke, eredeti családneve Strobel, művészneve Kisfaludi Strobl Zsigmond az Iparművészeti Iskolában 1901 és 1904 között Mátrai Lajos és Lórántfi Antal tanítványa volt. Eközben Stróbl Alajos irányításával két akttanulmányt készített (1904, illetve 1905 nyarán).

Ezután Zala vármegye ösztöndíjával egy évig Bécsben tanult. Hazatérése után Radnai Béla és Székely Bertalan voltak a mesterei a Mintarajz iskolában (1904-1908). Első gyűjteményes kiállítása 1909-ben volt. 1912-ben a Rudics-díj segítségével bejárta Nyugat-Európát (Firenze, Róma, London, Párizs).

Kisfaludi Strobl Zsigmond műhelyében Kodály Zoltán és felesége, Péczely Sarolta

Első köztéri megbízását 1913-ban kapta. Horváth Mihály történész monumentális köztéri szobrát kellett megterveznie, amit Szentesen állítottak fel 1934-ben az azonos nevű gimnázium közelében, ma a város főterén, a Kossuth tér közepén. Ezen emlékmű az akadémista művészeti irányzat szellemében készült, ekkorra már tökéletesen elsajátította Adolf Hildebrand klasszikus fegyelmet sugalló esztétikáját, e hivatalos művészeti irányzat követelményeit, amelyet szerencsére nála hamarosan oldottabbá tett a szecessziós áramlat iránti vonzalma, s saját romantikus lelkületéből fakadóan a neobarrokk stíuselemek alkalmazása (lendület, mozgalmasság).

Az I. világháborúban sajtóreferensként szolgált a fronton. 1917-ben megrendelést kapott a királytól a *Govlicei áttörés* ábrázolására. Ezt fel is állították, de megsemmisült.

A hadsereg számos vezetőjéről portrét készített, köztük Arthur Arz von Straussenburg vezérezredesről. A forradalmak idején is alkotott, megformázott egy őszirózsás katonát. Az 1920-as évektől számos I. világháborús hősi emlékmű elkészítésére kapott megrendelést. Köztéri alkotásai közül jóval több mint ötven áll hazai köztereken.

1927-28-ban angliai és amerikai utazásokat tett, nagy sikere volt ott portrészobraival. Portrészobrokat alkotott az arisztokrácia, a politikai és művészeti élet jeleseiéről. Számos alkotását külföldi köztereken is felállították.

1921 és 1960 között a Képzőművészeti Főiskola tanára volt, 1925-től rendes tanára. A két világháború között és második világháború után is az egyik legtöbbet foglalkoztatott magyar szobrász volt a másik két klasszicizáló szobrász, Szentgyörgyi István és Sidló Ferenc mellett. 1947-ben állították fel Budapesten a Felszabadulási emlékművet (mai nevén Szabadság-szobrot).

1948-ban újra járt még Angliában, Franciaországban, majd többször is a Szovjetunióban és a korabeli szocialista országokban. 1949-ben Sztálin 70. születésnapjára rendelték tőle egy szoborcsoportot, elkészítette márványból, az még Moszkvában most is megvan a Puskin Múzeumban, de itthoni másolatát (mészkőből készült és Budapest V. kerülete Szabadság terén állították fel 1950-ben) az 1956-os forradalomban a népharag lerombolta.

A szoborcsoport egy munkás apát és feleségét, egy parasztasszonyt ábrázolt, s előttük két gyermeküket, egy kisfiút és egy kislányt, akik virágfüzért tartanak a kezükben mintegy szimbolikusán, hogy felajánlják azt a diktátornak, adott esetben nyilvánvalóan a szobor keletkezésének körülményei és célzatossága váltotta ki a népharagot. A konkrét háborús árok, ritkábban természeti csapások okozták a 20. századi köztéri szobrok pusztulását, mindezeknél sokkal gyakrabban a kurzusváltások vezettek a leselejtezéshöz vagy lettek a megvalósítás gátjai.

Kisfaludi Strobl által 1944-ben tervezett Horthy Miklós emlékmű is csak terv maradt, s csak gipsz makettje maradt fenn. Azonban a *Kardját néző huszár* (bronz, 42 cm; 1928) c. kisplasztikája nyomán ma is sorozatban készülnek herendi porcelánból színes figurák *Hadik huszár* néven.

Kisfaludi Strobl portrészobrai kiemelkedően jelentősek, de a szobrászat többi területén is aktjai, domborművei, kisplasztikái, érmei, porcelán figurái, de gyakran monumentális emlékművei is nagy formagazdagságot, s anyagismeretet, anyaggal való bánni tudást mutatnak. Visszaemlékezései 1969-ben jelentek meg *Emberek és szobrok* címen.

Munkáiból:

Végvári vitézek, Eger, Dobó tér

Budapest, Kossuth-emlékmű az Országház előtt

Füzesabonyban is alakultak az 1930-as években a világháborúval összefüggő szervezetek, ezek az országos szervezetnek a helyi képviselői voltak.

Honsz, a Hadirokkantak, Hadiözvegyek és Hadiárvák Országos Nemzeti Szövetségének címrövidítése.

A hazájukért életüket adó emléke előtt mindenütt a világon tisztelettel hajtanak fejet, illetve emlékműveket állítanak.

Magyarországon az intézményes gondoskodás különösen az első világháborút követően emelkedett magas szintre. A hadigondozás az állam szociális gondoskodása volt a hadirokkantakról és a háború következtében elhaltak ellátására szoruló hozzátartozóiról (hadiözvegyekről, hadiárvákról, illetve hadi féléárvákról) és a hadigondozott családtagokról, azaz az elhalt ellátására szoruló munkaképtelen szülőjéről, nagyszülőjéről, testvéréről.

A hadirokkantak, hadiözvegyek, hadiárvák érdekeit képviselő szövetség (HONSZ) hadigondozási hivatalként elődje 1918-ban alakult.

A hadigondozottak számára nyújtandó támogatások formáit és rendszerét átfogóan taglaló törvényi szintű szabályozás csak az 1933. évi VII. törvényben került sor, majd ezt módosította a honvédelemről szóló 1939. évi II. törvény.

A Honsz megteremtette a hadigondozottak között a nemzeti alapon álló egységes közszellemet és tagjai között a bajtársi együttérzést magas fokra emelte. Nagy felvilágosító munkával megnyerte a hadigondozottak részére a társadalom megbecsülését és jóindulatát. Előkészítette a hadirokkant ügy törvényhozási rendezését.

November 16.: a hadirokkantak napja

HONSZ HELYI CSOPORTJA MEGALAKULT FÜZESABONYBAN.

1932. ÉV NOVEMBER 17.

A világháború rokkantjai, hadiözvegyei és hadiárvái népes gyűlést tartottak Füzesabonyban Medák Alajos országgyűlési alelnök vezetésével az elmúlt napon.

A gyűlés célja, a HONSZ helyi csoportjának megalakítása volt. A megjelentek nem csak a füzesabonyi hadirokkantak, hanem a környékbéli községek Besenyőtelek, Dormánd, Mezőtárkány és Szihalom küldöttei is. A gyűlés bizalmának és lelkesedésének adott kifejezést Gömbös Gyula miniszterelnök személyével szemben, aki mindig megértő szeretetet tanúsított a rokkantak, hadiözvegyek és árvák ügyei iránt. Egyhangú határozattal megalakították ezután a helyi csoportot, amelynek elnökévé **Szertál Jánost** választották. A rokkantakkal szemben tanúsított jóindulat és megbecsülésnek az eredményeképpen **Szabó Gyula** dr. járási főszolgabíró, **Magnin Alfréd** füzesabonyi főjegyzőt és **Sári Béni** községi bírót a csoport **díszelnökévé** választották meg.

Felemelő ünnepség keretében szentelik fel a füzesabonyi HONSZ zászlót. **Dr. Szmrecsányi Lajos** pápai trónálló, egri érsek az ünnepség legfőbb védnöke.

Eger, 1938. év június 26.

Lélekemelő ünnepség színhelye lesz Füzesabony község Péter és Pál napján. A Hadirokkantak Hadiözvegyek és Hadiárvák Országos Nemzeti Szövetsége füzesabonyi csoportjának zászlóját szentelik fel ünnepélyes keretek között. Ezzel az ünnepséggel, amely zászlóanyai tisztet dr. Szabó Gyuláné tölti be, a HONSZ füzesabonyi csoportja azt kívánja kifejezésre juttatni, hogy a világháború még élő hőseinek, a

hadirokkantaknak és a nagy háború áldozatainak, a hadiözvegyeknek és a hadiárvának a megbecsülését nemzeti kötelességnek tartja.

Az ünnepség, amely az Érsekfőpásztor legfőbb védnöksége és a megyei előkelőségek fővédnöksége alatt kerül lebonyolításra, reggel 6 órakor zenés ébresztővel kezdődik. A vendégek ezután mise követi, amelyen megszentelik az új zászlót. Innen a hősi halottak emlékművéhez vonul az ünneplő közönség. A Hísekegy eléneklése után dr. Szabó Gyula főszolgabíró üdvözli a megjelenteket, majd a HONSZ országos elnöke, vitéz Árvátfalvi Nagy István mondja el ünnepi beszédét. Sári András megkoszorúzza a hősök emléksobrát, majd zászlószögek beverésére kerül sor. Végül a Himnusz és a zászló előtt díszelvonulás fejezi be az ünnepélyt. Az ünnepély után az Iparoskörben közös ebédet vesznek részt a megjelentek.

AZ EGÉSZ CSONKA- FELVIDÉK RÉSZVÉTELEVEL SZENTELTÉK FEL A FÜZESABONYI HADIROKKANTAK ZÁSZLAJÁT. FÜZESABONY, 1938. JÚNIUS 30.

Nemcsak Füzesabonnak, de a csonka Felvidéknek is meghatóan szép hazafias ünnepe volt Péter-Pál napján a hadirokkantak füzesabonyi csoportjának zászlószentelése. Messzire túlnőtt a kis katonai ünnep a község határain, mert országos nevű közéleti férfiak az egész magyar nemzethez szólva ismerik el a világháború élő hőseinek, a rokkantaknak halhatatlan érdemeit és fejezték ki a magyar társadalom háláját és elismerését, amelyet a szegény magyar államtól, sajnos még mindig nem élveznek a rokkantak, hadiárvák és özvegyek.

Az ünneplő nagyközönségbe már reggel vonaton és autókön érkeztek a közeli és távoli helységekből a rokkant szervezetek küldöttségei. Zászlók alatt vonult fel az ünnepségre a frontharcosok füzesabonyi csoportja, az Iparoskör, a MÁV Dal és Olvasókör, a Katolikus Legényegylet füzesabonyi szervezete, a HONSZ egri küldöttsége, s a Diósgyőr-vasgyári rokkantegyesület küldöttsége.

Fél tízkor érkeztek meg az előkelőségek dr. Szmracsányi Lajos pápai trónálló, egri érsek, a zászlószentelési ünnepély legfőbb védnökének képviseletében vitéz Subik Károly prelátus, apát, oldalkanonok, dr. Domaniczky Ödön vezérkari ezredes, egri honvéd állományparancsnok, Veimann Győző ezredes, egri ezredparancsnok és dr. Szabó Gyula egri járási főszolgabíró fővédnök, továbbá az egri és a miskolci helyőrségek tisztikarának küldöttségei, valamint a HONSZ országos vezérkara vitéz Árvátfalvi Nagy István elnök vezetésével, a HONSZ miskolci és debreceni főcsoportjának vezetői.

A zászlóanya dr. Szabó Gyuláné betegsége miatt nem jelent meg az ünnepen, őt **Uzonyi Lászlóné** helyettesítette. A községház előtt ünnepélyesen fogadta Füzesabony a vendégeket. Tíz órakor a füzesabonyi templomban ünnepi szentmisét mutatott be vitéz **Subik Károly** prelátus és megszentelvén a rokkantak szép zászlóját, szentbeszédében Péter és Pál apostolok példáját idézte, majd hangsúlyozta, hogy – a megrokkant hősök társadalma az a szikla a nemzet részére, melyre fel tudjuk építeni a jövőnő erősebb és boldogabb Magyarországot.

De vigyázzatok, mondotta a híveknek, mert köztetek gyalog sátnak járnak, s ezek egyszer vőrosbe, de más-kor nemzeti színbe piros- fehér- zöldbe is bújnak. Már hajnalodik a magyar éjszaka és legyetek éberek, nehogy a nagy pillanatnál ismét kicsavarják a fegyvert a magyar kezekből a bujtotató gyalog-sátdnok, amint tették azt a világháború végén.

A szentmise után a füzesabonyi hősi halottak emléksobrához vonul az ünneplő közönség. Itt dr. Szabó Gyula főszolgabíró üdvözölte a világháború rokkantjait, özvegyeit, árváit és méltatta azt a példás áldozatot, amelyet ők hoztak a hazáért és amellyel alapkővei lettek a magyar jövőnőnek a Szent Istváni Nagymagyarország feltámadásának.

Vitéz Árvátfalvi Nagy István országgyűlési képviselő, a HONSZ országos elnöke lelkes ünneplés között lépett szónoiki emelvényre és ünnepi beszédében kijelentette, hogy a szövetség nem hagyja ellaposodni a rokkantkérdést, hanem követelni fogja, hogy a rokkantaknak és utódaiknak a magyar állam legszélesebb mérvű támogatást biztosítsák.

1938-as zászlószentelés

Sári András a rokkantak füzesabonyi csoport-elnöke bajtársai nevében megható szavakkal helyezett korosrút a hősök szobrára. Ezután a felszentelt zászló rúdjaiba ünnepélyesen verték bele a zászlószegeket, majd a frontharcosok egri zenekara játszotta el a Himnuszt, amelyet a megilletődve énekelt az ünnep közönsége. Végül a frontharcosok, valamint a füzesabonyi egyesületek és testületek Maizner Jenő frontharcos vezető tiszt vezetésével pompás díszmenetben vonultak el a rokkantak zászlaja előtt.

– **„Végre az Isten olyan kormányt adott az országnak, amelynek tagjai hadviselt emberek”** – **mondta vitéz Subik Károly pápai prelátus a füzesabonyi zászlószentelés ebédjén.**

A hadirokkantak füzesabonyi zászlószentelésén négyszáz terítékes társasbéd fejezte be. Az ünnepi ebédén dr. Szabó Gyula főszolgabíró mondott pohárköszöntőt a kormányzóra. Vitéz **Subik Károly** pápai prelátus a rokkantakhoz, mint régi harctéri bajtársaihoz szólva kijelentette, hogy – *a legnagyobb csapás volt az országunkra, hogy a világháború után nem azok vették kézbe a vezetést és irányítást akik a harctereken küzdöttek. Az az ember ugyanis, aki a harctereken együtt küzdött szegény magyar bakával bajtársi érzülettel viselkedik a polgári életben is a magyar nép fiai iránt.*

Végre valahára azonban Isten olyan kormányt adott az országnak, amelynek elnöke és összes miniszterei is hadviselt emberek. Vigyázatok, mondotta végül nézzetek mireánk, akik a harctereken vezettünk benneteket és hallgassatok a volt harctéri vezetőitekre, bennünket kövessetek, akik férfias küzdelmek és harcok bajtársi érzésében forrtunk egybe a magyar nemzet fiaival.

Dr. Barsy József esperes-plébános dr. Szabó Gyuláné zászlóanyát, mint a rokkantak szerető édesanyját köszöntötte és üdvözölte helyettesét, Uzonyi Lászlónét. Magnin Alfréd füzesabonyi községi főjegyző Eger nagy érsekére, Füzesabony jósaágos földesurára és egész Magyarország büszkeségére mondott lelkes pohárköszöntőt. Nagy Péter dr. községi orvos vitéz Subik Károly pápai prelátust, mint a főegyházmegyének és az egész magyar katolicizmusnak kimagasló nagy fiát köszöntötte. Dévanszky István füzesabonyi káplán dr. Szabó Gyula főszolgabírót köszöntötte. Árvátfalvi Nagy István a HONSZ elnöke a szövetség nevében is köszönetet mondott

vitéz Subik Károly pápai prelátusnak a rokkantakról mondott bajtársi szavaiért. Dr. Bíró Pál debreceni HONSZ elnöke a debreceni bajtársak üdvözlését tolmácsolta.

Számos pohárköszöntő hangzott még el az ünnepi ebéd lelkes hangulatában. Szép ünnep rendezésének nagy munkájában dr. Szabó Gyula főszolgabíró, Magnin Alfréd főjegyző, vitéz Orsovay Ede igazgató- kántortanító, Török László jegyző és Durzó Béla segédjegyző tűzoltóparancsnok jártak elől. Az ünnepi ebéd rendezésénél és az ünnepség külső díszítésénél a füzesabonyi hölgyek: Meizner Jenőné, Török Lászlóné, Papp Irén, Papp Anna, vitéz Orsovay Edéné, dr Nagy Péterné és Tatay Gyuláné közreműködése érdemel említést.

FÜZESABONYBAN MEGALKULT AZ ORSZÁGOS FRONTHARCOS SZÖVETSÉG HELYI CSOPORTJA, 1936.

Frontharcos Szövetség, (országos), a világháborúban részt vett tűzharcosoknak, (régőbbi nevükön frontharcosoknak) 1929-ben megalakult és belügyminiszterileg jóváhagyott alapszabályokkal rendelkező szövetsége. Célja a világháború volt magyar tűzharcosai között ápolni és tovább fejleszteni a hazafias alapon nyugvó bajtársias szellemet, katonás fegyelmet, a kölcsönös áldozatkészséget és küzdeni a nemzetközi felforgató irányzatok ellen. Tagjainak erkölcsi védelmet nyújt és szociális intézményekkel igyekszik a tagok segítségére lenni. Szervezete: Országos elnökség Budapesten, ez alá tartoznak, mint helyi szervezetek, a főcsoportok és csoportok.

Jóval komorabb, tagadhatatlanul politikai előzmények játszottak szerepet az Országos Frontharcos Szövetség füzesabonyi csoportjának megalakulásában. A militáns szövetség 1936. június 12-én-én jött létre, célja az első világháborúban „...részt vett frontharcosok között ápolni és továbbfejleszteni a hazafias alapon nyugvó bajtársi, katonás szellemet, kölcsönös áldozatkészséget. Küzdeni a nemzetközi felforgató irányzatok ellen, a tagok erkölcsi és kizárólagosan frontharcos minőségükből származó anyagi érdekeinek védelme, a frontharcos jóléti intézmények megteremtése.” Nem lehet véletlen, hogy a második világháború kitörése előtt, a Németország szította fegyverkezési verseny végső stádiumában került sor a helyi csoport megalakítására.

Díszgyűlésen, amely ünnepélyes keretek között zajlott alakult meg az Országos Frontharcos Szövetség helyi csoportja. Az ünnepségen részt vett Budapestről **Voitsek Ottó** országos főtitkár, Heves vármegye frontharcosait **dr. Lukács Gyula** vezetőtiszti képviselte tisztí küldöttséggel. Eger város frontharcosainak képviselőjében **Frank Tivadar** elnök jelent meg több tisztek és egy díszszakasz, **dr. Dely Béla** vezetésével. Ezen kívül még megjelentek a környező települések képviselői is.

Az ünnepélyes alakuló ülést az egri frontharcos zenekar által előadott „Hiszekegy” nyitotta meg, majd ezt követte Magnin Alfréd Füzesabony község jegyzőjének beszéde, aki köszöntötte a megjelenteket.

A köszöntő után Kolumbán István frontharcos vezetőtiszti beszámolt a füzesabonyi szervezkedésről, Voitsek Ottó beszélt a frontharcos szövetség megalakulásának fontosságáról, az eszmének erkölcsi és bizonyos vonatkozásában anyagi jelentőségét méltatta. A megjelentek egyhangúlag, nagy lelkesedés közepette megalakították a füzesabonyi csoportot. Szintén egyhangúlag választották meg a helyi vezetőséget.

A szavazás értelmében elnökké **vitéz Boross Gábor ny. őrnagyot**, alelnökké **dr. Kék Lajost** és Meizner Jenőt, titkárrá **Tóth Endrét**, pénztárossá **Bagi Józsefet**,

Frontharcos tagkönyv és jelvény

alellenőrré **Zeke Imrét** és **vitész Zagyvai Pétert** választották. Ezen kívül még megválasztották a harminctagú intézőbizottságot is.

Szólásra emelkedett a nemrég megszavazott vitész Boross Gábor, üdvözölte a megjelenteket, majd az egriek nevében Frank Tivadar köszöntötte az új csoportot. Az elnök zárószavai után a Himnusz hangzott el és ezt követően a község főterén lévő első világháborús katonaszoborhoz mentek, és megkoszorúzták az elesett hősöknek az emlékhelyét. Itt **Szilágyi Béla** tartalékos főhadnagy szavalt el egy verset, majd **Bocsi Sándor** frontharcos helyezett el koszorút bajtársai nevében kegyeletes szavakkal.

A hősök szobra előtt díszlépésben elvonuló öreg frontharcosok, tűzoltók és fiatal levették tisztelgése zárta az ünnepséget. A helyi és környékbeli lakosoknak táncmulatságot tartottak, az egri frontharcos zenekar adta a talpalávalót a vasúti étteremben. A megrendezés sikere **Kolumbán István** vezetőtiszte érdeme, akit munkájában segítette **Móizner Jenő, dr. Kék Lajos** és **vitész Máthé Domonkos**.

Az egyesület a hadirokkantak csoportjával 1937. július 17-én együttesen fordul a képviselőtestülethez zászlóbeszerzés tárgyában.

Véghatározatában a testület kimondja, hogy a Frontharcos Szövetség helyi csoportjának és a Hadirokkantak itteni csoportjának 50- 50 pengőt ad az 1938. évi költségvetéséből. A főszolgabíró úr a Füzesabony község határozatát továbbította Okolicsányi Imre alispánhoz. Azzal a kifogással, hogy sem a Frontharcos Szövetség, sem a HONSZ füzesabonyi csoportjának helyi vezető tisztje a megalakulásról szóló iratokat, melyekből megállapítható volna, hogy a megalakulás szabályszerű volt-e felmutatni nem tudják. Mindketten valamilyen okra hivatkozva nem jelentették be a megalakulást, ezért a főszolgabíró figyelmezteti, e testületek helyi vezetőit, hogy a központi vezetőségnél a megalakulást minél hamarabb jelentsék be. A hiánypótlás megtörtént.

VITÉZI REND FÜZESABONY VITÉZEI...

Az első világháború hős katonáit különböző kitüntetésekkel, érdemérmekkel jutalmazták. A „mai fogalmakkal lovagrendnek nevezhető” szervezet Horthy kormányzó kezdeményezésére alakult, 1920. szept. 1-jén. A közvélemény gyakran összetéveszti az általa adományozott címet a nemesi címmel, annak ellenére, hogy a tagoknak járó vitész cím nem volt nemesi cím, miután a kormányzói jogkör nem tartalmazta a nemesség adományozásának jogát.

1945-ig a Vitézi Rend két részből állt: a vitézi telekben részesült vitézekből, – és a felettük álló vitézi szervekből. Az egy járásban állandó lakással rendelkező vitézek *vitézi szakaszt* alkottak, amelynek élén a *vitézi hadnagy* állt. Felettese a *vitézi székkapitány* volt, mint a *Vármegyei Vitézi Szék* vezetője. A *vitézi törzskapitány* a több vármegyét összefogó *Vitézi Törzsszék* élén állt. Magyarország 8 törzsszékre tagozódott. A 8 törzskapitány és a kormány delegált képviselői alkották az *Országos Vitézi Széket (OVSZ)*, amelynek *elnöke*, egyben a *vitézek főkapitánya*, Horthy Miklós volt. Az OVSZ, egyben a Vitézi Rend „törvényhozó” testületként választotta a *Központi Törzskapitányok* testületét – a központi végrehajtó szervét. Az utóbbi feladata az OVSZ határozatainak végrehajtása volt.

A Vitézi címről szóló rendelet az utódokban is jutalmazni kívánta az I. vh-ban és az 1918-19-es forradalmak alatt a „magyar állam védelmében kitűnt fedhetetlen honfiakat”, ezért az elsőszülött fiú útján a vitézi cím öröklődik. Ha nem volt fiú utód, kérvényezni lehetett az elsőszülött leány „fiúsítását”. Az OVSZ az ilyen kérvényeket teljesítette. A Vitézi Rend főkapitánya először 1921. aug. 20-án avatott vitézeket: 91 tisztet és 143 legénységi állományú személyt. Nekik, az évente avatottaknak a *vitézi telekért* külön kellett folyamodniuk, amelynek odaítélési és öröklési rendjét 1921. aug. 29-én született külön rendelet szabályozta.

A nyilas hatalomátvételt követően az akkori ügyvezető törzskapitány Igmandy-Hegyessy Géza altábornagy beszüntette a Vitézi Rend működését, kifejezve ezzel azt, hogy szervezetük nem ért egyet a vezető politika ilyen irányú alakulásával. Ennek ellenére az Ideiglenes Nemzeti Kormány 1945. febr. 23-án megjelent rendeletével – amely a fasiszta politikai és katonai jellegű szervezetek feloszlásáról intézkedett – a Vitézi Rendet

is betiltotta, 25 szervezet között 22.-ként. A magyar királyi tiszti kar emigrációban élő tagjai 1945 után viszont újjászervezték, az eredeti Vitézi Kis-katét tekintve továbbra is működési alapnak, s tovább használták a vitézi jelvényt. 1962-ben a Vitézi Rendet felvették a Nemzetközi Lovagrendek Állandó Bizottságába. 1971 óta időszakos kiadványként megjelenteti a *Vitézi Tájékoztatót*. 1990. szeptember 8-án rendszerszerűtették a *nagy vitézi jelvényt* és a vitézi cím mellé a nemzeti megszólítást. 1991. jan. 30-án a Vitézi Rendet ismét bejegyezték Magyarországon. Központi végrehajtó szerve nincs, tagjainak száma hozzávetőleg 1600 fő. A Vitézi Rend főkapitánya 1957-ben bekövetkezett haláláig Horthy Miklós volt. 1993 óta a főkapitány helyett a Nemzetközi Lovagrendek Állandó Bizottsága etalonja szerint a Vitézi Rend élén a *nagymester* áll. Az avatókardot vitéz Thurzó Frigyes központi székkapitány őrzi.

FÜZESABONYI VITÉZEINK

Ambrus János főtörzsőrmester volt a cs. és kir. 60. gyalogezredben. Részt vett az 1916. júl. 3-án az isakowi ütközetben, mint gépfegyver –osztag parancsnok. A komorowka-veletniowi ütközetben – 1916. júl. 28-tól aug. 7-ig megakadályozta, hogy az oroszok az ezred hátába kerüljenek. Kétszer terjesztették fel arany vitézségi éremre, de csak I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

Antal Imre t. huszártiszt-helyettes. A 29. dandár szolgálatában, a Horica szerb faluban lévő ellenség felderítéséért tüntették ki először a II. o. ezüst vitézségi éremmel. Komarownál az oroszok bekerítették csapatát. Antal, mint összekötő, felderítette az ellenséget, amiért az I. o. ezüst vitézségi érmet kapta. Kolomeánál visszavonult a 29. dandár, mert Kamionkánál frontjukat áttörték. Antal 35 lovassal 200 kozákokat megtámadott, visszavert, – és a támadás folytán a dandár és egy üteg tűzérség nyugodtan elvonulhatott. Antal vitéz bravúráért az arany vitézségi éremmel tüntették ki. Az északi harctéren egy gyalogos visszavonulásnál egy előretolt állást reggel 7 órától este 7 óráig tartott, amiért a bronz vitézségi érmet kapta. A Halics környéki visszavonulás alkalmával 3 zászlóalját ő vezettet be, majd velük sikeres ellentámadást hajtott végre. Ekkor kapta meg másodszor az I. o. ezüst vitézségi érmet. Kirlibabánál három szakasszal elfoglalt egy orosz előretolt állást, amiért a bronz vitézségi érmet másodszor is megkapta.

Baross Gábor, rákosi Ny. honv. őrnagy, Füzesabony. Atkárón 1887-ben született, nemesi család leszármazottja. A nagyváradi hadapródiskolát végezte. A világháború alatt az orosz, olasz és román frontokon harcolt. Háromszor sebesült meg. Kitüntetései: 2 katonai érd. ker., ezüst és bronz Sign. Laud. a kardokkal, K. cs. k., háborús e. é., két sávos sebesülési é., rokkant jelvény, és koronázási jub. emlékérem. 1936-ban avatták vitézzé. 1934-ben vonult nyugalomba. A Füzesabonyi Frontharcos Főcsoport elnöke. Neje: nagytétényi Papp Rozália.

Cegléd Ádám a m. kir. 10. honvéd gyalogezred honvédje. 1915 febr.-ban a 7. századnál, az orosz fronton szolgált Bobovánál. I. o. ezüst vitézségi érmet kapott. Bronz érmét a Strypa-menti harcokban szerezte meg.

Czeglédi Péter a cs. és kir. 60. gy. e. t. őrmestere.

Gazdálkodó, 1890-ben Füzesabonyban született, ott is járt iskolába. Utána atyja mellett gazdálkodott, majd államvasúti alkalmazásba lépett. 1911-ben tényleges katonai szolgálatra vonult be, s csak a világháború után, 1918-ban szerelt le. A szerb, orosz, román és olasz fronton harcolt, rendfokozata őrmester, kitüntetései: Kétszer kapott dícsérő oklevelet, és I. o. ezüst vitézségi érmet. II. o. ezüst vitézségi éremet is megkapta. a Zwornika, Igristye-hegy, Doberdo, Tirolban Roverton Kirliba, Monte Bella -i csatákban tanúsított hősi magatartásáért., két kis ez., és bronz vit. é., K. cs. k. és 1913 évi mozg. emlék é. Leszerelése után ismét a vasútnál szolgált, 1922-ben vonult nyugalomba. 1921-ben avatták vitézzé, amikor is 20 kat. hol vitézi telket kapott. Az Állatsegélyező Egylet elnöke, volt levante oktató, közs. képviselő. Neje: Gulyás Mária, leánya: Mária.

Csery Lajos m. kir. csendőrorrmester I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapott az 1915. szept. 30-án az orosz harctéren, Kalki környékén tanúsított hősi magatartásáért az orosz katonák ellen.

Hollós János t. szakaszvezető II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapott 1916. szept. 30-án tanúsított hősiességéért. Monte Grappa-i olasz tűzérség elleni támadásban tanúsított magatartásáért az I.oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

Kelemen István őrmester a 10. honvéd gyalogezredben.

Villany- és rádió felszerelési vállalkozó volt, emellett gőzmalma és földje. Villanyszerelő mester, 1892-ben Egerben született, régi hevesi család sarjaként. Iskoláit Egerben végezte, 1911-ben szabadult fel, majd a Budapesten technológiát tanult és a villanymotorokról oklevelet nyert. 1912-ben az Egri Villamos Művek füzesabonyi telepének vezetésével bízták meg. Üzeme minden villany és rádió felszerelési, javítási munkát végzett. Füzesabonyban a rádió bevezetője. Ő tette ezt precíz, jó munkájával népszerűvé. 1921-ben lett Füzesabonyban önálló. Hosszú időn keresztül az Iparoskör választmányi tagja volt és 1934 óta elnöke. Vezetőségi tagja volt az Iparoskör Olvasókörének, a Levente sportegyletnek. A világháborúban a 10. honvéd gyalogezred kötelékében szolgált és mint őrmester az orosz, román és az olasz harctereken küzdött. 1914-ben megsebesült. 1918. október 11-én az olasz harctéren kapott parancsát teljesítve fenntartotta a telefonösszeköttetést csapattestei között az olasz ágyútűz ellenére. Vitézségéért I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapott. Kétszer a nagyezüst, kétszer a bronz vitézségi érem, K.cs.k., sebesülési érem, és háborús emlékérem tulajdonosa. 1928-ban lett vitézzé avatva. A helybeli frontharcos fősoport vezetéségi tagja. Felesége: Kovács Anna, gyermekei: István és Márta.

Kelemen János t. őrmester a m. kir. 5. honvédhuszárezrednél. Megszakítás nélkül 46 hónapot töltött a harctéren. A Duklai -szorosnál 92 oroszot fogott el 1915 májusában, amiért I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapott. Bukovinai Laus-kapujának nevezett pontnál az oroszok ellen tanúsított vitézségéért a bronz -érmet kapta. 1917. aug. 17-iki Bukovinai Stermina nevű magaslat visszafoglalásakor tanúsított magatartásáért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

Kocsis Imre, zászlós. Részt vett a Jacobeny csatában, 1916. júl. 6.; a Par Hau -i csatában, 1916. júl. 8., a Magura -vidéki csatákban 1916 augusztusában – melyben az aug. 18.-i roham hőse volt

Kocsis Imre Kántortanító, okl. polg. iskolai tanár, Füzesabony. Rékásan, 1891-ben született. Ceglédén végezte a középiskolát, Egerben a tanítóképzőt, tanári oklevelet Budapesten nyert. Pedagógiai pályafutását Maklárón kezdte, Besenyőszögön érte a világháború kitörése. A szerb, orosz, román és olasz frontokon harcolt. T. hadnagyi rendfokozattal szerelt le, mint a nagyezüst, kisezüst, Br. v. é., K.cs.k., és a III.o. német emlé. é. tulajdonosa. A háború után Füzesabonyban választották meg kántortanítónak, ahol nemzetőr is volt. Vitézzé avatták 1929-ben. Volt vm. tvh. biz. tag, községi képviselő, dalárda vezető stb. Sógora Gál András hősi halált halt. 1935-ben hunyt el. Özvegye: Gál Mária, 76 holdon gazdálkodik. Három ikergyermek van, József, Antal, Ilona.

Koroknai Ferenc v. tiszthelyettes, ezrede 6. hadtestének 27. gyaloghadosztály lovasságában. 1915 aug. végi Podhorce községnél tanúsított hősiességéért I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. 1915. májusában a Kárpátokból való előnyomulás alkalmával százada a 4. hadtestben, mint hírszerző-különítmény működött. Chyrowig városánál tanúsított hősiességéért II. oszt. vitézségi érmet kapott. 1918. szeptemberében ezrede az olasz fronton a 6. lovashadosztály kötelékébe tartozott. Egy éjszakai olasz támadás visszaveréséért I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Máthé Domokos vasúti fűtő, szakaszvezető. 1891-ben, Homoródszentpéteren született, Udvarhely megyében. Füzesabonyban, a Szihalmi út 17. sz. alatt lakott. Bevonult a cs. és kir. 82. gy. ezredhez Bécsben. A háború kitörésétől az orosz, 1916. októbertől a román harctéren küzdött. Háromszor meg is sebesült. Az összeomláskor szerelt le. Felesége: Gál Rozália, gyerekei József, Irén, Julianna, Mária, Erzsébet, Ilona

Kitüntetései: I. o. Ez. Vít. é., II. o. Ez. Vít. é., Br. Vít. é., Kcsk., Seb. é., Heé. – Az Országos Frontharcos Szövetség rendes tagja.

Orsovay Ede hadnagy. Erdélyi román fronton harcolt. 1916. nov. 12-én a volt m. királyi 8/III. népfelkelő zászlóalj 8. századának 4. szakaszparancsnokaként oroszlánrészre volt a Djalu Masulni csúcs bevévéséhez a románoktól, az Ő - Asszonyrét község mellett keletre lévő csúcsnál. – I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki érte.

Ruttkai Ernő hadnagy a cs. és kir. 60. gyalogezredben, a 15. hadosztályban szolgált. 1917. nyarán 30 óráig tartott ki az 1510 méter magas Pietra Rosa megtartásával százada zászlósaként – a századparancsnok, szakaszparancsnok nélkül – az oroszok ellen Erdélyben a Tölgyesi-szoros közelében. Maga vette át a századparancsnokságot feljebbvalói eltűnése után. Hősiességéért József főherceg személyesen tűzte mellére az I. oszt. ezüst vitézségi érmet.

Szolgált a szerb, román, az orosz, és olasz harctereken. Nagy ez., kis ez., bronz vit. é., K.cs.k., magyar és osztrák háborús emlékérem tulajdonosa. Emléklapos főhadnagy. 1930-ban avatták vitézzé. Neje: Schadl Franciska.

Róm. kat. tanító, Füzesabony. 1896-ban Mezőtárkányon született, mint ósrégi nemesi család sarja, akik 1750-ben Abaúj-vármegyéből elköltözve Mezőtárkányon telepedtek le. A középiskoláit Egerben és a tanítóképzőt is ott végezte, 1922-ben. A következő évben Füzesabonyban kezdte el pályáját, itt tanított az újtelepi rk. iskolában. A Hangya Szövetkezetnek 1928 óta ügyvezetője volt, a fa.-i frontharcos fűcsoport tisztí karának tagja, a Stefánia ig. tagja stb.

Szamosi László (gyűjtés) MÁV - felügyelő: Évtizedekig Füzesabonyban lakott, a MÁV -nál dolgozott. Hozzá tartozói Németországban élnek. Füzesabonyban már senkije sincsen. /Tasi János adatközlése alapján./

Tóth Mihály: -

Uzonyi László tűzerhadnagy I. osztályú ezüst vitézségi érmét az olasz harctéren, a 6. isonzói csatában, az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért kapta. 1916. aug. 6-án a volt 20. honvéd tábori tarackos ezred I. ütegében szakaszpáncsnokként szolgált. Tüzelőállása a St. Gabrielle völgyben Cotici falu alatt volt. II. osztályú ezüst vitézségi érmét 1916. május 24-én, a Mt. S. Michelen, a 124-es pont ellen intézett helyi akció alkalmával kapta, mikor is, mint első tiszt ért el hadi sikereket.

Zagyvai Péter t. őrmester a 10. honvédgyalogezred 2. zászlóaljánál. 1918 októberében a Hétközség -fennsík-ján, a Sasso- Rossó -vonalon tanúsított hősiességéért I.oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

A szövegben előforduló rövidítések:

cs. k. gy. e. - császári és királyi gyalogezred

m. királyi - magyar királyi...

I. o. Ez. Vit. É. - első osztályú Ezüst Vitézségi Érem

K.CS.K. - Károly Csapatkereszt

gy. ezred - gyalogezred

kat. érd. ker. - katonai érdemkereszt

háborús e. é. - háborús emlékérem

s.e.é. - sebesülési emlékérem

br. e. é. - bronz emlékérem

Sign. Laud. - Signum Laudis érem

vm. tvh.biz. tag - vármegyei törvényhatóság bizottsági tag

I. VILÁGHÁBORÚS FÜZESABONYI KATONÁK

Kovács László szül. (1892 - 1914. dec. 21.): A Császári és Királyi 60. Gyalogezredben, mint őrzető Egerben szolgált. 1914. évben, amikor a háború elkezdődött, Egerből indult az orosz harctérre. Ott hamarosan az egyik út-közetben, a Krakó melletti harcokban comblovást kapott. Sebeivel kórházba került. A kórházból szabadságolták, s rövid idő múlva újra behívták, és ismét a harctérre került. A harctéren előléptették tizedesnek. Vele szolgált bajtársai elbeszélése szerint a bátor és vitéz magatartásáért a bronz és az I. vagy II. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. A sebesülési éremnek is a tulajdonosa volt. Megillette a háborús emlékérem és az osztrák háborús emlékérem. A későbbi harcok folyamán haslóvést kapott az orosz harctéren, majd 1914. év dec. 21-én Krakóban hősi halált halt. Bielicska község határában van eltemetve. Hősi emlékét szeretettel őrzi árva fia, Kálmán és öccse, László.

Forrás: Kovács Lászlóné (Szabadság út 9.)

Az első világháború harcosainak megkülönböztető jelvénye a *Károly Csapatkereszt*, a második világháború harcosainak pedig a babérkoszorúkkal övezett, kardokkal díszített *Tűzkereszt*. A két kitüntetés viselői a **Magyar Frontharcos Mozgalom** hivatalos tagjai.

A MAGYAR FRONTHARCOS MOZGALOM

I. VILÁGHÁBORÚS, FÜZESABONYI TAGJAI:

Antal D. Sándor vendéglős. * 1880-ban Füzesabonyban. Lakik Füzesabonyban Baross út 8. Bevonult a 60. honvéd gy. ezredhez Egerben. A háború alatt 1914. szept.-től az orosz harctéren küzdött. Egyszer megsebesült, kétszer megbetegedett. 1916. júl. 5-én hadifogságba esett, ahonnan 1918 márc.-ban tért haza. Felesége Hanyi Rozál. Gyerekei: Magda és Sándor.

Kitüntetései: Kcsk. – Az Országos Frontharcos Szövetség rendes tagja.

Antal János (Kurcel) gazdálkodó, fuvaros. * 1894-ben Füzesabonyban. Lakik Füzesabonyban, Templom út 23. Bevonult a cs. és kir. 60. gy. ezredhez Egerben, később a 34. gy. ezredhez osztották be. A háború alatt 1915. júl. 1-től az olasz harctéren küzdött. 1915. júl. 25-én hadifogságba esett, ahonnan csak 1919 novemberében tért haza.

Kitüntetései: Kcsk. – Az Országos Frontharcos Szövetség rendes tagja.

Csanády József igazgató, tanító, szakaszvezető. Lakik: Füzesabonyban, Széchenyi út 3. Bevonult a cs. és kir. 34. gyalogezredhez Kassán. Ezrede kötelékében 1915. januárjától mint lövész, telefonos és szanitéc az orosz és olasz harctéren teljesített frontszolgálatot. Részt vett a Galíciai és a kárpáti harcokban.

Kitüntetései: – I. oszt. ezüst vitézségi érem, Br. Vit. é., Kcsk., Heé., Szanitéc Br., Német II. o. Ezüst Vit. é. Az Országos Frontharcos Szöv. rendes tagja.

Darvas Sándor kereskedő, tizedes. * 1880-ban Füzesabonyban. Lakik: Gyöngyösön, Hanisz tér 2. Bevonult a 10. honvéd gy. ezredhez Miskolcon. A háborúban 1914 aug.-tól az orosz harctéren küzdött. Részt vett Przemysl várának védelmében s 1915. márc. 22-én a vár feladásakor hadifogságba esett. Fogságából harmadmagával szökve 1918. aug.-ban tért haza.

Kitüntetései: – Kcsk. – Az országos Frontharcos Szövetség rendes tagja.

Ficzere László főkapitányi mérnök, e. e. hadnagy. * 1895-ben Füzesabonyban. Lakik: Egerben, Deák F. u. 33. Bevonult a 2/51. honvéd tüzér ezredhez Versecen 1915. máj. 15-én. Ezrede kötelékében 1916 márciusától orosz harctéren küzdött, részt vett - mint felderítő tiszt - a Brusilov offenzíva elleni harcokban, ahol megsebesült, s 1916 jún. 23-án hadifogságba esett.

Kitüntetései: Kcsk. – Seb. é. egy sávval. – Az Országos Frontharcos Szövetség rendes tagja.

Ficsor László kerékgyártómester. * 1874-ben Hevesen. Lakik Füzesabonyban. Bevonult a cs. és kir. 60. gy. ezredhez Egerben. Később a 9. honvéd gyal. ezredhez osztották be. A háború alatt 1914 aug.-tól orosz harctéren küzdött. Megsebesült, kétszer megbetegedett. Az összeomláskor szerelt le.

Kitüntetései: Kcsk. – Az Országos Frontharcos Szövetség rendes tagja.

Gaál Gáspár cipézmester. * 1890-ben Füzesabonyban. Lakik: Füzesabonyban. Bevonult az utászászlóaljhoz Komáromban. A háború alatt 1914. aug. 1-től Póla, Lemberg, Brody, Bukovina, Csernowitz, délen Tirolban és a Doberdón mint utász teljesített szolgálatot. Megsebesült, s betegséget is szenvedett. Az összeomlás után szerelt le. Felesége Lehóczky Mária, gyermekei: János, Lajos, és Anna.

Kitüntetései: Br. Vit. é., Kcsk., Heé. – Az Országos Frontharcos Szövetség rendes tagja.

Gaál János ny. vasutas, tizedes. * 1886-ban Szihalmi Borsod megyében. Lakik Füzesabonyban. Bevonult a cs. és kir. 60. gy. ezredhez Egerben. A háború alatt 1914 aug.-tól az orosz harctéren küzdött. 1915. nov. 15-én a vasúthoz felmentették. Frontszolgálatát 6 héten át beteg volt. Felesége Tassi Margit, gyereke Sándor.

Kitüntetései: II.o. Ez. Vit. é., Br. Vit. é., Kcsk. – Az Országos Frontharcos Szövetség rendes tagja.

Gecse János érseki uradalmi kertgazda. * 1873-ban Feldebrőn. Lakik: Füzesabonyban – Szikszópusztán. a 10. honvéd gy. ezredhez Miskolcon. A háború alatt 1916. jan. 15-től az orosz harctéren küzdött. 1916 jún. 16-án hadifogságba esett, ahonnan 1918 febr.-ban tért haza.

Kitüntetései: Kcsk. – Az Országos Frontharcos Szövetség rendes tagja.

Dr. Haranghy Lajos orvos, tart. hadnagy, átminősítve tart. segédorvos. * 1894-ben Besenőtelken. Lakik Füzesabonyban. Bevonult a 10. honvéd gya. ezredhez Miskolcon, melynek kötelékében 1915 májustól - mint szakaszpáncsnok - az orosz harctéren küzdött. 1915 május 25-én orosz hadifogságba esett, ahol 37 hónapot töltött.

Kitüntetései: Kcsk., Heé. - Az Országos Frontharcos Szövetség rendes tagja s a besenőtelki csoport szervező-tisztje volt négy éven át.

Hegedűs Béni cipésmester. * 1898-ban Füzesabonyban. Lakik Füzesabonyban, Kossuth u. 22. Bevonult a cs. és kir. 60. gy ezredhez Egerben. Ezrede kötelékében 1918 májustól az olasz harctéren küzdött. 1918 nov. 1-jén olasz hadifogságba esett, ahonnan egy év múlva tért haza.

Kitüntetései: Kcsk. - Az Országos Frontharcos Szövetség rendes tagja.

Hoch Mózes kereskedő, őrmester. * 1882-ben Tiszakarácsonyfalván. Lakik Füzesabonyban. Bevonult a 85. gy. ezredhez Máramaroszigeten. A háború első napjaitól az orosz harctéren küzdött, míg 1914. szeptember 13-án hadifogságba nem esett, s csak 1920. aug-ban tért haza.

Kitüntetései: Kcsk., Heé. - Az Országos Frontharcos Szövetség rendes tagja.

Kaldon Károly nyug. főgépész. * 1880-ban Tófalun. Lakik: Füzesabonyban. Bevonult a 10. honvéd gy. ezredhez Miskolcon. A háború alatt 1914. okt. 28-tól az orosz harctéren küzdött. Résztvett Przemysl várának védelmében, ahol 1915. márc. 22-én hadifogságba esett, ahonnan 1918-ban tért haza. Felesége: Krisztián Jolán, gyerekei: Ilona és Irén.

Kitüntetései: Kcsk., Heé. - Az Országos Frontharcos Szövetség rendes tagja.

Kaló János gazdálkodó. * 1890-ben Füzesabonyban. Bevonult a cs. és kir. 15. huszárezredhez Miskolcon. A budapesti 1. honvéd huszárezrednél is teljesített szolgálatot. A háború alatt 1914. aug-tól az orosz harctéren küzdött. Háromszor meg is sebesült. 1918. nov. 28-án szerelt le.

Kitüntetései: Br., Vit. é. kétszer, Kcsk. - Az Országos Frontharcos Szövetség rendes tagja.

Vitéz Máthé Domokos vasúti fűtő, szakaszvezető. * 1891-ben Homoródszentpéteren, Udvarhely megye. Lakik: Füzesabonyban, Szihalmi út 17. Bevonult a cs. és kir. 82. gy. ezredhez Bécsben. A háború kitörésétől az orosz, 1916. októberétől a román harctéren küzdött. Háromszor meg is sebesült. Az összeomlások szerelt le. Felesége: Gál Rozália, gyerekei József, Irén, Julianna, Mária, Erzsébet, Ilona

Kitüntetései: I. o. Ez. Vit. é., II. o. Ez. Vit. é., Br. Vit. é., Kcsk., Seb. é., Heé. - Az Országos Frontharcos Szövetség rendes tagja.

Molnár István faesztergályos. Lakik Füzesabonyban, Mátyás király u. Bevonult a cs. és kir. 60. gy. ezredhez Egerben. A háború alatt 1915 jan 1-től az orosz harctéren küzdött. 1915. máj. 9-én hadifogságba esett, ahonnan csak 1921 októberében tért haza. Felesége: Raboczkai Erzsébet, fia István.

Kitüntetései: Kcsk. - Az Országos Frontharcos Szövetség rendes tagja.

Molnár János gazdálkodó, őrzető. * 1880-ban Füzesabonyban, Kerecsendi út 41. Bevonult a 10. népfőlkelő honvéd gy. ezredhez Egerben. A háború alatt 1914. nov. 4-től az orosz harctéren küzdött. Részt vett Przemysl várának védelmében, ahol 1915. márc. 22-én hadifogságba esett, ahonnan 1918-ban tért haza.

Kitüntetései: Kcsk., Heé., - Az Országos Frontharcos Szövetség rendes tagja.

Nagy János középirtokos. * 1886-ban Füzesabonyban. Lakik Füzesabonyban, Hunyadi u. 48. Bevonult a cs. és kir. 60. gy. ezredhez Egerben. Ezrede kötelékében 1914. aug-tól az orosz harctéren küzdött. Több nagy ütközetben vett részt. Meg is sebesült. Felesége: Kóródi Teréz, gyerekei Margit és Rozália.

Kitüntetései: Kcsk., Seb. é., Hé. - Az Országos Frontharcos Szövetség rendes tagja.

Papp Imre műasztalos. * 1897-ben Szikszón. Lakik: Füzesabonyban. Bevonult a 9. honvéd gyalogezredhez. 1916-tól a 13. honvéd gy. ezred kötelékében teljesített szolgálatot. Kiképzése után 1915 novemberétől az orosz, román, olasz és francia harctéren küzdött. Az orosz, majd a román fronton is megsebesült. Az összeomlások szerelt le. Felesége: Hídvégi Ilona, gyermekei Margit és Klára.

Kitüntetései: II. o. Ez. Vit. é., Br. Vit. é., Kcsk., Heé. - Az Országos Frontharcos Szövetség rendes tagja.

Papp Zsigmond földműves, tizedes. * 1895-ben Füzesabonyban. Lakik: Füzesabonyban. Bevonult a cs. és kir. 65. gy. ezredhez Munkácsra, 1914-ben. A háború alatt 1914 aug-tól az orosz harctéren küzdött. Kétszer meg is sebesült. Az összeomlások szerelt le.

Kitüntetései: II. o. Ez. Vit. é., Br. Vit. é., Kcsk., Seb. é., Heé. - Az Országos Frontharcos Szövetség rendes tagja.

Rimek Géza pékmester. * 1890-ben Hámoron. Lakik: Füzesabonyban, Cserkész u. 12. Bevonult a 25. cs. és kir. gy. ezred géppuskás osztagához Losoncon, 1915. aug. 15-én. A háború alatt 1915. decemberétől orosz, 1916 augusztusától olasz hadszíntéren küzdött. Egyszer súlyosan, egyszer könnyebben megsebesült. Az összeomlások szerelt le. Felesége: Barta Borbála, gyermeke: Géza.

Kitüntetései: Kcsk. — Az Országos Frontharcos Szövetség rendes tagja.

Sári István gazdálkodó. * 1892-ben Füzesabonyban, Szihalmi u. 1. Bevonult a cs. és kir. 60. gy. ezredhez Egerben 1917-ben. Ezrede kötelékében 1917 júliustól a román harctéren küzdött. Az összeomlások szerelt le. Felesége: Gulyás Rozália, gyermekei: István és Adorján.

Kitüntetései: Kcsk. — Az Országos Frontharcos Szövetség rendes tagja.

Sári János földműves. * 1886-ban Füzesabonyban. Lakik: Füzesabonyban, Levente u. 42. Bevonult a cs. és kir. 60. gy. ezredhez Egerben. A háború alatt 1914 aug-tól 1915 nov. 30-ig az orosz harctéren küzdött. Kétszer meg is sebesült. Felesége: Mondok Rozália, gyermekei: Sándor, István, János, Margit, Ilona, Béla, Béni.

Kitüntetései: Kcsk., Seb. é., Heé. — Az Országos Frontharcos Szövetség rendes tagja.

Seress László szobafestőmester, örvezető. * 1895-ben Füzesabonyban. Lakik: Egerben, Csiky S. u. 17. Bevonult a cs. és kir. 60. gy. ezredhez Kutenbergben. A háborúban 1915 júl-tól 1916 jún-ig orosz és olasz harctéren küzdött. Az összeomlások szerelt le. Résztvett a Jaglovica, Tanopol, Bucac Stanislav melletti, délen az isonzoí csatában. 1916 jún. 9-én orosz hadifogságba esett, ahonnan 1918 márc-ban tért haza.

Kitüntetései: Kcsk., Heé. — Az Országos Frontharcos Szövetség rendes tagja.

Szabó István gazdálkodó. * 1874-ben Füzesabonyban. Lakik: Füzesabonyban, Mátyás kir. u. 29. Bevonult a 9. honvéd gy. ezredhez Kassán. A háború első napjaitól orosz, 1916-tól román harctéren küzdött. Az összeomlások szerelt le. Részt vett a nagy galíciai ütközetekben s a románok kiverésében. Felesége Kaló Franciska.

Kitüntetései: Kcsk., Heé. — Az Országos Frontharcos Szövetség rendes tagja.

Szabó Vendel kéményseprőmester, tizedes. * 1891-ben Völgyi -falun, Zala megye. Lakik: Füzesabonyban. Bevonult a 33. tábori tüzér ezredhez Komáromban. A háború első napjaitól az orosz és olasz harctéren küzdött. Az összeomlások szerelt le. Résztvett a Kárpátokban, Luublin, Bestlitovsk, Brody, Zaleszczyk, Lukavec, Lemberg környéki csatákban, délen Görz bevételénél, Udine, Santa Lucia melletti ütközetekben. Felesége: Zágh Mária, gyermekei: István, László, János.

Kitüntetései: Kcsk., Heé. — Az Országos Frontharcos Szövetség rendes tagja.

Szánthó Gyula gazdasági felügyelő, e. e. főhadnagy. Lakik: Budapesten, Nürnberg u. 19. Bevonult a cs. és kir. 60. gy. ezredhez Egerbe. 1915 februárjától 1918 decemberig az orosz, román harctereken teljesített szolgálatot megszakítás nélkül. Kézén lábán súlyosan megsebesült. Kitüntetései: Ez. és Br. Signum Laudis kardokkal, Br. Vit. é., Tiszti Vöröskereszt, Kcsk., Heé. — Az Országos Frontharcos Szövetség rendes tagja.

Tasi András földműves, tizedes. * 1888-ban Füzesabonyban. Lakik: Füzesabonyban. Bevonult a cs. és kir. 60. gy. ezredhez Egerben. A háború első napjaitól az orosz harctéren küzdött míg 1915 júniusában hadifogságba nem esett, ahonnan 1918 szeptemberében tért haza. Résztvett a galíciai, lublini ütközetekben.

Kitüntetései: Kcsk., Heé. — Az Országos Frontharcos Szövetség rendes tagja.

Zeke Antal földműves, szakaszvezető. * 1887-ben Füzesabonyban, Temető u. 8. Bevonult a 12. huszárezredhez Aradon. Ezrede kötelékében 1914 aug-tól az orosz, 1916-tól a román, 1917 jan-tól az összeomlásig az olasz harctéren küzdött. Résztvett a Komarov, Lemberg környékén, A Tölgyesi -szorosban és Piave mentén dúló csatákban.

Kitüntetései: II. o. Ez. Vit. é., Br. Vit. é. Kcsk., Heé. — Az Országos Frontharcos Szövetség rendes tagja.

Zsigmond Adolf mézárasmester, főtüzér. * 1897-ben Füzesabonyban. Lakik: Mezőtárkányban. Bevonult a 15. tüzér ezredhez Miskolcon, melynek kötelékében 1916 szept-től az orosz, 1918 ápr-tól máj-ig mint felderítő altiszt az olasz harctéren küzdött. Résztvett északon Stanislav, délen Asiago környéki ütközetekben, könnyebben megsebesült.

Kitüntetései: II. o. Ez. Vit. é., Br. Vit. é. Kcsk., Heé. — Az Országos Frontharcos Szövetség rendes tagja.

A szövegben előforduló rövidítések:

cs. k. gy. e. – császári és királyi gyalogezred

m. királyi – magyar királyi...

I.- II. o. Ez. Vit. É. – első osztályú Ezüst Vitézségi

Érem

K.CS.K. – Károly Csapatkereszt

gy. ezred – gyalogezred

kat. érd. ker. – katonai érdemkereszt

háborús e. é. – háborús emlékérem

s.e.é. – sebesülési emlékérem

br. e. é. – bronz emlékérem

Sign. Laud. – Signum Laudis érem

Antal D. Sándor

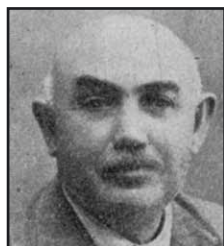
Antal János

Antal János

Csanády József

Darvas Sándor

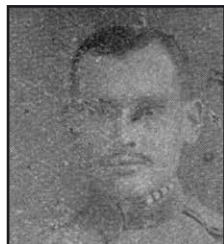
Dr. Haranghy Lajos

Ficsor László

Ficzere László

Gaál Gáspár

Gecse János

Hoch Mózes

Kaldon Károly

Molnár István

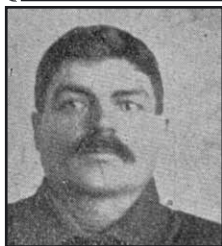
Molnár István

Molnár István

Molnár István

Molnár János

Molnár János

Nagy János

Nagy János

Nagy János

Papp Imre

Papp Zsigmond

Sári István

Sári János

Seress László

Szabó István

Szabó Vendel

Szánthó Gyula

Tasi András

Vitéz Máthé Domokos

Zele Antal

Zsigmond Adolf

A képesalbumban Antal János, Molnár István, Molnár János személyét
nem sikerült beazonosítanunk.
Hozzá tartozók jelentkezését várjuk ehhez!
(Sipos Attila 70/289-1901)

Heves vármegye című monográfia adattárában értékes információkhoz juthatunk a füzesabonyi kötődésű, I. világháborús katonákról, hozzátartozóikról.

Bélteky Ferenc

Nyugalmazott pénzügyőri fővigyázó, Füzesabony. 1885-ben régi erdélyi családból Marosvásárhelyen született. Iskoláit szülőhelyén végezte és fiatalon állott pénzügyi szolgálatba. 1922-ben mint fővigyázó vonult nyugalmába. A világháború alatt a hatvankettedik gyalogezredben teljesített szolgálatot mint tizedes és az orosz fronton harcolt, ahol 1914-ben megsebesült. A K. cs. k. és jub. emlékérem tulajdonosa. Neje: Simon Mária. Gyermekei: Béla, Márta és Lottika.

Berecz András

Vegyeskereskedő, Sarud. 1894-ben Sarudon született, kereskedelmi pályára lépett, –a szakmát Füzesabonyban tanulta. 1914-ben hadbavonult, az orosz, majd az albán fronton harcolt. 1922-ben Tiszalökön a Hangya szolgálatába került, 1923-ban Sarudra hívták meg, ahol 7 évig vezette a szövetkezetet. 1928-ban alapította üzletét. Neje: Takács Emerencia. Gyermekei: Andor, Margit, Ilonka.

besenyei Szabó Katalin

Magánszületésű, Füzesabony. Besenyőteleki születésű nemesi család leszármazottja, predikatuma 1636-ban kelt. 1913-ban Debrecenben jeles eredménnyel és ösztöndíjjal végezte a bábaképzőt. A budapesti I. sz. Nőgyógyászat Klinikáján működött egy évig, majd hadikórházban sebesülteket ápolt. A br. hadiérem tulajdonosa. 1919 óta Füzesabonyban folytatott magán praxsist.

nagykereki Csanády József

Igazg. tanító, Füzesabony. Hejőcsabán 1895-ben született. Elődei nemességüket 1690-ben nyerték. Tanítói és jegyzői családból származik. A középiskolát Miskolcon és Gyöngyösön, a képzőt Egerben végezte. Oklevelet 1919-ben szerzett. Közbeeső állomáshelyei után 1928-ban került Füzesabonyba, 1929 óta igazgató. A világháború alatt a lengyel, orosz és olasz fronton harcolt, őrmesteri rendfokozattal szerelt le. Tulajdonosa a nagy ez., kis ez. és br. vit. éremnek, a K. cs. k.-nak, a seb. é.-nek, a II. o. ez. német ér.-nek, a bronz sanitéz éremnek és a háborús e. é.-nek. Neje: Golarits Lola, gyermekei: László és Katalin.

Durzó Béla

Segédjegyző, Füzesabony. 1905-ben Belpátfalván született. Középiskolát Egerben, a jegyzői tanfolyamot Nyíregyházán végzett. Pályafutását Belpátfalván kezdte, majd Magyarmecskén, Viszken működött, 1929 óta Füzesabony s. jegyzője. A Tűzoltó Egyesület parancsnoka, 1931-ben végzett tűzoltó tiszt tanfolyamot. A Kaszinó váll. tagja. Nagyatyja **Kovács Gábor**

Az orosz fronton hősi halált halt.

Feuerstein Bertalan

Bor- sör- és szesznagykereskedő, Füzesabony. 1893-ban Radostyán született. Iskoláit is Radostyánban végezte, majd kereskedelmi pályára lépett és édesanyja mellett fejlesztette szakismereteit. 1919-ben Füzesabonyban lett önálló és azóta tartja fenn bor- sör- és szesznagykereskedését. A községi képviselőtestület virilis tagja, az izraelita hitközség volt pénztárnoka. Neje Goldschild Eszter, gyermekei: Magda polgári tanuló. Sógorai **Goldschild Lipót és Mór** az orosz ill. olasz fronton hősi halált haltak.

Ficzere László

Főképtalan uradalmi mérnök, Eger. Füzesabonyban született, középiskoláit Egerben, műegyetemet Budapesten végezte. Az egri főképtalan uradalomban lett mérnök. 1915-ben az orosz frontra került, 1916-ban fogságba esett. Neje Ridarcsik Márta. Gyermekei: Imre, László és József.

Gál Márton

Gazdálkodó, Füzesabony. 1889-ben Füzesabonyban született, ott is járt iskolába. Utána atyja mellett gazdálkodott, aki virilis községi képviselő volt. Ő maga a világháború alatt az északi és a déli hadszíntéren harcolt. Ma 72 hold ura, községi képviselőtestület tagja virilis jogon. Felesége Császár Julianna, gyermekei: József, Szidónia, Mariska és Irénke. Fivére **Gál András és sógora Császár Imre** hősi halált haltak.

Gál Imre

Gazdálkodó, Füzesabony. 1892-ben Füzesabonyban született. 1913-ig atyja mellett gazdálkodott, majd tényleges katonai szolgálatra vonult be. Ott érte a világháború kitörése. A szerb és olasz fronton harcolt. 1915-ben megsebesült, rokkanttá vált. 1918-ban szerelt le. Kitüntetése K. cs. k. 1919 óta önálló, 60 holdján belterjesen gazdálkodik. Községi virilis képviselő. Fivére András hősi halált halt. Neje: Hegedüs Margit. Gyermekai: Imre, Péter, András, József és Sándor.

Grünblum Bernát - Kereskedő, Füzesabony. Miskolcon 1896-ban született, iskoláit elvégezve kereskedőssé lett. 1919-ben Miskolcon üzletet nyitott, 1926-ban telepedett le Füzesabonyban, ahol szatócsüzletet létesített. Neje: Windt Szerén. Gyermekai: Ibolya és Klárka. Sógora a világháborúban hősi halált halt.

Gulyás Benedek

Asztalos mester és temetkezési vállalkozó, Füzesabony. 1878-ban Füzesabonyban született. Iskoláit elvégezve szülőhelyén szabadult fel az asztalosiparban. Hosszabb külföldi tanulmányút után 1902-ben asztalos üzemet és temetkezési vállalatot alapított. A világháború alatt orosz hadifogságba esett. Volt községi képviselő, testületi tag, iparoskört elnök, iskolaszéki világi elnök. Első neje: Guba Katalin volt, másodszor Ragó Katalint vette feleségül. 1934-ben elhunyt. Gyermekai: László, Géza és Erzsébet.

Gulyás János

Gazdálkodó, Füzesabony. 1875-ben Füzesabonyban született. Iskolái végeztével gazdálkodni kezdett, majd tényleges katonai szolgálatra vonult be. Leszerelése után ismét gazdálkodott, 1914-ben hadbavonult. Az orosz fronton hadifogságba esett, 1918-ban került haza. Évek óta visz szerepet a közigazgatásban, jelenleg közigyám. Első felesége Csiszár Julianna. Másodszor Baross Terézt vette feleségül. Gyermekai: Sándor, Rozália, Mária, Margit.

Heller Elek

Terménykereskedő, Füzesabony. 1901-ben Eperjesen született. Középiskoláit Eperjesen és Miskolcon végezte. A kereskedői pályára édesatyja mellett készült, majd magántisztviselő volt. 1929 óta önálló, 1935 óta az Agrár k.f.t. tagja. Az Izraelita Hitközség gondnoka. Fivére **H. Ernő** az olasz fronton hősi halált halt. Neje: Schwartz Anna. Gyermekai: György és Ferenc.

Hidvégi Imre -

Korcsmáros, Füzesabony. Füzesabonyban született. Iskolái végeztével atyja mellett gazdálkodott és a korcsmában segédkezett. 1911-ben tényleges katonai szolgálatra vonult be és 1918-ig szolgált. A világháború alatt orosz és román frontokon küzdött, a K.cs.k. tulajdonosa. Unokaöccse H. Imre hősi halált halt. 1911-ben vett át atyja üzletének vezetését, amely már 1856 óta áll fenn. Neje: Mária, gyermekei: Imre és Mária.

Dr. Kék Lajos

Községi MÁV, OTI orvos, Füzesabony. Budapesten 1894-ben született. Atyja ügyvéd volt, az Országos Tűzoltó Szövetség elnöki tisztjét viselte. Ő maga Kalocsán végezte a középiskolát, orvosi diplomát Budapesten 1920-ban nyert. Fővárosi kórházakban működött. 1921-ben Füzesabonyban nyitott rendelőt. A községi képviselőtestület és a rom. kat. egyháztanács tagja, a frontharcos szövetség alelnöke stb. A világháború alatt az orosz és olasz frontokon harcolt, megsebesült. Kitüntetései: Signum. Laudis a kardokkal, kisézüst vit. érem, K.cs.k., magyar és osztrák háborús emlékérem. Emléklapos hadnagyorvos. Neje: mogyorósi és bánóczi Hlavathy Ilona.

vitéz Kocsis Imre

Kántortanító, okl. polg. iskolai tanár, Füzesabony. Rékáson, 1891-ben született. Czepléden végezte a középiskolát, Egerben a tanítóképzőt, tanári oklevelet Budapesten nyert. Pedagógiai pályafutását Makláron kezdte, Besenyőszögön érte a világháború kitörése. A szerb, orosz, román és olasz frontokon harcolt. Tart. hadnagyi rendfokozattal szerelt le, mint a nagyezüst, kisézüst, Br. v. é., K.cs.k., és a III.o. német emlék é. tulajdonosa. A háború után Füzesabonyban választották meg kántortanítónak, ahol nemzetőr is volt. Vitézzé avatták 1929-ben. Volt vm. tvh. biz. tag, községi képviselő, dalárda vezető stb. Sógora Gál András hősi halált halt. 1935-ben hunyt el. Özvegye: Gál Mária, 76 holdon gazdálkodik. Három ikergyermek van, József, Antal, Ilona.

Kolumbán István

Malomtulajdonos, Füzesabony. 1893-ban, Szárazajtán született. Erdélyi nemesi családból származik, elődeit Colon-nak hívták, Apafi Mihály kedvenc emberei voltak. Ő maga Székelyudvarhelyen végezte a középiskolát, majd gazdálkodott. A világháború alatt az orosz és olasz fronton harcolt, mint főhadnagy szerelt le, majd a Székely Hadosztályban teljesített szolgálatot. Kitüntetései: K. cs. k. , bronz vit. é. és háb. emlék é. 1919-ben a malom vezetője lett. A községi képviselőtestület tagja, a Frontharcos Szöv. füzesabonyi főcsoportjának vezető tisztje. Neje: Czákó Ida, leányai: Márta és Ida.

Kovács Sándor

Korcsmáros, gazdálkodó, Füzesabony. 1893-ban Füzesabonyban született, u. ott járt iskolába, majd államvasúti szolgálatba lépett. A világháború kitörésekor hadba vonult, az orosz fronton megsebesült és 25%-os hadirokkantná vált. Kitüntetése: K.cs.k. Leszerelése után községi rendőr lett, majd a maga épített házában korcsmát nyitott. Ma 18 holdján gazdálkodással is foglalkozik. A községi képviselőtestület tagja. Neje: Árva Juliánna, gyermekei: Sándor és Piroska.

Lövey Elemér

Kereskedő, Füzesabony. 1894-ben Kiskörén született. A családi háznál kereskedelmi szellemben nevelkedett, atyja vendéglős volt. Egerben és Budapesten fejlesztette szaktudását, Poroszlón üzletvezető volt. 1928-ban fűszer -és vegyeskereskedést nyitott. Az Iparoskör váll. tagja. A vh. alatt az orosz, román és olasz frontokon harcolt, az összeomláskor olasz hadifogságba esett, 1919-ben szabadult ki. Kitüntetései: 2 kis ez. és bronz vit. é. Neje: Kecskeméthy Ilona.

Országos Frontharcos Szövetség Füzesabonyi Főcsoportja

1936-ban alakult meg. A tagok beszerzése folyamatban van, várható teljes létszám: 300 fő. Elnöke: vit. Boross Gábor ny.. honv. őrnagy. Vezetőtiszt: Kolumbán István. Helyi elnök: Papp László. I. alelnök: Meixner Jenő, II. alelnök: dr. Kék Lajos. Titkár: Tóth Endre.

Rakovách Rezső

Isk. ig., Eger. 1886-ban Gelejen született., középiskoláit és a képzőt Egerben végezte. Füzesabonyban, Tisza-bábolná, Temesváron tanított. Innen az oláhok elől Balassagyarmatra menekült, majd 15 éven át Mátranovákon volt igazgató, 1935 óta körzeti iskola felügyelő. A háborúban az orosz és olasz fronton harcolt, kétszer sebesült. Kis. ez. br. vit. é. , K.cs.k. kitüntetést nyert. Neje: Francia Margit. Gyermekei: Margit és László.

Rimek Géza

Sütőmester, Füzesabony. Hámoron 1890-ben született. Herencsvölgyön járt iskolába, majd ipari pályára lépett és a sütőszakmában szabadult fel. Miskolci, budapesti és gyöngyösi pékségekben gyarapította szakismeretét. A világháború alatt az orosz és olasz frontokon harcolt. 1927-ben Miskolcon önállósította magát, sütőjét 1929-ben Füzesabonyba helyezte át. Első neje: Nyitrai Erzsébet elhunyt, másodszor Barta Borbálát vette feleségül. Fia: Géza.

Román Sándor

Dormánd. Kerecsend községben született. Iskolába Füzesabonyban járt. Részt vett a világháborúban, dalmát és orosz fronton harcolt, tiszthelyettesi rendfokozattal szerelt le. Több kitüntetés tulajdonosa. 1935-ben hunyt el. Özvegye: szül. Németh Rozália, gyermekei: Anna, Julianna, Rozália és Erzsébet.

dr. Stein Lajos

Orvos, a Stefánia védőintézet ügyvezető orvosa, Füzesabony. Jászakiséren 1899-ben született. Miskolcon érettségizett, Budapesten végezte el az egyetemet. Oklevele 1923-ban kelt. 1926-ban nyitott rendellőt Füzesabonyban, ahol 1930-ban a Stefánia védőintézet ügyv. orvosa lett. A világháború alatt a francia és az olasz fronton harcolt, rendfokozata: emléklapos segédorvos. Kitüntetései: nagy ezüst és kizezüst vit. érem, K.cs.k. II. oszt. vas-kereszt és porosz harcosérem I. oszt. Neje: Róth Erzsébet.

nyárádi Szabó János

Törvényhatósági útbiztos, Heves. Tófalun 1887-ben született. Budapesten végezte iskolai tanulmányait. 4-5 évig államvasúti alkalmazásban volt. 1908-ban tényleges katonai szolgálatra vonult be. Ideje letelte után a csendőrség kötelékébe lépett, 1914-ben mint rokkant, nyugállományba vonult. Az egri járási bizottságnál díjnok lett, majd a füzesabonyi

községházán működött. 1916-ban hadba vonult, az orosz fronton harcolt (önként jelentkezett) majd ismét a csendőrségnél teljesített szolgálatot. Leszerelése után füzesabonyi működését folytatta, majd útbiztosi gyakornok lett. 1923 óta van Hevesen, 1924-ben kapta meg kinevezését. Neje: Baross Mária, gyermekei: Béla, Ilona, és Olga.

Szanthoffer István

Kereskedő, gazdálkodó, cséplőgép tulajdonos, Demjén. 1893-ban Demjénen született. Pásztón négy polgárit végzett, majd a lakatosszaktmát tanulta ki. Füzesabonyban és Budapesten praktizált. A világháború alatt a szerb és olasz fronton harcolt, megsebesült, mint tizedes szerelt le. A K.c.s.k. és a seb. é. tulajdonosa. Leszerelésekor 20 holdon lett önálló, jelenleg 25 holdon gazdálkodik. Mint cséplőgép tulajdonos bércsépléssel is foglalkozik. 8 éve közs. képvis. virilis jogon. Neje Lakó Mária. Gyermekei: Mária, Zoltán és István.

Tasi Péter

Gazdálkodó, Füzesabony. 1912-ben született. 1935-ig atya segítőtársa volt a gazdaságban, majd tényleges katonai szolgálatra vonult be. 1935 óta 45 holdon gazdálkodó önálló gazda. Neje: Hanyi Mária, kinek atya az orosz fronton hősi halált halt.

Urbán Géza

Vizimolnár, Gyöngyöspata. 1885-ben Gyöngyösön született. Szihalmon szabadult fel az iparban, utána Füzesabonyban és Gyöngyösön működött. 1914-ben hadba vonult, az orosz harctéren megsebesült, tizedesi fokozattal szerelt le. 1919-ben szerezte meg a gyöngyöspatai vizimalmot, melyet azóta vezet önállóan. Neje szül. Márkus Mária. Fiai: Géza és Béla.

Veres Márton

Kereskedő, Besenyőtelek. 1897-ben Besenyőtelken született, nemesi család leszármazottja. Szülőhelyén járt iskolába, majd kereskedelmi pályára lépett. Besenyőtelken, Füzesabonyban és Solton praktizált. 2,5 évig a Hangya Szövetkezet üzletvezetője is volt. 1919-ben önállósította magát. Üzletében fűszerárak, vasárak, mezőgazdasági cikkek és gépek adómentes és adózott ásványolaj kaphatók. Az Önk. Tűzoltó Testület és Levente Egyesület pénztárnoka. Részt vesz a világháborúban, az orosz fronton harcolt. Kitüntetései: K.c.s. k. Neje: szül. Vass Jolán. Gyermekei: Lajos és Árpád.

Weisz József

Terménykereskedő, Füzesabony. 1889-ben Füzesabonyban született. Egerben érettségizett, Budapesten kereskedelmi akadémiát végzett, 11 évig a Magyar Általános Hitelbank szolnoki és kújszállási fiókjának tisztviselője. Másfél évtizede foglalkozik terménykereskedéssel. 1935 óta az Agrár Termény és Magkereskedelmi Kft. belfagya. Az Izraelita Hitközség elnöke. A világháború alatt a szerb, orosz, olasz és román fronton harcolt, megsebesült, mint emléklapos főhadnagy szerelt le. Kitüntetései: nagy ezüst vitézségi érme, K.c.s.k., sebesülési érme, ezüst és bronz Sign. Laud. a kardokkal és török vasfélhold. Neje Braun Ilona. Gyermekei: Vera és Klára.

Weisz Zsigmond

Tüzelőanyag kereskedő, Füzesabony. Sajószentpéteren 1878-ban született. Iskolái befejezése után kereskedelmi pályára lépett. Sajószentpéteren tanulta ki a fakereskedői szakmát. 1923 óta önálló, tűzifa és szénkereskedéssel foglalkozik. A világháború alatt az orosz fronton hadifogságba esett, ahonnan 3 évi szenvedés után került haza. Az Izraelita Hitközség volt pénztárnoka. Neje: szül. Adler Heléna. Gyermekei: Zoltán, László, Jolán és Artúr.

Zeke Sándor

Gazdálkodó, községi képviselő, Tiszanána. 1873-ban született Tarnaszentmiklóson. Iskoláit Füzesabonyban végezte. Megérdemelt jómódját két keze szorgalmának köszönheti. 1900 óta önálló gazda. Jelenleg 32 holdját nagy szakértelemmel műveli. A világháború alatt az orosz fronton küzdött. Neje: Árva Mária. 5 gyermekük van.

Zsigmond Benedek

Kereskedő, Füzesabony. 1900-ban Füzesabonyban született, u. ott jár iskolába. Atyja mellett - aki tekintélyes kereskedő és virilis volt - készült a kereskedelmi pályára. Szaktudását fővárosi kereskedőknél fejlesztette. 1925-ben marha, borjú és sertés kereskedést alapított. Árui saját autóján szállította a fővárosba. A világháború alatt az olasz fronton harcolt, mint tizedes szerelt le. Az Izraelita Hitközség v. ellenőre. Neje: Schwartz Matild. Gyermekei: Endre és Edit.

Forrás: Hadtörténeli Intézet és Múzeum

Nagyszüleim meséltek a háborús évek viszontagságairól, dédnagymamám testvérének a hősi haláláról, dédnagyapám szerencsés hazatéréséről, a frontról. Ezek az évek próbára tették a családok ezreit, el kellett viselni és bele kellett nyugodni a megváltoztatatlan történesekbe, a tragédiákba. Ezért ha elmegyünk az emlékmű előtt legalább gondolatban, emeljünk meg a kalapunkat, tisztelegjünk, mert ők azt adták, amit egy ember adhat a legdrágább kincsüket, az ÉLETÜKET! Az utókor hálás ezért nekik, nevüket örökre bevették a szívünkbe! / Bocsi János

Forrás:

- Gál Gabriella: Füzesabony és az I. Világháború. OTDK dolgozat
- Sipos Attila: Heves vármegye vitézei – Füzesabonyi Híradó korabeli számaiban megjelent gyűjtőmunka összegzése
- Sipos Attila: helyismereti fotógyűjtemény
- Magnin Alfréd: Eseménynapló Füzesabony 1925–1936.
- Rubicon, 2014/4–5
- Rubicon 2014/6
- IV– 404/a/165: 24539/1918. Frontról visszatérő katonák fogadtatása és ellátása.
- V– 231–3 Füzesabony község iratai.
- IV– 404/a/476:12644/1937 Heves vármegye alispánjának iratai. Füzesabony község határozata a Frontharcos Szövetség támogatására.
- Hevesvármegyei Hírlap 1915. év december 19. (51. száma)
- Hevesvármegyei Hírlap 1916. év március 12. (11. száma)
- Hevesvármegyei Hírlap 1916. december 16. (52. száma)
- Hevesvármegyei Hírlap 1917. év február 11. (6. száma)

- Hevesvármegyei Hírlap 1917. év április 29. (17. száma)
- Hevesvármegyei Hírlap 1917. év december 16. (50. száma)
- Hevesvármegyei Hírlap 1918. év november 05. (46. száma)
- Eger Újság 1929. év május 3. (50. száma)
- Eger Újság 1932. év május 15. (109. száma)
- Eger– Gyöngyösi Újság, 1932. év november 28. (261. száma)
- Eger– Gyöngyösi újság 1936. év június 13. (94. száma)
- Eger– Gyöngyösi Újság, 1938. év június 26. (101. száma)
- Eger– Gyöngyösi Újság, 1938. év július 01. (104. száma)
- Eger– Gyöngyösi újság, 1938. év július 03. (105. száma)
- Eger 1939. év április 30. (67. száma)
- [http://hu.wikipedia.org/wiki/Kisfaludi Strobl_Zsigmond](http://hu.wikipedia.org/wiki/Kisfaludi_Strobl_Zsigmond) 2014. 05.
- <http://www.roncskutatas.hu/node/12023> 2012. 02. 05.
- Levéltári források, korabeli újságcikkek, szakirodalom kigyűjtése – Bocsi János

Gál Gabriella - Sipos Attila – Bocsi János

A REFORMKONYHA AZ EGÉSZSÉGES TÁPLÁLKOZÁS ZÁLOGA

Az éhség és szomjúság a szervezet jelzése. Eszünk és iszunk, nemcsak azért, hogy szervezetünket energiával és folyadékkal ellássuk, hanem ez által másfajta igényeinket is kielégítjük: élvezzük az étkezést barátainkkal, gazdagodnak tapasztalataink, miközben idegen étkezési kultúrákat próbálunk ki, örömet okoz, hogy nagy áruházakban az ajánlatok sokféleségéből választhatunk, és majdnem naponta húst ehetünk, mert ezt megengedhetjük magunknak. Eszünk, de ez mindeneke előtt többet jelent, hogy olyan érzést ad, amihez máshol nem juthatunk hozzá. Így függ össze az evés és ivás a test és a lélek.

Az orvosok gyakran a következményekkel kerülnek szembe: az evés és ivás árthat a testnek és a léleknek.

A helytelen étkezésnek következményei vannak.

A lakosság kb. fele általában több kalóriát vesz magához, mint amennyire szüksége van. A túltáplálkozás következményei: túlsúly és sok koleszterin a vérben, ami elősegíti az érrelmeszesedést, a szívbetegségeket, a szívinfarktust, vagy azért cukorbeteg, mert az elhízás hozzájárult a betegség kialakulásához.

A túlzott húsfogyasztás sok zsírt és koleszterint tartalmaz és sok fehérjét. Ez megterheli a vesét és hozzájárul a köszvény kialakulásához.

A túlzott cukorfogyasztás fogszuvasodáshoz és elhízáshoz vezet. Étkezés okozta hiánybetegségek ezzel szemben csak ritkán fordulnak elő: aki kevés halat eszik, annál jódhiány léphet fel.

Akik tejet és tejtermékeket nem fogyasztanak, azok szervezetébe kevés kalcium kerül, így csontjaikba nem épül be ez a fontos ásványi anyag, csontjaik könnyebben törnek.

Aki egyoldalúan táplálkozik, annál vitaminhiány léphet fel. Mindezt elkerüli az akinek táplálkozása kiegyensúlyozott.

Egészséges táplálkozás

Néhány általános szabály azt a célt szolgálja, hogy amit eszünk és iszunk, ne árton meg.

Kalória felvételnek, és – felhasználásnak egyensúlyban kell lenniük egymással. Előnyös a változatos és vegyes étkezés. Lehetőleg gyakran együnk frissen készített ételt. A károsító anyagokat, melyek ártnak a szervezetnek, csökkenteni kell.

A szervezet terhelését mesterséges élelmi anyagokkal szintén a legkisebbre kell csökkenteni.

Kiegyensúlyozott táplálkozás

A helyes táplálkozás mindig a kiegyensúlyozott táplálkozást jelenti. Ezzel kerüljük elé azt a veszélyt, hogy az elkerülhetetlen károsító anyagokkal egyoldalúan megterheljük magunkat. Senki sem betegszik meg attól, ha egyik nap csak sajtot és kenyeret eszik, a másik napon csak süteményt. A heti étkezés egyensúlyának kell rendben lennie.

Táplálkozási szakemberek a következő étrend összeállítását ajánlják az egészséges felnőtteknek: kb 60 százalék zérénhidrát, 10 százalék fehérje és nem több mint 30 százalék zsír. Ezen kívül az étrendnek, rostban gazdagnak kell lennie.

Étkezési szokások

Hogy valaki kóvér, vagy sovány-e, az már csecsemőkortól is megállapítható. A táplálkozás ebben az időben meghatározza, mennyi zsírsajtja van az embernek. Öröklődik ezeknek a sejteknek a túlulási képessége: egyeseknél az eredeti nagyság hétszeresére is feltöltődhet. Tíz éves korig kialakul az ízlés. A család étkezési szokásai meghatározzák, hogy hús, főtt tészta és édesség ízlik, vagy netán főzelek, gabonafélék is számításba jönnek.

Ennek a nevelésnek eredményeként a táplálkozástudomány szakemberei a következő megállapításra jutottak: gyermekeink túl sokat esznek, túl zsírosan, túl sósan és túl édesen. A következményeket egy életen át

viselik. Az étkezés élvezetét az ember fiatal korában megtanulja.

Szabályok a kiegyensúlyozott táplálkozáshoz

-Sok friss gyümölcsöt és főzeléket enni.

-Burgonyát, hüvelyeseket (lencse, borsó, bab) és gabonaféléket, müzlit darát ismét felfedezni. Ezek nálunk – helytelenül – nem részesülnek előnyben.

-Hetenként legalább két-három hústalan napot beállítani

-A húsféléket gyakrabban hallal vagy szárnyassal felváltani

-Hústartalmú napokon nem több mint 100 gramm húst, vagy halat, vagy kolbászt enni

-A több mint 45 százalékos zsírtartalmú sajtokat kerülni

-Növényi olajat használni szilárd zsírok helyett (disznózsír)

-Édes árukat, amennyire lehet korlátozni.

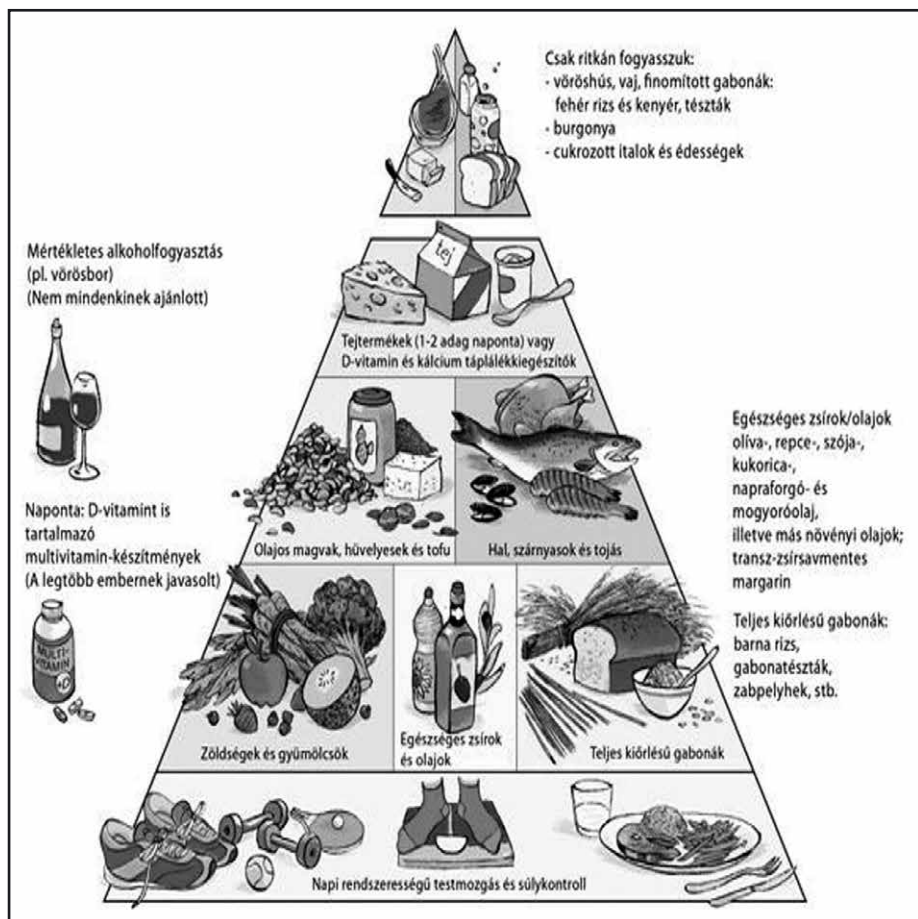
Naponta szükség

-nem több mint 20 g vajat vagy margarint fogyasztani (tekintetbe kell venni a sütéshez, főzéshez felhasznált zsiradékot is), de 20 g olajat felhasználni, amely sok telítetlen zsírsavat tartalmaz,

- 250 g tejet vagy ennek megfelelő mennyiségű savanyú tejterméket fogyasztani (joghurt, kefir)

A reformkonyha

Mostanában a rohanó világunkban már az emberek többségének nincs sem ideje, sem ereje ahhoz, hogy megfelelően és változatosan táplálkozzon. Ami súlyfelesleghez, rossz közérzethez, fáradékonyághoz

és erőtlenséghez vezet. Itt az idő, hogy megérkezzen a reformkonyha.

Mit is jelent ez? Maga a szó „reform” mindig valamilyen újjátásra, valamiféle előrehaladásra utal. Mit is jelent ez? Itt is erről van szó. A reformkonyha esetében nem csupán egy konkrétan behatárolt, szabályos diétáról beszélünk. Ez egy összefoglaló név, és az összes olyan étrendet tartalmazza, amelyben a hangsúly a teljes értékű táplálkozáson és a megfelelő arányokon van. A reformkonyha alapja, hogy étkezünk változatosan. Ne ragadjunk le kizárólag néhány ételnél, ismerkedjünk meg új és új élelmiszerekkel, ízekkel.

A reformkonyha nem mondja meg például, hogy csak húst vagy csak növényi táplálékot kell enni, hanem ehelyett az egyensúlyra törekszik. Azt is mondja, hogy lehetőleg ne együnk egyszerre sokat, hanem inkább étkezünk 4-5 alkalommal, de akkor kisebb adagokat. Ekkor is kényelmesen, nyugodt körülmények között együnk, ne gyorsan kapkodva be a falatokat. Alapelv még, hogy lehetőség szerint minél tisztább (nem vegyszerezett, génkezelt, túlzottan tartósított, mesterségesen színezett stb.) alapanyagokat használjunk. Elveti még a sok cukrot és a koffeint. Magát az ételt pedig a reformkonyha igazi híve oly módon készíti el, hogy az többféle tápanyagot tartalmazzon és azt is a megfelelő arányokban. Mindezzel segítve a könnyebb emésztést.

Egyéb változtatások is lehetnek. A reformkonyha például fehér kenyér helyett barna kenyeret javasol, fehér liszt helyett teljes kiőrlésű lisztet. Ez utóbbi azért szerencsésebb, mert a teljes kiőrlésű liszt készítésekor az egész gabonaszemet felhasználják, így megmarad annak teljes ásványi anyag- és rosttartalma.

A tészták közül inkább a durumlisztből vagy a tönkölybúzából készületeket helyezi előtérbe a tojásokkal szemben. Magas benne a fehérjék, a rostok és az ásványi anyagok mennyisége. Cukrot sem használ a reformkonyha: helyette inkább juharszirupot vagy mézet. Mindezekon felül a reformkonyha inkább a

zsírmentes vagy a kevés zsírral történő táplálkozást tartja helyesnek. A húsfogyasztást és az erős fűszereket is korlátozza. Bár a reformkonyha módszerei között megtalálható a teljesen vegetáriánus életmód is. Természetesen – mint sok egyéb diéta és fogyókúra – a reformkonyha is arra bátorít, hogy sok-sok gyümölcsöt és zöldséget fogyasszunk. Hiszen egyrészt magasabb a vitamin és a rosttartalma, mint sok egyéb élelmiszernek, másrészt bő folyadéktartalma miatt a méregtelenítésben és az emésztés jobbá tételében is segíteni tud nekünk.

Mik a reformkonyha alapanyagai?

A reformkonyha alapja a népi- és táj jellegű étkezés. A beszerzésük nagyon egyszerű. Minden hozzávalót megtalálunk a helyi zöldségpiacon. A reformkonyha a hagyományos konyhától eltér abban, hogy a hús és tejtermékek fogyasztását nem javasolja. Ennek oka egyrészt a nagyüzemi állattartásban jelenlévő mérgeanyag-felhalmozódás, másrészt hosszú évek tapasztalata, miszerint az állati fehérje nehezen emészthető és asszimilálható az emberi szervezetnek. Az ülő, és mozgásszegény életmód elterjedésével ráadásul a fehérjebevitel szükséges mennyisége a töredékére csökkent.

Táplálkozásunk alapjai mindig a mi éghajlatunkon őshonos gabonák, zöldségek, gyümölcsök, magvak és fűszerek, valamint gyógynövények (terápiás célból persze mindig alkalmazhatóak egzotikus gyógynövények, fűszerek, gabonák) legyenek.

TÁMOP-6.1.2- 11/3-2012-0051
„Egészségre nevelő és szemléletformáló életmódprogramok a Füzesabonyi Kistérségben”

MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

A projektek az Európai Unió támogatásával valósulnak meg.

MEGHÍVÓ

Füzesabony város önkormányzata és a katolikus egyház helyi szervezete tisztelettel meghívja a város minden lakóját, az I. világháború kitörésének centenáriuma alkalmából celebrált misére és az azt követő koszorúzással egybekötött megemlékezésre.

IDŐPONT:

2014. JÚLIUS 27. VASÁRNAP 16 ÓRA

HELYSZÍN:

MISE – RÓMAI KATOLIKUS TEMPLOM

MEGEMLEKEZÉS, KOSZORÚZÁS - KISFALUDI STRÓBL ZSIGMOND I. VILÁGHÁBORÚS KATONASOBRÁNÁL A SZÉCHENYI ÁLTALÁNOS ISKOLA MELLETTI PARKBAN – BESZÉDET MOND SIPOS ATTILA ALPOLGÁRMESTER.

Tisztelettel várjuk az elesett katonák hozzátartozóit, háborús veszteségeket elszenvedett családokat, pártok, civil szervezetek, intézmények képviselőit, hogy jelenjenek meg a misén és az azt követő megemlékezésen!

Füzesabony Város Önkormányzata
Gulyás László polgármester

FÜZESABONYI HÍRMONDÓ

Füzesabony város Önkormányzatának Időszaki tájékoztatója

ISSN 1788-6651 Eng. Szám: 163/0062/2007

Felelős szerkesztő: Sipos Attila

Felelős kiadó: Füzesabony város Önkormányzata
e-mail: ujzag@fuzesabony.hu

Nyomdai munkák: Tompa Tamás, Füzesabony
Micropress Kft., Miskolc